İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EYÜP MERKEZ YERLEŞİMİNDE GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nadide KÖRÇEŞME

Mimarlık Anabilim Dalı

Mimarlık Tarihi Programı

OCAK 2012

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EYÜP MERKEZ YERLEŞİMİNDE GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nadide KÖRÇEŞME
(502071116)

Mimarlık Anabilim Dalı

Mimarlık Tarihi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İlknur KOLAY

OCAK 2012

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502071116 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Nadide KÖRÇEŞME**, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı **"EYÜP MERKEZ YERLEŞİMİNDE GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ "** başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı :	**Prof. Dr. İlknur KOLAY** İstanbul Teknik Üniversitesi	.....
Jüri Üyeleri :	**Prof. Dr. Nadide SEÇKİN** Maltepe Üniversitesi	.....
	Doç. Dr. Zeynep KUBAN İstanbul Teknik Üniversitesi	.....

Teslim Tarihi : **19 Aralık 2011**
Savunma Tarihi : **23 Ocak 2012**

Anneme,

ÖNSÖZ

Eyüp Merkez yerleşiminde geleneksel konut mimarisini incelediğim bu tez çalışmasında konunun belirlenmesi ve çalışma aşamasında önerileri ve bilgileriyle beni yönlendiren tez danışmanım Prof. Dr. İlknur Kolay'a, Mimarlık Tarihi'ni bana sevdiren lisans hocam Prof. Dr. H. Burcu Özgüven'e, hayatım boyunca gösterdikleri sabır ve harcadıkları emek için babam Recep Körçeşme'ye, annem Selime Körçeşme'ye, kardeşim Neslihan Körçeşme'ye, katkıları için arkadaşım Gözlem Maraşlı'ya ve tüm desteğiyle herzaman yanımda olan Orhan Demiryürek'e çok teşekkür ederim.

Ocak 2012

Nadide Körçeşme
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **ix**
KISALTMALAR ..... **xi**
ÇİZELGE LİSTESİ ..... **xiii**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xv**
ÖZET ..... **xix**
SUMMARY ..... **xxi**
1. GİRİŞ **1**
1.1 Amaç 2
1.2 Yöntem 2
2. EYÜP TÜRK DÖNEMİ KENTSEL TARİHİ **5**
2.1 Osmanlı Dönemi'nde Kentleşme 5
2.2 15.-16. Yüzyılda Eyüp 7
2.3 17.-18. Yüzyıl'da Eyüp 17
2.4 19. Yüzyıl-1950'de Eyüp 22
3. GELENEKSEL TÜRK EVİ **31**
3.1 Geleneksel Türk Evi'nin Tanımı ve Oluşumu 31
3.2 Plan Elemanları 32
3.2.1 Katlar 32
3.2.2 Odalar 33
3.2.3 Geçit ve merdivenler 35
3.2.4 Sofalar 36
3.3 Plan Tipleri 39
3.3.1 Sofasız plan tipi 40
3.3.2 Dış Sofalı plan tipi 40
3.3.3 İç sofalı plan tipi 42
3.3.4 Orta sofalı plan tipi 43
4. İNCELEME BÖLGESİ EYÜP **45**
4.1 Eyüp'te Yeralan Geleneksel Türk Evi Yapılarının Tespiti ve İncelenmesi 47
4.2 Yapıların Plan Özellikleri ve Örnekler 53
4.2.1 19 pafta, 66 ada, 1 parseldeki yapı 54
4.2.2 41 pafta, 51 ada, 22 parseldeki yapı 60
4.2.3 41 pafta, 51 ada, 18 parseldeki yapı 67
4.2.4 41 pafta, 51 ada, 17 parseldeki yapı 72
4.2.5 41 pafta, 51 ada, 14 parseldeki yapı 76
4.2.6 41 pafta, 51 ada, 23 parseldeki yapı 80
4.2.7 41 pafta, 52 ada, 51 parseldeki yapı 84
4.2.8 41 pafta, 52 ada, 76 parseldeki yapı 89
4.2.9 19 pafta, 65 ada, 45 parseldeki yapı 94
4.2.10 19 pafta, 65 ada, 3 parseldeki yapı 98
5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ **103**

KAYNAKLAR.....**115**
EKLER.....**119**
ÖZGEÇMİŞ.....**131**

KISALTMALAR

A.Y.K. **:** Anıtlar Yüksek Kurulu
EKARNİP **:** Eyüp Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı
G.E.E **:** Gayrimenkul Eski Eserler
İBB **:** İstanbul Büyükşehir Belediyesi
SMÖ **:** Sivil Mimarlık Örneği

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 5.1 : Eyüp yerleşmesindeki 10 adet SMÖ. 107
Çizelge 5.2 : Tek yüzlü iç sofalı plan tipine sahip yapılar..... 109
Çizelge 5.3 : Çift yüzlü iç sofalı plan tipine sahip yapılar..... 109
Çizelge 5.4 : 2 cepheli sivil mimarlık örnekleri. 111
Çizelge 5.5 : 3 cepheli sivil mimarlık örnekleri. 113
Çizelge A.1 : 19 pafta, 66 ada, 1 parsele ait envanter fişi. 120
Çizelge A.2 : 41 pafta, 51 ada, 22 parsele ait envanter fişi. 121
Çizelge A.3 : 41 pafta, 51 ada, 18 parsele ait envanter fişi. 122
Çizelge A.4 : 41 pafta, 51 ada, 17 parsele ait envanter fişi. 123
Çizelge A.5 : 41 pafta, 51 ada, 14 parsele ait envanter fişi. 124
Çizelge A.6 : 41 pafta, 51 ada, 23 parsele ait envanter fişi. 125
Çizelge A.7 : 41 pafta, 52 ada, 51 parsele ait envanter fişi. 126
Çizelge A.8 : 41 pafta, 52 ada, 76 parsele ait envanter fişi. 127
Çizelge A.9 : 19 pafta, 65 ada, 45 parsele ait envanter fişi. 128
Çizelge A.10 : 19 pafta, 65 ada, 3 parsele ait envanter fişi. 129

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Sultan II. Mahmud'un kılıç alayı (Allom, 2006)..... 9
Şekil 2.2 : 1453- 15. yüzyıl sonu Osmanlı ilk dönemi Eyüp yerleşme dokusu..... 11
Şekil 2.3 : 16. yüzyıl Eyüp yerleşimi..... 13
Şekil 2.4 : 1532 tarihli İstanbul tasviri (Matrakçı, 1976). 14
Şekil 2.5 : M. Lorichs'in İstanbul panoramasından Eyüp (Oberhummer, 1902). 15
Şekil 2.6 : 1579-80 tarihli Kırkçeşme Suları haritası (Nakkaş, 1579-1580). 15
Şekil 2.7 : Veli Can'ın 1584 tarihli İstanbul Planından Eyüp (Kolektif, 1969). 16
Şekil 2.8 : Silahdar Abdullah Ağa mesiresi görünüşü (Eldem, 1944)..... 18
Şekil 2.9 : Eyüp Sultan Cami ve Haliç (Eyüp Belediyesi arşivi). 19
Şekil 2.10 : Eyüp İskelesi ve sahildeki yalılar (Flandin, 2010)..... 21
Şekil 2.11 : Esma Sultan Sarayı (Flandin, 2010)..... 21
Şekil 2.12 : 17. ve 18. yüzyıl Eyüp yerleşimi..... 22
Şekil 2.13 : Haliç'ten Eyüp kıyıları (Freres, 2006). 23
Şekil 2.14 : Rami Kışlası'nın 1883 yılındaki hali (Eyüp Belediyesi arşivi)..... 24
Şekil 2.15 : 19. yüzyıl ile 1950 arası Eyüp yerleşimi. 24
Şekil 2.16 : Fes Fabrikası'nın Haliç'ten görünüşü (Freres, 2006)..... 25
Şekil 2.17 : Fes Fabrikası'nın sahil kapısı (Freres, 2006). 26
Şekil 2.18 : İplikhane Kışlası (Freres, 2006). 26
Şekil 2.19 : Silahtarağa Elektrik Santrali (Eyüp Belediyesi arşivi)..... 27
Şekil 2.20 : Prost Planı (İBB, 2009). 27
Şekil 2.21 : Moltke Haritası (İBB, 2009). 28
Şekil 2.22 : Kargopulo'dan Eyüp ve Haliç (Eyüp Belediyesi arşivi)..... 29
Şekil 3.1 : Geleneksel Türk Evi'nde katlar (Eldem, 1954)..... 33
Şekil 3.2 : Geleneksel Türk Evi'nde geçit örnekleri (Eldem, 1954). 36
Şekil 3.3 : Türk Evi'nde merdiven örnekleri (Eldem, 1954)..... 36
Şekil 3.4 : Geleneksel Türk Evi'nde yan sofa örneği (Eldem, 1954)..... 38
Şekil 3.5 : Geleneksel Türk Evi'nde eyvan örneği (Eldem, 1954)..... 38
Şekil 3.6 : Geleneksel Türk Evi'nde sekilik örneği (Eldem, 1954)..... 38
Şekil 3.7 : Geleneksel Türk Evi'nde köşk örneği (Eldem, 1954)..... 38
Şekil 3.8 : Geleneksel Türk Evi plan tipleri **(**Küçükerman ve Güner, 1973). 39
Şekil 3.9 : Sofasız plan tipi örneği (Eldem, 1954)..... 40
Şekil 3.10 : Sıra odalı dış sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954). 41
Şekil 3.11 : Köşe sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954). 41
Şekil 3.12 : Üç tarafı odalı dış sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954)..... 41
Şekil 3.13 : İki yüzlü iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954). 42
Şekil 3.14 : Bir yüzlü iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954)..... 43
Şekil 3.15 : İki yüzlü eyvanlı iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954)..... 43
Şekil 3.16 : Pahlı orta sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954). 44
Şekil 3.17 : Oval orta sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954). 44
Şekil 4.1 : EKARNİP sınırlı hava fotoğrafı..... 46
Şekil 4.2 : Türlerine göre tescil kararları ve oranları..... 47

Şekil 4.3 : 1/1000 Ölçekli Alman Mavisi Harita (14 adet 1/1000 ölçekli harita)..... 49
Şekil 4.4 : EKARNİP envanteri (İBB, 2009)..... 51
Şekil 4.5 : Çalışma alanı. 53
Şekil 4.6 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 54
Şekil 4.7 : SMÖ'nin Feshane Caddesi görünüşü (Eyüp Belediyesi arşivi). 54
Şekil 4.8 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMO'nin bodrum kat planı. 55
Şekil 4.9 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin giriş kapıları. 55
Şekil 4.10 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 56
Şekil 4.11 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin normal kat planı..... 57
Şekil 4.12 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı. 58
Şekil 4.13 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak'tan görünüşü. 58
Şekil 4.14 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 59
Şekil 4.15 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 59
Şekil 4.16 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin sol yan cephesi. 59
Şekil 4.17 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 60
Şekil 4.18 : SMÖ'nin Feshane Caddesi cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 61
Şekil 4.19 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 61
Şekil 4.20 : Alman Mavilerinde 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ. 62
Şekil 4.21 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 62
Şekil 4.22 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 63
Şekil 4.23 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin normal kat planı..... 64
Şekil 4.24 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı. 65
Şekil 4.25 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 65
Şekil 4.26 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 66
Şekil 4.27 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi. 66
Şekil 4.28 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 66
Şekil 4.29 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 67
Şekil 4.30 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 68
Şekil 4.31 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 68
Şekil 4.32 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 69
Şekil 4.33 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin normal kat planı..... 70
Şekil 4.34 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı. 70
Şekil 4.35 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 71
Şekil 4.36 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 71
Şekil 4.37 : Kızıl Mescit Sokak'taki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 71
Şekil 4.38 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 72
Şekil 4.39 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 73
Şekil 4.40 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 73
Şekil 4.41 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 74
Şekil 4.42 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin normal kat planı..... 74
Şekil 4.43 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 75
Şekil 4.44 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 75
Şekil 4.45 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 75
Şekil 4.46 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 76
Şekil 4.47 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 77
Şekil 4.48 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin normal kat planı..... 78
Şekil 4.49 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 79
Şekil 4.50 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 79
Şekil 4.51 : Kızıl Mescit Sokak'taki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 79
Şekil 4.52 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 80

Şekil 4.53 : SMÖ'nin Feshane Caddesi cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 81
Şekil 4.54 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 81
Şekil 4.55 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 82
Şekil 4.56 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin normal kat planı. 82
Şekil 4.57 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 83
Şekil 4.58 : Feshane Caddesi'ndeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 83
Şekil 4.59 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 84
Şekil 4.60 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 85
Şekil 4.61 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı. 86
Şekil 4.62 : SMÖ'nin giriş cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 86
Şekil 4.63 : SMÖ'nin orijinal durumu (Eyüp Belediyesi arşivi). 87
Şekil 4.64 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 87
Şekil 4.65 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 88
Şekil 4.66 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 88
Şekil 4.67 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi. 88
Şekil 4.68 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 89
Şekil 4.69 : SMÖ'nin ön cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi). 90
Şekil 4.70 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 90
Şekil 4.71 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 91
Şekil 4.72 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin normal kat planı. 91
Şekil 4.73 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı. 92
Şekil 4.74 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 92
Şekil 4.75 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 93
Şekil 4.76 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 93
Şekil 4.77 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin sol yan cephesi. 93
Şekil 4.78 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü. 94
Şekil 4.79 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı. 95
Şekil 4.80 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 95
Şekil 4.81 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin normal kat planı. 96
Şekil 4.82 : Zal Paşa Caddesi'ndeki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 96
Şekil 4.83 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 97
Şekil 4.84 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 97
Şekil 4.85 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin yeri. 98
Şekil 4.86 : Hz. Halid Bulvarı'ndaki SMÖ'nin günümüzdeki hali. 98
Şekil 4.87 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı. 99
Şekil 4.88 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin 1. normal kat planı. 100
Şekil 4.89 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin 2. normal kat planı. 100
Şekil 4.90 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin ön cephesi. 101
Şekil 4.91 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi. 101
Şekil 4.92 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin arka cephesi. 101

EYÜP MERKEZ YERLEŞİMİNDE GELENEKSEL KONUT MİMARİSİ

ÖZET

İnsanların ikamet ettiği ve yaşamının büyük bir bölümünü geçirdiği en önemli mekân konuttur. Konut mimarisi ülkelerin yaşam şartları, sorunları, maddi imkânları ve düşünce yapısı ile paralel gelişim göstermektedir.

Bu tez çalışmasında, Osmanlı İmparatorluğu toprakları üzerinde Türkler'in yoğun olarak yaşadığı bölgelerde oluşmuş ve 19. Yüzyılın bitimiyle ömrünü tamamlamış, genellikle iki, bazen üç veya tek katlı, ahşap karkas konstrüksiyondan meydana gelen, Türk kültür ve geleneklerini yansıtan bir yapı olan geleneksel Türk Evi'nin eski bir Osmanlı yerleşmesi olarak Eyüp ilçesindeki örnekleri incelenmiştir.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde tezin amacı olan Eyüp yerleşmesindeki geleneksel konut mimarisinin incelenmesi ve tezin yöntemi olan literatür ile arşiv araştırmaları, yapıların fotoğraflarının, projelerinin temini ve çizimleri ele alınmıştır.

İkinci bölümünde, Osmanlı dönemi Türk şehirciliğinin orijinal ve tipik örneği olarak kabul edilen Eyüp yerleşmesinin Türk Dönemi kentsel tarihi incelenmiştir. Osmanlı Dönemi'nde Kentleşme, 15.-16. Yüzyıl'da Eyüp , 17.-18. Yüzyıl'da Eyüp, 19. Yüzyıl-1950 yılları arasında Eyüp olmak üzere 4 alt başlıkta sırasıyla Eyüp'ün dini yerleşme, rekreasyon alanı ve sanayileşme kimlikleri konu edilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise geleneksel Türk Evi tanımlanmış olup, oluşumu, plan elemanları (katlar, odalar, geçit ve merdivenler, sofalar) ve plan tipleri (sofasız plan tipi, dış sofalı plan tipi, iç sofalı plan tipi, orta sofalı plan tipi) örnekleriyle açıklanmıştır.

Dördüncü bölümde Türk kentlerinin kuruluş ve gelişme ilkelerini yansıtan Eyüp yerleşmesindeki 2 büyük anıt eser olan Eyüp Sultan Külliyesi ve Zal Mahmud Paşa Külliyesi'nin çevrelediği alanda, farklı bölgelere oranla daha iyi korunarak günümüze ulaşmış geleneksel Türk Evi sivil mimarlık örnekleri incelenmiştir.

Çalışmanın son bölümü olan beşinci bölümde tüm incelemeler değerlendirilmiştir. Eyüp yerleşmesindeki sivil mimarlık örneği yapıların; mekân organizasyonu açısından geleneksel Türk Evi ile paralellik göstermekte olduğu ve geleneksel Türk Evi iç sofalı plan tipi grubunda olduğu, genellikle 2 katlı, bazı örneklerde çatı katlı ve cihannümalı, bitişik nizam yapılanmalı, bodrum kat ve yangın duvarları dışında tamamen ahşap yapı malzemesi kullanıldığı, sıra ev tipolojisinden farklı olarak cephelerde, cumba, balkon ve payanda gibi mimari öğelerin monoton tekrarlanmadığı ortaya konmuştur.

TRADITIONAL DOMESTIC ARCHITECTURE IN EYÜP CENTRAL SETTLEMENT

SUMMARY

The most important location in where people reside and lead most part of their life. Formation of domestic architecture makes progress in parallel with living conditions, problems, financial possibilites and frame of minds of the countries.

Ottoman Turks have made Anatolia their homeland have conquered new places, extended their borders and built houses that reflect their own living and habitation cultures suitable for their customs and traditions in regions in where they live densely. During these buildings they have utilized from regional materilas and styles. As a result of this, different regional climate and material data and also society and manufacturing states in the regions have prompted large number of different regional house types to occur.

This house type which we named as Traditional Turkish House, had started to disappear quickly in 20. century. Destruction of Turkish houses in the places which left our boundaries, disappearment of houses after fires and wars, along with taste and opinion change as a result of reflection of industrialization, development and westernization actions in our country to the social structure with the proclamation of the republic, European life style and cubic house love had quickened the Traditional Turkish House building to be given up. Thus, today's houses replaced the Traditional Turkish Houses.

Our values which have lost with the adoption of western culture, and our changing taste had brought along the being alienated wholly with our history. Thus, our hallmark values have grown away from us in time. For that reason, most of these houses have disappeared off the face of the earth one way or another and most of the remaining ones have been left for being demolished beacuse of estrepement.

Accordingly, Istanbul that has been capital city of Ottoman Empire for a long time, is in the position that is a region which covers most the classical conceit of Traditional Turkish House. Eyup settlement that has become an important place for Ottoman Empire with the conquest of Istanbul and becoming capital city of the same, has contained within itself and brought Traditional Turkish Houses today along with lots of historical and cultural values.

In this study Traditional Turkish House that has started to disappear in 20.century, come today in limited number and that is our own eigenvalue has been addressed and Eyup district that have historical wealth has been chosen as sample area.

The primary reason for Traditional Turkish Houses to be selected from Eyup is its being a district of Istanbul city. Because Istanbul is the last capital city of Empire age and has the characteristric of being leader about a lot of social, economic, cultural subject. Besides Eyup district is also one of the regions that contain monuments with

cultural value of natural site in itself and that has historical characteristics along with physical and cultural ones that fit to them.

The second reason is the residential buildings that remain from old centuries does relatively generate tissue in Eyup and they reflect the residential architecture of that age more specifically.

The object of this study is to examine traditional Turkish House generally, research the residence examples in Eyup in this sense, identify the principles that constitute the design and as a result of these data, analize the traditional residence typology in Eyup and materialize them within architectural history.

This study includes five chapters. In the first chapter, traditional residence architecture in Eyup settlement has been examined and archieve searches that is method of thesis, suppliment of photographes and projects and drawings have been handled.

Firstly, definition and notions have been determined with literature research. Pictures and maps that can be example for the subject have been taken from Eyup Municipal Housing and Urbanism Department archieve, Plan and Project Department archieve, Cultural and Social Affairs Department archieve, Ataturk Library and various written sources.

Field study has been conducted in Eyüp Urban Protected Area and the structures that are the examples of civil architecture have been examined. Thus, Eyüp Central settlement, where the examples of civil architecture are extremely present, has been decided on. The method applied at site identification has been the formation of inventory slips and taking the photos of the structures.

Following field study, primarily the reliefs and then restitution and restoration projects, if there are any, have been supplied from the archives.

As a result of the studies supplied from achives and on site studies; authentic forms of many houses cannot be understood due to the transformation of the ground floors of the structures into store, add-ons, and changes made in interior space. For this reason, 10 structures that are the examples of civil architecture and the authentic forms of which can be identified have been considered in the region decided on.

Old photographs obtained have been examined and the ones that belong to the examples of civil architecture have been identified, and the plans of these structures have been re-drawn by a common drawing expression after the revision of the plans had been compared to the reliefs of those examples.

Authentic forms of the post facto changed structures have been based on. Thus, traditional Turkish houses in Eyüp Central Settlement have been examined.

In the second chapter, Turkish Age urban history of Eyup habitation, which is accepted as an original and typical example of Turkish urbanism of Ottoman age, has been examined. It is possible to follow Eyup Turkish Age urban history over the zoning attacks and inhabiting policies within Ottoman Age urbanization and the terms of changing housing identities (religional settling, recreation space, industrilzaiton). In the chapter of Eyup Turkish Age urban history, four subtitles which are Urbanization in Ottoman Age and 15.-16.century, 17.-18.century, 19.century-1950 in Eyup, have been explained through including subjects of religional settling, recreation space and industrilzaiton identities of Eyup respectively.

Urban tissue development of Eyüp has been realized as of 15th Century, in a way that coincides with the city constitution tradition of the Ottoman Empire, by taking monumental structures such as mosques, social complex, and imaret as the center, organic spreading of structure islands composed of wooden residence tissue, and the layout of the streets in accordance with the natural inclination of the area on a varying topography.

In the third chapter of the study, the Traditional Turkish House has been determined and formation, plan elements (flats, rooms, passage and staircases, sofas) and plan types (plan type without sofa, plan type with external sofa, plan type with internal sofa, plan type with center sofa) of it has been explained with examples. In a Turkish house the plan comes into being with rooms lining around sofa. Sofa that can be determined as the area between the rooms is changeful with its all features. Because of this sofa determines the house type. Traditional Turkish house is catagorized in 3 group as types with external and open sofa, types with internal sofa and types with center sofa according to settlement of sofas in plan.

In the fourth chapter, in the area which is surrounded by Eyup Sultan Complex and Zal Mahmud Pasa Complex which are two big monuments in Eyup settlement that reflects formation and development principles of Turkish cities, 10 civil architectural examples that have been maintained better and have reached today have been exmained.

In the fifth chapter of the study, which is the last one, all examinations have been evaluated. The buildings which are civil architecture instances show parallelism with the traditional Turkish House in respect of location organization. When all features of the buildings which have been examined in the study and are civil architecture instances are considered, it has been concluded that the residences that have become historical, that is registered, and that we determine as traditional for Turkish society, in Eyup are in the group of traditional Turkish House plan type with internal sofa.

Despite the fact that the structures are included in a single facet internal sofa plan type, examples with two facet internal sofa, where the sofa receives light from 2 fronts, can also be encountered.

Traditional houses have been identified as two-storey in general, and garret and pinnacle have also been added to this in some examples. 2-storey houses are more commonly encountered and there are also three and single storey examples. In most of the structures, there is a basement floor, where depot and coal bunker are located. Ground floors constructed above a specific subbasement or basement storey level are not closed to the street. Entrance to a floor has been provided by a couple of stairs and entrance doors are located either on the middle axle or on the edge. There are examples where entrance doors are placed directly on the street formation line, whereas the examples placed in a small niche with rectangular plan are more common, and the stairs resolving the elevation difference between ground floor level and street level are also located in this niche.

It has been revealed that the traditional residence architecture in Eyup are generally with 2 floors and with roof floor and pinnacle and attached buildings for certain examples; except from base floor and fire walls completely wooden materaials have been used for them; different from adjacent house typology there are no monotic repeats of the architectural units like facades, bays, balconies and buttresses.

1. GİRİŞ

Anadolu'yu yurt edinen Osmanlı Türkleri kısa zamanda yeni yerler fethederek sınırlarını genişletmiş ve yoğun olarak yaşadıkları bölgelerde kendi gelenek ve göreneklerine uygun, kendi oturma ve yaşama kültürlerini yansıtan evler yapmışlardır. Bu yapımlar sırasında yöresel malzeme ve üsluplardan yararlanmışlardır. Bunun sonucunda değişik bölgesel iklim ve malzeme verileri ayrıca bölgelerdeki toplum ve üretim durumları çok sayıda değişik bölgesel ev tiplerinin oluşmasına sebep olmuştur.

Geleneksel Türk Evi olarak adlandırdığımız bu ev tipi 20. yüzyılda büyük bir hızla yok olmaya başlamıştır. Sınırlarımızdan ayrılan yerlerde Türk evlerinin yıkılması ve yangınlardan dolayı evlerin yok olmasının yanı sıra Cumhuriyet'in ilanı ile yurdumuzda sanayileşme, kalkınma ve batılılaşma hareketlerinin toplum yapısına yansımasıyla zevk ve görüş değişikliği, Avrupai yaşam tarzı geleneksel Türk Evi yapımının terk edilmesini hızlandırmıştır. Böylelikle geleneksel Türk Evi yerini günümüz evleri almıştır.

Batı kültürünün giderek benimsenmesiyle değişen zevk anlayışımız, geçmişimizle yabancılaşmayı beraberinde getirmiştir. Onun içindir ki, bu evlerin çoğu şu veya bu sebeple yok olup gitmiş, geriye kalanların çoğu ise bakımsızlıktan yıkıma terk edilmiştir.

Bu doğrultuda, uzun süre Osmanlı İmparatorluğu'nun başkentliğini yapmış olan İstanbul, geleneksel Türk Evi klasik benliğini en fazla içine alan bölge konumundadır. İstanbul'un fethiyle ve başkent oluşuyla birlikte Osmanlı Devleti için önemli bir yer olan Eyüp yerleşmesi birçok tarihi ve kültürel değeri olduğu gibi geleneksel Türk Evlerini de bünyesinde barındırarak günümüze ulaştırmıştır.

1.1 Amaç

Bu çalışmada 20. yüzyılda hızla yok olmaya başlayan ve günümüze kadar az sayıda ulaşmış olan geleneksel Türk Evi ele alınmış ve örnek alan olarak tarihi zenginliklere sahip Eyüp İlçesi seçilmiştir.

Geleneksel Türk Evleri'nin Eyüp'ten seçilmesinin ilk nedeni Eyüp'ün İstanbul İli'nin bir ilçesi olmasıdır. Çünkü İstanbul, İmparatorluk döneminin son başkentidir ve ülke genelinde sosyal, ekonomik, kültürel pekçok konuda yönlendirici olma özelliğine sahiptir. Ayrıca Eyüp İlçesi de tarihi özellikleri yanında ona uygun fiziksel ve kültürel özelliklere sahip, doğal sitin kültürel değeri olan anıtları da bünyesinde barındıran bölgelerden biridir.

İkinci neden ise, geçen yüzyıllardan kalma konut yapılarının nispeten bir doku oluşturarak Eyüp'te mevcut olması ve dönemin konut mimarisini en belirgin biçimde yansıtmasıdır.

Bu çalışmanın amacı, geleneksel Türk Evini genel olarak inceleyip Eyüp'te yer alan konut örneklerini bu anlamda irdeleyerek, Eyüp merkez yerleşimindeki geleneksel konut tipolojisini analiz edip, mimarlık tarihi araştırmaları içinde somut hale getirmektir.

1.2 Yöntem

Bu tez hazırlanırken öncelikle literatür araştırması ile tanım ve kavramlar saptanmıştır. Konuya örnek olabilecek resimler ve haritalar Eyüp Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü arşivi, Plan ve Proje Müdürlüğü arşivi, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü arşivi, Koruma Uygulama ve Denetleme Birimi arşivi, Atatürk Kitaplığı ve çeşitli yazılı kaynaklardan elde edinilmiştir.

Eyüp Kentsel Sit Alanı'nda saha çalışması yapılarak, sivil mimarlık örneği yapılar incelenmiştir. Böylelikle sivil mimarlık örneği yapıların daha yoğun olduğu Eyüp Merkez yerleşimine karar verilmiştir. Yerinde yapılan tespitlerde uygulanan yöntem; yapıların içlerine de girilerek envanter fişleri oluşturmak ve yapıları fotoğraflamak olmuştur.

Saha çalışması sonrası, bu bölgedeki 30 kadar yapının öncelikle rölöveleri varsa restitüsyon ve restorasyon projelerinin arşivlerden temini sağlanmıştır.

Arşivlerden temin edilen projeler ve yerinde yapılan çalışmalar sonucu; zaman içerisinde yapıların zemin katlarının dükkana dönüştürülmesi, eklentiler ve iç mekanda yapılan değişikler dolayısıyla evlerin birçoğunun özgün halleri anlaşılamamaktır. Bu sebeple karar verilen bölgede özgün halleri tespit edilebilen 10 adet sivil mimarlık örneği yapı ele alınmıştır.

Temin edilen eski fotoğraflar incelenerek ilgili sivil mimarlık örneklerine ait olanlar tespit edilmiş ve rölöveleriyle karşılaştırılıp planları revize edilerek ortak bir çizim ifadesiyle bu yapıların planları yeniden çizilmiştir. Plan ve kütle analizi şematik olarak mekân organizasyonunu temel almaktadır. Sonradan değiştirilmiş yapıların özgün halleri esas alınmıştır. Böylelikle Eyüp Merkez yerleşimindeki geleneksel Türk Evleri incelenmiştir.

2. EYÜP TÜRK DÖNEMİ KENTSEL TARİHİ

2.1 Osmanlı Dönemi'nde Kentleşme

Fatih Sultan Mehmet'in 1453 senesinde İstanbul'u alması ile güdümlü bir imar ve iskan politikası sürdürülmüştür. Bizans döneminde sur dışına taşmayan şehir, sur içinde Türk-İslam kimliğine büründürülürken, aynı zamanda sur dışına da taşırılarak geliştirilmiştir (Kara, 2003). Kentin Osmanlı Devleti'nin eline geçmesiyle birlikte Bizans döneminden çok farklı bir İstanbul kurulmaya başlanmıştır.

Fetih'ten sonra İstanbul surları dışında Arap-İslâm fatihlerinin kabirlerini arayıp, bulmak ve bir inanç merkezi yaratmak için kaçınılmaz fırsat olmuştur. Bu fırsat sur içi İstanbul'unun iskânında uygulanan Osmanlı Devleti'nin iskân politikalarıdır (Cantay, 2006).

Osmanlılarda, göç ve yerleştirme hareketleri devlet tarafından belli bir düzen ve kurala göre uygulanmıştır. Osmanlılar, Anadolu'da ve Rumeli'de fethettikleri topraklara Türk boylarını yerleştirerek, fethedilen yerlerin Türkleştirilmesi, Osmanlı iskan siyasetinin esasını meydana getirmiştir.

Klasik Osmanlı düzeninde birbiriyle ilintili iki kavramın bulundugu söylenebilir. Bunlardan biri şenlendirmek digeri ise imar etmektir. Şenlendirmek bir yeri imar etmenin ön koşulu olarak ortaya çıkmıştır. Bir yeri şenlendirmek, oraya nüfus yerleştirmek anlamına gelmiş ve Osmanlılar yeni fethettikleri yerlerde veya nüfusu boşalmış, ıssızlaşmış yörelerde ya eski köy ve yerleşmelere nüfus yerleştirerek ya da yeni köy ve yerleşmeler kurarak o alanları şenlendirmiştir. Türkler, fethettikleri yerleri uzaktan bir koloni gibi idare etmemişler, fethettikleri yerlerde yaşayarak bu yerleri şenlendirmişler ve soylarının devamıyla oraları kendilerine bir vatan yapmışlardır (Barkan, 1952).

Şenlendirmenin temelde iki amacı olmuştur. Bunlar; tarımsal üretimi artırmak ve yollar boyunca emniyeti sağlayarak özellikle uzun mesafe ticaretini canlandırmaktır. Her ikisi de devlet vergi gelirini ve askeri gücünü artırmakta araçsal islevlere sahiptir. Klasik Osmanlı döneminde kırsal kesimdeki gelişme için şenlendirilme

yeterken, kentsel kesim için ayrıca bir imar kavramına gerek görülmüştür. Kent için kullanılan imar kavramı da daha çok vakıflar yoluyla yaptırılmış, kamuya hizmet eden yapıların varlığıyla temellendirilmiştir. (Tekeli, 1991).

Bir iskan metodu olarak yeni yerleşim merkezlerinin kurulması, devletin iskan politikasının gerçekleşmesinde önemli bir araç olmuştur. Derbendlerin, hanların, köylerin ve hatta kasabaların kurulması, bölgede asayişsizliğin önlenmesinde önemli bir vasıta olmuştur. Böylelikle, Osmanlı Devleti de iskan politikasını gerçekleştirmek yolunda önemli bir meseleyi halletmiştir (Halaçoglu, 1988).

İstanbul'un imarında daha önce Bursa ve Edirne'de uygulanmış olan, hayır işlerinin gerçekleştirildiği ve vakıf yolu ile sürekliğin sağlandığı, "İmaret sistemi" olarak isimlendirilen, külliye halindeki tesisler kullanılmıştır ve bu tesisler İstanbul'da imar ve iskân edilmek istenen yeni yerleşme alanlarının çekirdeğini oluşturmuştur. Bu çekirdek etrafında zamanla; bu merkezlerin getirdiği kolaylıklar, vergiden muafiyet, yerleşmek isteyenlere arsa ve ev vermek gibi teşvik edici tedbirler ile de yerleşme alanı genişlemiş, yeni mahalle ve semtler oluşmaya başlamıştır. Bu yeni gelişen mahalle ve semtlerin çekirdeğini genelde vakıf tesisleri teşkil etmiştir. Din, toplum yararı ve hayır yapma duygu ve düşüncesinin birbirini beslediği toplumda, devlet adına padişahlar tarafından yapılan vakıf tesisleri yanında halkın varlıklı kesiminin de vakıflar kurması, İstanbul'daki imar hareketlerini dolaylı olarak desteklemiştir. İstanbul'un fethinden sonra başlangıçta birer toplanma merkezi durumunda olan; fetih de yararlılık göstermiş, burada mülk edinmiş, hayırsever zatlar ile İstanbul'a gelip yerleşen varlıklı iş sahibi kişiler tarafından kurulan cami, mescit gibi vakıf eserlerin etrafında ufak topluluklar halinde gelişmeye başlayan mahalleler, genelde bu cami veya mescitlerin isimleri ile anılmıştır (Kara,1998). Kentin toplumsal açıdan tanımlanan biriminin mahalle, merkezinin de cami olması İslam kentlerine özgü başlıca özelliklerden olup, İstanbul için de söz konusu olmuştur. Kentin refahı için kurulan vakıf sistemi, bir başka İslam kurumu olarak İstanbul'da en yetkin ifadesini bulmuştur. İstanbul' daki vakıfların yaygınlığı, fetihten sonraki ilk iki yüzyılın sosyal dayanışmasını ve kentin zenginliğini açıklayan en doğru ölçü olmuştur (Kuban, 2004).

Osmanlı Devleti'nin şehirleşme sürecinde görülen oluşumlarını, Eyüp'ün yapılaşma kronolijisi üzerinden aynen takip etmek mümkündür. Bu durum gösterir ki; Osmanlı Devleti yüzyıllar boyunca hiç değişmeden politikalarını sürdürmüştür.

2.2 15.-16. Yüzyılda Eyüp

İstanbul'un fethedilmesi ve İslam dünyasına kazandırılması, İslamiyet'e yapılacak büyük bir hizmet ve Tanrı katında kutsal bir görev olarak görülmüştür. Bu amaç İslam Peygamberi Hz. Muhammed'in bir hadisi ile dile getirilmiştir. Bu sebeple İstanbul İslam dünyasının temsilcisi Araplar tarafından 5 kez kuşatılmıştır (Kafeslioğlu ve diğ, 1967). Neticesiz kalan bu kuşatmalarda şehit düşerek sur dibinde kalan sahabelere ait mezarlar içinde 618-619 tarihli 2. Kuşatmada şehit olan Halid bin Zeyd Ebu Eyyub el-Ensari' ye ait kabir Hz. Muhammed' e yakınlığı nedeni ile ayrıca önem kazanmıştır.

Halid bin Zeyd Ebu Eyyub el-Ensari Medinelidir. Hicretten iki yıl kadar önce hanımı Ümmü Eyyub ile birlikte Müslüman olduğu ve Ensar'dan İslamiyeti ilk kabul edenler arasında yer aldığı bilinmektedir. Hz. Muhammed 622'de Mekke'den Medine'ye hicret ettiğinde Ebu Eyyup el-Ensari'nin evinde 7 ay misafir olarak kalmıştır. Bu ev sahipliğinden dolayı Müslüman toplumunda "Mihmandar-ı Nebi" (Peygamber'in ev sahibi) olarak bilinmektedir. Hz. Muhammed ile birlikte Bedir, Uhud, Hendek, Hayber, Mekke'nin fethi ve Huneyn başta olmak üzere bütün savaşlarında bulunmuştur (Işık, 2004).

Fethin hemen akabinde, Hz. Muhammed'in sahabelerinden Hz. Halid bin Zeyd Ebu Eyyub el- Ensari'nin kabrinin bulunduğu rivayet edilen yerde, Padişah'ın iradesi ile türbesi yaptırılmıştır. Fethin beş-altıncı senelerinde 1458-1459 'de, türbenin yanında, yine Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'un ilk selâtin camii inşa ettirilmiş ve yine aynı yıllarda bu yapılara eklenen medrese, kütüphane (medresenin içinde), imaret, çifte hamam ile sur dışının ilk Türk-İslam külliyesi oluşturulmuştur. Yine Padişah tarafından kurulan bir vakıf ile bu hizmet yapılarının yaşaması temin edilmiştir. İstanbul'un fethinin hemen arkasından inşa edilen bu külliye, Eyüp yerleşmesinin çekirdeğini teşkil etmiş ve Eyüp'te bir Müslüman Mahallesi doğmuştur. Şenlendirme politikası böylelikle gerçekleştirilmiş olup, Türkleştirme ve iskanı ise Güney Marmara ve Bursa havalisinden getirilen Türkmenlerin yerleştirilmesiyle gerçekleşmiştir (Kara, 1998).

Külliye etrafında Türk Mahallesi gelişirken aynı zamanda Eyüp servilerin gölgelediği büyük mezarlıkları ve bilhassa Eyüp külliyesi yakınlarında kümelenen irili ufaklı türbeleri ile İstanbul'un en gözde "ölüler sitesi" olmuştur (Eyice, 1998).

Çünkü İstanbul'da yaşayanlar son uykularını uyuyacakları yer olarak Hazret-i Eyüp türbesi çevresinde bir mezara sahip olmak istemişlerdir.

Eyüp yerleşmesinin, Eyüp Sultan ile başlayan manevi sembolizmi Osmanlı Devleti'nin sultanlarının halife olarak İslâm dünyasının dini temsilcisi sıfatına ermesi, bunun gereği olarak Hz. Peygamber'e ait kutsal emanetlerin de Eyüp'e taşınması ile yükselmiştir. Bu dönemde Eyüp, Müslümanların Mekke, Medine ve Kudüs'ten sonra dördüncü sırada anılan kutsal ziyaretgâhı haline gelmiş, tarikatlara ait tekkeler ile ileri gelen bilgin ve saray mensubuna ait türbeler ve kabristanlarla büyümüştür (Yenen ve Yakar, 2001).

Hazret-i Eyüp türbesinin teşkil ettiği kutsal merkez, Osmanlı Devlet protokolünde çok önemli bir yer almıştır. Osmanlı saltanat gelenekleri içinde tahta çıkan her yeni padişahın, hükümdar oluşunun tasdiki durumunda bir törenle, Eyüp'te kılıç kuşanması ve bu vesileyle düzenlenen kılıç alayı önemli bir yer tutmuştur. Bunun oluşumu da belirli bir nizama göre düzenlenmiş olduğundan, bu büyük bir dikkatle, aksatılmadan uygulanmasına özen gösterilmiştir. Böylece Eyüp Sultan'ın ruhaniyeti devletçe de vurgulanmış olmuştur (Eyice, 1998).

Tarih boyunca tek elden yönetilen toplumlarda hükümdarlar başa geçtiklerinde, artık toplumun efendisi olduklarını ve egemen olma hakkının kendilerine ait olduğunu vurgulayan tahta çıkma-taç giyme törenleri diye adlandırılan kutlamalar düzenlemişlerdir. Bu göz alıcı kutlamalarla, bir yandan toplumu bu ihtişama ve bu ihtişamın sahibine karşı saygıya ve önünde eğilmeye zorlayıcı mesajlar iletirken, diğer yandan da böylesine güçlü, kudretli bir hükümdarın yönetiminde bulunmanın onur verici bir mutluluk sayılması gerektiği mesajı verilmesine özen gösterilmiştir. Türk Devlet Geleneği ise taça yer vermediği için, Osmanlılarda taç kullanılmamış, buna karşılık kılıç kuşanma merasimleri ve bu çerçevede düzenlenen kılıç alayı uygulanmıştır (Eralp, 1998). Osmanlı kaynaklarında "taklîd-i seyf" olarak anılan kılıç kuşanma uygulamasının, İstanbul'un fethinin ardından Fatih Sultan Mehmet tarafından Eyüp Sultan Türbesi'nin ve külliyesinin inşa ettirilmesiyle başlatıldığı, Fatih'e Şeyh Akşemseddin tarafından bu türbede kılıç kuşatıldığı yaygın bir kanaat olmuştur. Şu anda bilebildiğimiz kadarıyla, kendi dönemlerine ait bir kılıç kuşanma törenini nakleden en eski kaynaklar XVII. yüzyılın başlarına aittir ve I. Ahmed "taklîd-i seyf merasimi tesbit edilmiş" ilk Osmanlı padişahıdır. Nitekim Zübtetü't-Tevârîh'te I. Ahmed'in cülûsunu (1603) izleyen kılıç kuşanma töreni oldukça

ayrıntılı biçimde tasvir edilmektedir: Padişah Eyüp Sultan'a deniz yoluyla ulaşmış, o tarihte "İmam İskelesi" olarak anılan Bostan İskelesi'nden karaya çıkmış, bugünkü adı "Bostan İskelesi Sokağı" olan sokağı izleyerek at üzerinde türbeye kadar gitmiş, hüsn-i edeble" türbeyi ziyaret ettikten sonra türbeyle cami arasındaki avluya geçerek burada Şeyhülislâm Ebû'l-Meyâmîn Mevlânâ Mustafa Efendi (ö.1606) eliyle kılıç kuşanmıştır. Törenden sonra padişah ata binerek Edirnekapı'dan şehre girmiş, ecdâdı nın türbelerini ziyaret ettikten sonra saraya dönmüştür (Tanman, 1998). Sonuç olarak Taklid-i Seyf ile Eyüp Sultan bölgesinin din için, devlet için ve millet için kutsallığı ilan edilmiştir.

Şekil 2.1 : Sultan II. Mahmud'un kılıç alayı (Allom, 2006).

Törenlerin Eyüp ve Saray arasında, kutsal aks ve Haliç üzerinden yapılması, kutsal aks üzerinde kurulmuş olan külliyeler çevresindeki mahallelerin ve Haliç üzerinde dinlenme işlevinin gelişmesini olduğu kadar, Eyüp yerleşmesinin gelişmesini de etkilemiştir. Bu dönemde Eyüp dinsel ve dinlenme amaçlı ziyaret ve konaklama mekânı, buna dayalı olarak gelişen imalât ve ticaret işlevleri, seramik çömlekçi atölyeleri ile İstanbul'un Haliç çevresindeki mekânsal yapılanmasında Surdışı'nda bir son yerleşme noktası olmuştur (Yenen ve Yakar, 2001). Şehrin dışında adeta ikinci bir şehir gibi gelişen Eyüp'te birçok vakıf binaları da yapılmıştır. Yerin ruhaniyetini göz önünde tutan hayır kurumları, burada Hz. Halid bin Zeyd Ebu Eyyub el- Ensari' nin makam türbesi yakınında, çevresinde veya dolaylarında bir hayrat vakıf bırakmak için adeta yarışmışlardır. Bunların en başında cami ve mescidler gelir. Ayrıca tekkeler, medreseler de inşa edilmiş, çok sayıda çeşme,

kasabanın su ihtiyacını cevaplamıştır. Bununla birlikte; sıbyan mektebi, sebilhane, hamam gibi yapılar da ihmal edilmemiştir (Eyice, 1998). Böylelikle Türk sanat tarihi bakımından dikkate değer çok sayıda eser Eyüp'te bir araya gelerek, semtin değerini arttırmıştır.

Eyüp semtinin yönetimi İstanbul bütününden ayrı düşünülmemiştir. Fethin altıncı senesi olan 1459'da İstanbul (sur içi) ve Bilad-ı Selase yani Eyüp, Galata, Üsküdar kadılıkları, İstanbul (sur içi) kadısı Hızır Bey'in vefatından sonra yerine geçen Molla Hüsrev'in şahsında birleştirilmiş ve bundan sonra da bir şahsın üzerinde olsun veya olmasın bu dört kazanın kaderi bir arada yürütülmüştür (Ayverdi, 1958). Bizans zamanında iskan edilmemiş ve şehrin dışında kalan Eyüp'de fetihten hemen sonra sekiz mahalle oluşarak iskana açılmıştır (Ayverdi, 1958). Bu mahalleler;

Abd'ül-Vedud Cami'i Mahallesi (Sultan Cami'i Mahallesi): Ayvansaray'dan Defterdar'a kadar olan alanı işgal eder. Banisi Şeyh Abdül-Vedud Efendi'nin İstanbul kuşatmasına katılmış fetih kahramanlarından olduğu ve 860 da vefatıyla yaptırdığı mescid ve zaviyesi civarına defnolunduğu bilinmektedir.

Cami'i Kebir Mahallesi: Eyüp Cami civarını denize kadar kaplar.

Kasım Çavuş Mescidi Mahallesi: Eyüp'de eski Yeni Hamam semtini işgal eder. Bani Kasım Çavuş'un fetih esnasında gelenlerden olduğu bilinmektedir.

Fethi Çelebi Cami'i Mahallesi (Otağcılar Cami Mahallesi): Edirne Kapısı'nda Abd'ül-Vedud Mahallesi sınırlarına kadar olan alanı işgal eder. Cami'nin banisi Fethi Çelebi fetih askerlerindendir.

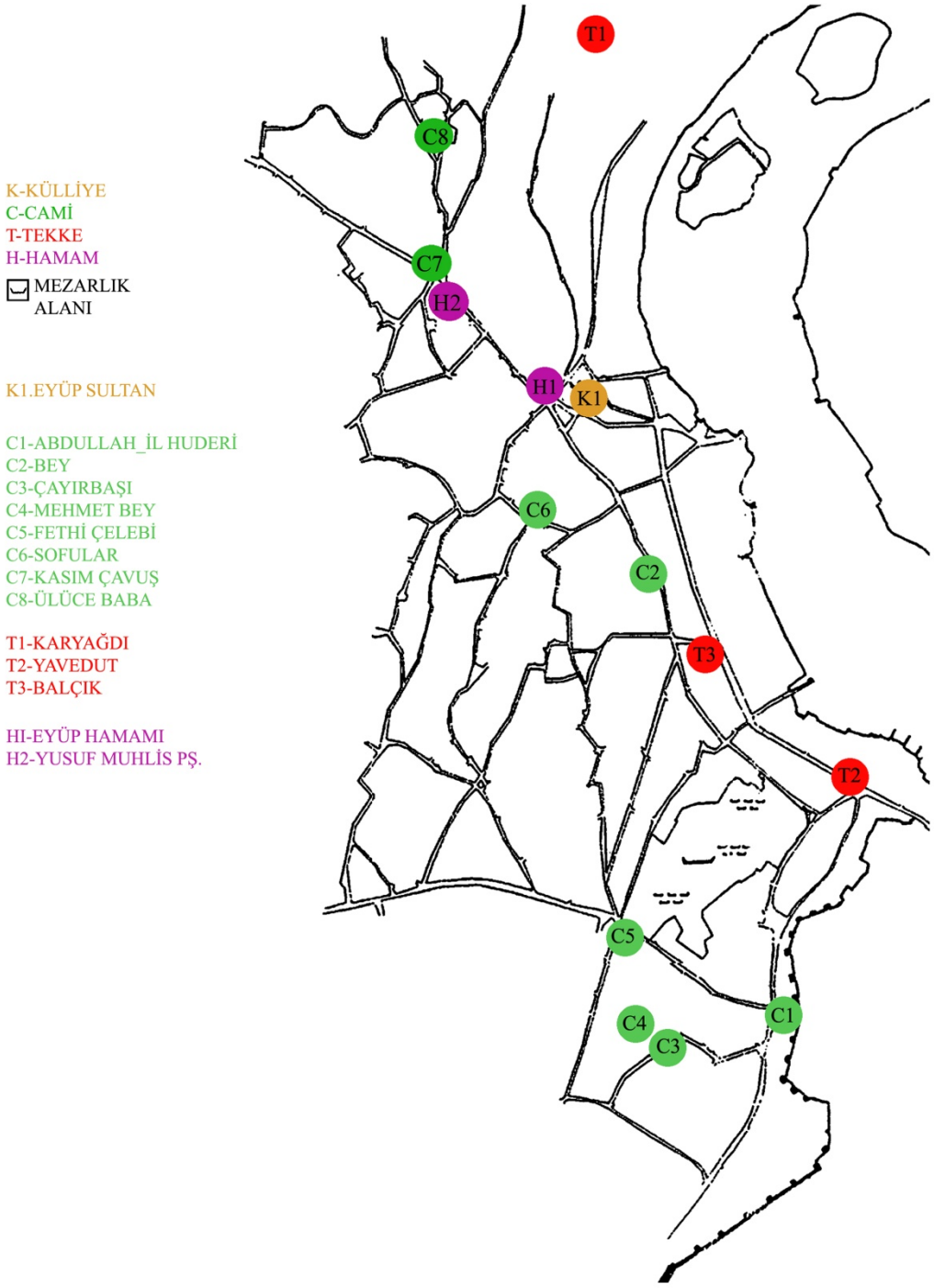
Mehmed Bey Mescidi Mahallesi: Otağcılar'da Fethi Çelebi Mahallesi'nin bittiği alanı işgal eder. Bani Mehmed Bey'in Fatih devrinde Otagcı Başı olan Hüseyin Ağa'nın kardeşi olduğu bilinmektedir.

Otagcı Başı Mescidi Mahallesi (Çayır Başı Mescidi Mahallesi): Otağcılar'da Fethi Çelebi ve Abd'ül-Vedud mahalleleri arasında ki alanı işgal eder. Bani Hüseyin Ağa'nın Fatih'in otagcısı olduğu bilinmektedir.

Sofular Mescidi Mahallesi: Eyüp Cami'nin güney taraflarını kaplar. Bani Ali Çavuş'un Fatih etba'ından Kasım Çavuş'un kardeşi olduğu bilinmektedir.

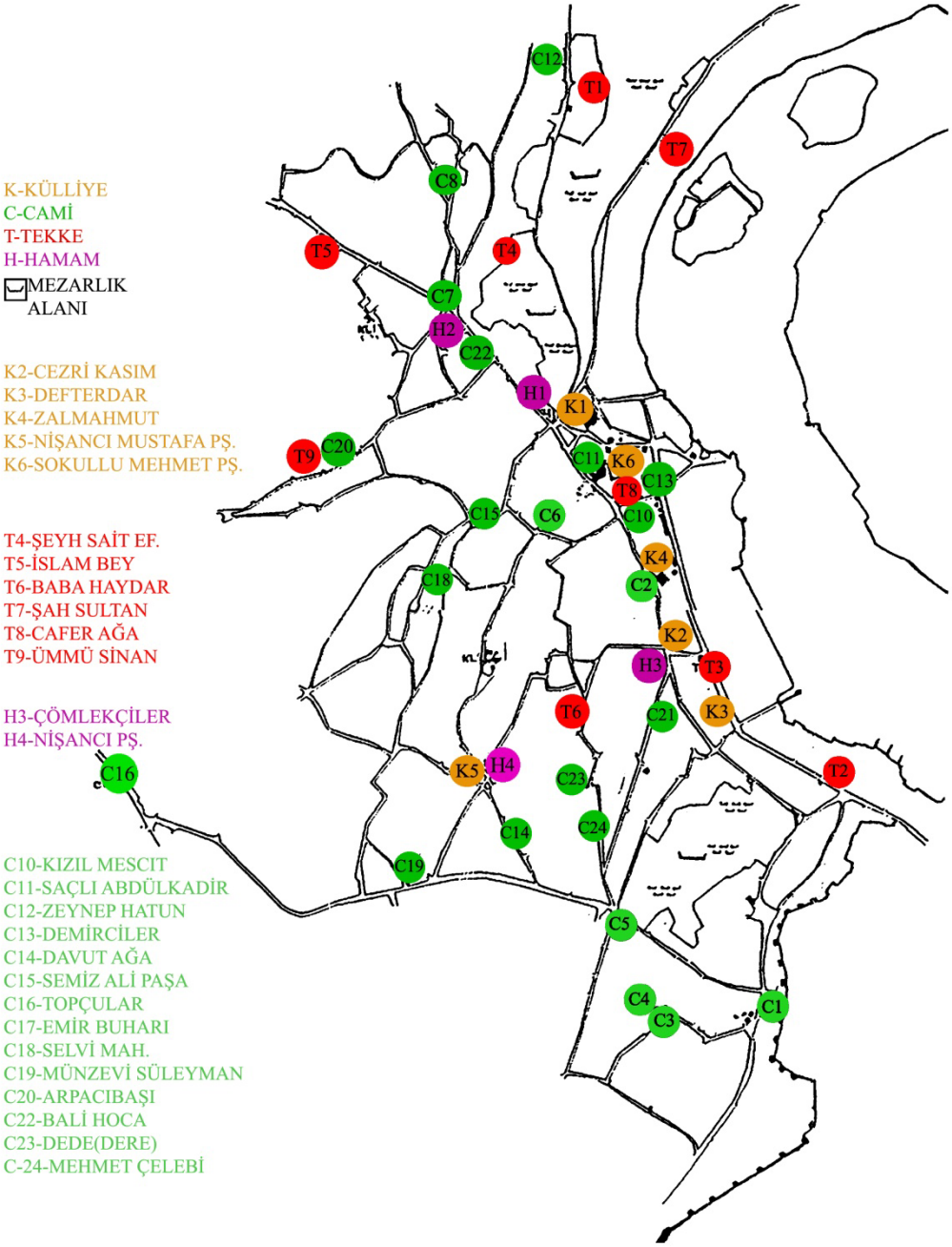
Ülice veya Ödlice Baba Mescidi Mahallesi: Bülbül Deresi civarını işgal eder. Bani Veliyyüddin Efendi'nin Fatih'in hat hocası olduğu bilinmektedir (Ayverdi, 1958).

Fatih döneminin son zamanlarında Eyüp cami çevresinde başlayan iskan, diğer inşa edilen cami ve mescidlerin çevresinde birleşerek yayılmıştır. "Fatih Devri" sonunda, bugünkü Eyüp yerleşmesi eski kent dokusunun önemli bir kısmı, arada boşluklar olsa da iskana açılmıştır. Bundan sonra doku uzun süre fazla yayılmamıştır.

Şekil 2.2 : 1453- 15. yüzyıl sonu Osmanlı ilk dönemi Eyüp yerleşme dokusu.

Eyüp Sultan Türbesi çevresinde gelişen Eyüp, her zaman dinsel özellikler yansıtan bir başka kent olarak algılanmıştır. Sokullu Mehmed Paşa ve Pertev Paşa gibi önemli 16. Yüzyıl devlet adamları, anıtsal türbelerini Eyüp Sultan Türbesi çevresine inşa ettirmişlerdir. Zal Mahmut Paşa ve karısı Şah Sultan da, olağanüstü bir Sinan yapısı olan camilerini Eyüp'te (1577) yaptırmışlardır. 16. Yüzyılın sonunda Haliç, kent yaşamıyla bütünleşmiştir. 16. Yüzyılda hem sultanlar, hem de halk İstanbul'un üzerine kurulduğu "sit"in doğal güzelliklerini ve kıyıların büyüleyiciliğini daha yakından tanımaya ve kullanmaya başlamışlardır (Kuban, 2004). Fatih devrinde başlayan imar faaliyetleri, Sultan II. Beyazıd, Yavuz Sultan Selim dönemlerinde devam etmiş özellikle Kanuni Sultan Süleyman tarafından inşa ettirilen cami, imaret, Kırkçeşme su yollarının yapılması gibi büyük imar hamleleriyle gelişme göstermiştir. Kanuni döneminde Eyüp'e imaret sistemi ile kurulan vakıf yolu ile yaşatılan cami, mescid, medrese, sıbyan mektebi, çeşme, sebil, hamam, imaret, türbe yapıları gibi dini, kültürel, sosyal, ticari fonksiyonlar taşıyan yapılar, bunların birkaçının bir arada bulunduğu külliye niteliğinde yapı kompleksleri, tekke yapıları inşa edilmiştir. Sahiller ise Bahariye kıyıları boyunca saray ve yalılar ile dolmaya başlamıştır. Cami, külliye, tekkeler ile birlikte hazireler, namazgâh, mesire alanları gibi açık kullanım alanları oluşmuştur. Dolayısıyla bu dönemde, Eyüp'ün yerleşme dokusu, Osmanlı ilk dönemine göre fazla yayılmamakla birlikte mevcut doku içinde önemli imar hareketleri olmuştur. 1539'dan 1588'e kadar Kanuni Sultan Süleyman'ın, II. Selim'in ve III. Murad'ın mimarbaşılığını yapan Osmanlı Kültürü'nün en büyük temsilcisi Mimar Sinan'ın Eyüp'te birçok eser inşa etmiş olması 16. Yüzyılda burada gelişen kültürel ve sosyal ortamı en iyi şekilde yansıtmıştır. Bu eserler; Arpacıbaşı Mescidi, Davud Ağa Mescidi, Defterdar Nazlı Mahmud Efendi Mescidi, Dökmecibaşı Cami, Karcı Süleyman Mescidi, Koca Nişancı Paşa Cami, Şah Sultan Camii ve Tekkesi, Şeyh Emir Buhari Cami, Zal Mahmud Paşa Cami, Ayaş Paşa Türbesi, Dakakın-Zâde Türbesi, Hüseyin Paşa Türbesi, Pertev Paşa Türbesi, Siyavuş Paşa Türbesi, Sokullu Mehmed Paşa Türbesi, Veziriazam Semiz Ali Paşa Türbesi, Zal Mahmud Paşa Türbesi, Akarçeşme (Çömlekçiler) Hamamı, Emir Buhari Hamamı, Eyüp Türbe Hamamı (tamir), Nişancı Mustafa Paşa Hamamı, Sokullu Mehmed Paşa Medresesi, Sokullu Mehmed Paşa Dar'ül-Kurrası, Zal Mahmud Paşa Medresesi, Ahmed Paşa Sarayı, Ali Paşa Sarayı'dır.

Şekil 2.3 : 16. yüzyıl Eyüp yerleşimi.

Matrakçı Nasuh'un 1532 tarihli İstanbul minyatürü kenti en önemli öğeleriyle betimlemiş ve ilk yapılaşma ile ilgili bilgiyi görsel olarak vermiştir. Bu minyatür resminde Eyüp semti, Eyüp Sultan Külliyesi ve yakınında birkaç kurşun kubbeli yapı ile belirtilmiştir.

Şekil 2.4 : 1532 tarihli İstanbul tasviri (Matrakçı, 1976).

Eyüp semtinin fetihle başlayan yapılaşmasının 16. Yüzyılda yoğunlaştığını 1559 tarihli Melchior Lorichs paftaları açıkça gözler önüne sermiştir. Bu paftalar halindeki İstanbul panaromasında Melchior Lorichs Eyüp'ü Haliç'ten tanıtmıştır. Yapılaşma coğrafi topografyaya uyum göstererek kıyı ile tepelerin etekleri arasındaki alanda gerçekleşmiştir. Eyüp'te cami, mescit ve türbelerin yanı sıra farklı yapıların da inşa edildiği ve bu yapılanmaların limana bağlı kervansaray yapısı, depo yapıları ile konut yapıları olduğu bu paftalarda belirtilmiştir. Bu durum 1559'lardaki Eyüp'ün bir dini ziyaret yeri olduğu kadar, Haliç kıyısında ticaret ile ilgili yapılaşmanın varlığını da ortaya koymuştur.

Şekil 2.5 : M. Lorichs'in İstanbul panoramasından Eyüp (Oberhummer, 1902).

Nakkaş Osman'ın 1579-80 tarihli Kırkçeşme Suları haritasında, Eyüp Sultan Cami, Zal Mahmud Paşa Cami, Eyüp çevresinde yeşillikler içindeki mahalleler, Mescid-i Mahalle Nişancı (Cami 1543), su yapıları, Eyüp İskelesi, Haliç içindeki adacıklar, Kâğıthane ve Alibeyköy dereleri çok net olarak belirtilmiştir.

Şekil 2.6 : 1579-80 tarihli Kırkçeşme Suları haritası (Nakkaş, 1579-1580).

1584 tarihli Hünername adlı minyatür albümünde Veli Can'ın çizdiği İstanbul planı, III. Murad zamanındaki binalarıyla İstanbul'u yansıtan minyatür tekniğinde panaroma-harita karışımı önemli bir kaynak olmakla birlikte 1584'lerin Eyüp'ünü günümüze taşımıştır. Veli Can, İstanbul'un sur dışındaki mahallelerini, Eyüp'teki revaklarla çevrili avlular içersinde pek çok anıtsal yapıyı ve onları çevreleyen evleri de bu planda resmetmiştir.

Şekil 2.7 : Veli Can'ın 1584 tarihli İstanbul Planından Eyüp (Kolektif, 1969).

2.3 17.-18. Yüzyıl'da Eyüp

17. yüzyılda sur dışında yerleşmelerin sayısı artarken, Eyüp büyükçe bir kasaba olmuştur. Haliç kıyısında, Tersane'den Sütlüce'ye kadar yeni yerleşmeler kurulmuştur. Bunların hepsi kıyıya paralel doğrusal bir yerleşme düzeni oluşturmuş, tepeler boş ve yeşilliklerle kaplı kalmıştır (Kuban, 2004).

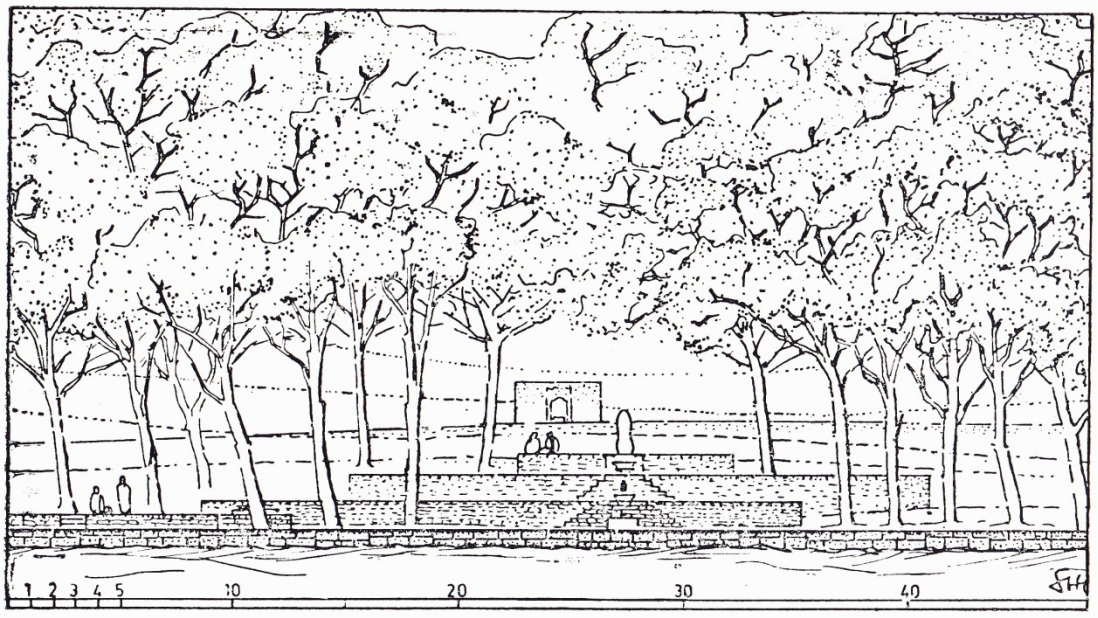
18. Yüzyılda ise bu sur dışındaki mahalle ve bölgelerin önemi giderek artmış, İstanbul'un sur içi kentle sınırlı eski görünümünün yerini, kıyılarda yoğunlaşan bir kıyı kenti almaya başlamıştır. Bu gelişme giderek kentin bütünlüğünün daha zengin bir ifade kazanmasına yol açmıştır (Kuban, 2004).

17. ve 18. Yüzyılda Eyüp, Haliç boyunca güneye doğru, bugün Haliç ile Eyüp Sultan arasında yer alan bölgede genişlemiştir. Fatih döneminde oluşan dokunun içine yeni külliye, cami ve tekkeler kurulmuş yerleşme dokusu surlara yaklaşmıştır. Tarihimizde Lale Devri'ni (1718-1730) kapsayan bu dönem, İstanbul genelinde olduğu gibi Eyüp içinde çeşme, sebil gibi su yapıları açısından en zengin dönem olmuştur ve bu yüzyılın karakteristik yapılarından olan çeşmelerin önemli bir kısmı Eyüp'te inşa edilmiştir. Şah Sultan Külliyesi, Mihrişah Sultan Külliyesi, Kalenderhane Tekkesi'nin sebil, çeşme yapıları döneminin en güzel örneklerindendir. Bugün dahi işlevini sürdüren Mihrişah Sultan İmareti, sultan III. Selim'in annesi tarafından külliyesinin bir parçası olarak o dönemde kurulmuştur. Osmanlı Klasik dönem uslûbunun mimari yapı ve süslemeler de yavaş yavaş terk edildiği, batı üslubunun karakteristik biçimlerinin yansımaya başladığı üslup farklılaşmasının ortaya çıktığı bu dönemde, Şeyh Murad tekkesi yapı kompleksi gibi yapılar inşa edilmiştir. (Kara, 1998). Ancak, Şeyhülislâm Tekkesi (1744-45) 'nde kullanılan sivri kemerler, tekkenin inşa edildiği I. Mahmud döneminin barok üslubu yerine, Lale Devri'nin kapanması ile son bulduğu kabul edilen klasik üslubun sürdürülmesi dikkat çekici olmuştur. Bu dönemde yapılan tekkeler, Eyüp'teki mahalleleşmenin mescid merkezli olmaktan tekke merkezli olmaya başladığını göstermiştir. Böylelikle 15. ve 16. yüzyıldaki mahalle dokusunun arasındaki boşluk arazi iyice dolmuş, sık bir doku oluşmuştur. Bu mahalleleşmeye ayrıca üretim amaçlı olan, günümüzde hala Çömlekçiler Sokağı'yla adı yaşayan lonca mahalleler de katılmıştır.

Lale devrinde yapılaşma kent merkezinin dışında, Kağıthane ya da Boğaziçi'nde olmuştur. Kültürel etkinliklerin yoğunlaştığı bu dönemde, kentin dışa doğru büyümesinin de etkisiyle, Haliç'in sonlandığı yerde Kağıthane ve Eyüp mesireleri ve bunların kıyıda sonlandığı sahil sarayları ün yapmıştır (Yenen ve diğ, 2000).

Mesireler halka açık parklar olup, uzun şeritler veya toplu kümeler halinde yer yer doğa ile kaynaşan, bazen bir yeşil şerid gibi kilometrelerce uzanan gezintiler meydana getirmişlerdir. Şehrin göbeğinden Haliç aracılığıyla "Tatlı su" derelerine geçilmiştir. Bunlar Alibey, Kağıthane dereleri ve mesireleridir. Vadilerde topladıkları suları çeşitli şekillerde boğaza akıtıp, geniş çayırlar ve büyük ağaç kümeleri oluşturmuşlardır. Kah ağaç, kah köşk veya çeşme dikilip, setler yapılarak mesireler bugünkü anlamda tabii bir park haline sokulmuştur. Bu yerlerin hepsi halkın hizmetinde, şair ve aşıkların emrinde olmuştur (Eldem, 1944).

Derenin Haliç'e ulaştığı yerde Alibey deresinin kenarında, dönemin önemli mesirelerinden olan Silahtarağa mesiresi ve katlı bahçeleri, III. Selim'in silahdarı Seyyid Abdullah Ağa tarafından menzil yeri olarak 1791-1792'da (H. 1206) inşa ettirilmiştir. III. Sultan Ahmed'in yaptırmış olduğu Hüsrevabad'da üç kat havuzlarıyla bu civarda bulunmuştur. Eyüp mesireleri, Haliç'in ağzında Bahariye ve Sultan saraylarının sıralandıkları yerden başlatılmıştır (Eldem, 1944).

Şekil 2.8 : Silahdar Abdullah Ağa mesiresi görünüşü (Eldem, 1944).

17. yüzyıl gezgini Evliya Çelebi'nin anlatımıyla Eyüp; İstanbul'un batı tarafındadır. İstanbul'a olan uzaklığı denizden iki mil, karadan iki saattir. Ama yine de İstanbul'a bitişik olup, arada boş arazi yoktur. Baştanbaşa mamurdur. Fakat müstakil bir hükümettir. Fatih kanununa göre beş büyük akçe mevleviyettir. Yedi yüz parça köye hükmü geçer. Yirmi altı nahiye naibi vardır. Bağı bahçesi çok mamur bir şehirdir. Dokuzbinsekizyüz kadar saray ve ev vardır. Uzunluğu, Haliç boyunca, Zalpaşa Cami'inden Kağıthane yolu üzerindeki Kapıcıbaşı Sarayı'na kadar üçbin adımdır. Yine Zalpaşa'dan İdris Köşkü'ne kadar üçbin adım tutar. Yine Zalpaşa'dan Bülbülderesi'ne kadar olan uzaklık da üçbin adım gelir. Zalpaşa'dan Nişancı ve Topçular'a kadar uzaklık da üçbin adımdır. Çarşısında tam binseksenbeş tane dükkan vardır. Bedestanı yoktur. Fakat bütün kıymetli eşyaları dükkanlarda bulmak mümkündür. Havaf çarşısı, halis süt çarşısı ve Masumlar çarşısı mükellef ve süslü çarşılardır. Bu çarşının yoğurt ve kaymağı lezzetli, berber dükkanları pek süslüdür. Her Cuma binlerce ki Hazret-i Ebu Eyüb'ü ziyaret için geldiklerinden, o gün çarşı ve pazar insan denizi halini alır. Zevk sahipleri kaymakçı dükkanlarının balkonlarında oturarak halis süt, beyaz peynir, saf bal yiyip safa ederler (Çelebi, 1986).

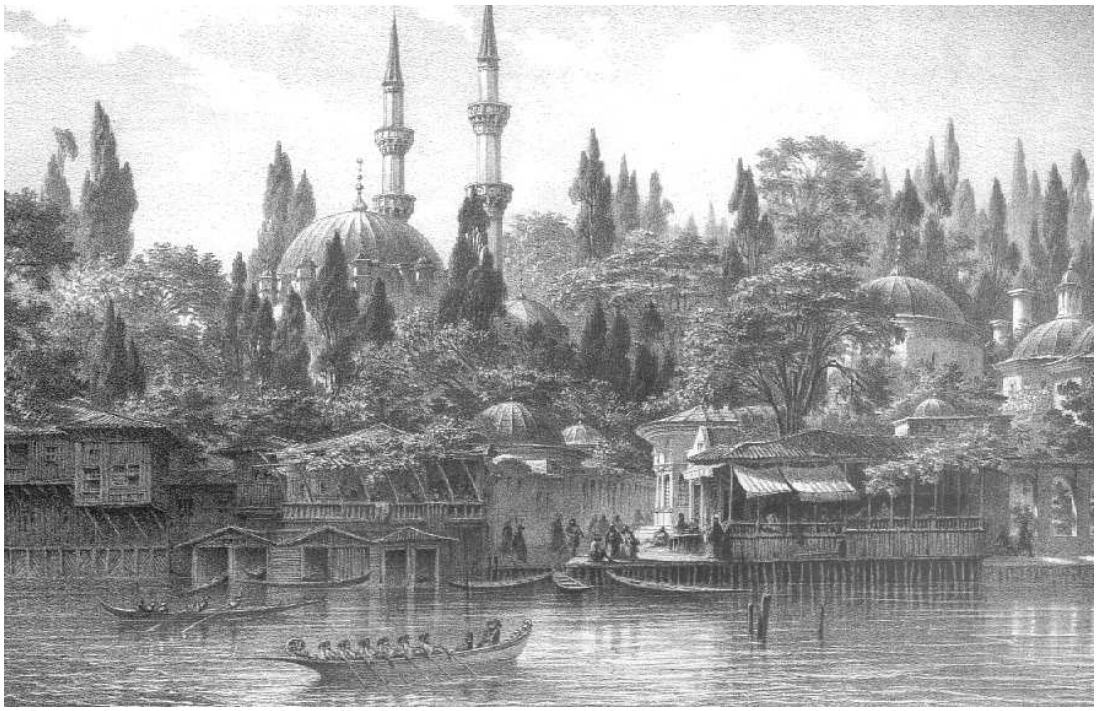
Eyüp şehrinin suyu, havası güzeldir, kadın ve erkeklerin güzelliği medhedilir. Ayan ve eşrafı çoktur. Halkının çoğunu bilginler meydana getirir. Eyüp şehrinin has ekmeği, kaymağı, yoğurdu, şeftalisi ve kayısısı meşhurdur (Çelebi, 1986).

Evliya Çelebi'nin verdiği sayılardaki abartı bir yana bırakılırsa, IV. Murad İstanbul'unu öykü tadında anlatmış, Eyüp'ü büyük bahçeler içinde saraylarla dolu gözde bir bölge olarak aktarmıştır.

Şekil 2.9 : Eyüp Sultan Cami ve Haliç (Eyüp Belediyesi arşivi).

Haliç kıyıları 18. Yüzyılda mesireleri ve sahil saraylarıyla ün yapmasına rağmen oldukça erken bir dönemde sayfiye niteliği kazanmaya başlamıştır. İlk yapılışları Fatih'e atfedilen Aynalıkavak ve Bahariye sahilsaraylarını sultanlar sık sık ziyaret edip ek yapılarla sürekli genişletirken, devlet ricalide bu kıyılarda, özellikle tarihi yarımada kıyısında, sahilhaneler, yalılar inşa ettirmişlerdir. Ancak 16. Yüzyıldan başlayarak hanedanın kadın üyelerinin inşa ettirdiği yalılar bu sahilin en görkemli ve en itibarlı mekânları olmuştur. Sultanlar Edirne'den dönüşlerinde, İstanbul içinden geçmek istemedikleri zaman bu yalıların birinde konaklar, daha sonra kayıkla (Topkapı Sarayı sahilindeki) Yalı Köşkü'ne giderlerdi. 18. Yüzyılda sultanlar Topkapı Sarayı'ndan çıkarak zaman zaman kızları ve kızkardeşlerine misafir olmaya başladıklarında, Eyüp İskelesi'nin iki tarafına toplanan bu yalılar, sultanefendiler arasında sürekli el değiştirmiş, birinden diğerine geçerken sık sık yeniden inşa edilmiş, saltanat sembolleriyle bezenmiş ve kimi zaman gizli toplantılara, kimi zamanda devlet törenlerine ev sahipliği yapmışlardır. 18. Yüzyıl öncesinde valide sultanlar ve sultan kızları bu kutsal semtte öncelikle hayır ve hasenat yapıları yaptırmışlardır. Aynı zamanda sayfiye geleneğinin başlamasına öncülük etmişler, bir anlamda zevk ve sefa ile ibadeti, hayat ile ölümü bir araya getirmişlerdir (Artan, 1993). 18. yüzyılın başından itibaren sultan kızları Haliç'in bu kıyısını tam anlamıyla mekan tutmuşlardır. Ancak, sultan kızlarına ve kızkardeşlerine hep aynı isimler konageldiğinden, sahil saraylarının kesin konumları saptanamamıştır. III. Ahmed'in kızları Fatma Sultan (1704-1737), Hatice Sultan (1710-1738), Ayşe Sultan (1715-1775), Saliha Sultan (1715-1778), Büyük Esma Sultan (1726-1778) ve Zübeyde Sultan'ın (1728-1756) Eyüp'te yalıları olmuştur. III. Mustafa ve I. Abdülhamid'in kızları ya bu sarayları devralarak ya da yerlerinde yenilerini yaptırarak Eyüp'te mekan tutma geleneğini devam ettirmişlerdir. Sultanefendi yalıları, Eyüp Külliyesi'ni iki taraftan kuşatacak biçimde iki iskelede toplanmıştır. Birinci grup yalılar Defterdar İskelesi ile Zal Mahmud Paşa İskelesi arasında yer almıştır. İkinci grup ise Bahariye sahilinde, Bostan İskelesi'nin hemen yanından başlayarak Şah Sultan Tekkesi ve camisine kadar uzanmıştır (Artan, 1993). Devletin ileri gelenlerinin Haliç kıyı ve yamaçlarında yalı yaptırması eğilimini Eyüp'ün kutsal bir yer olmasını güçlendirmiş olabilir. Bu moda 18. Yüzyıl başlarında doruk noktasına ulaşmıştır.

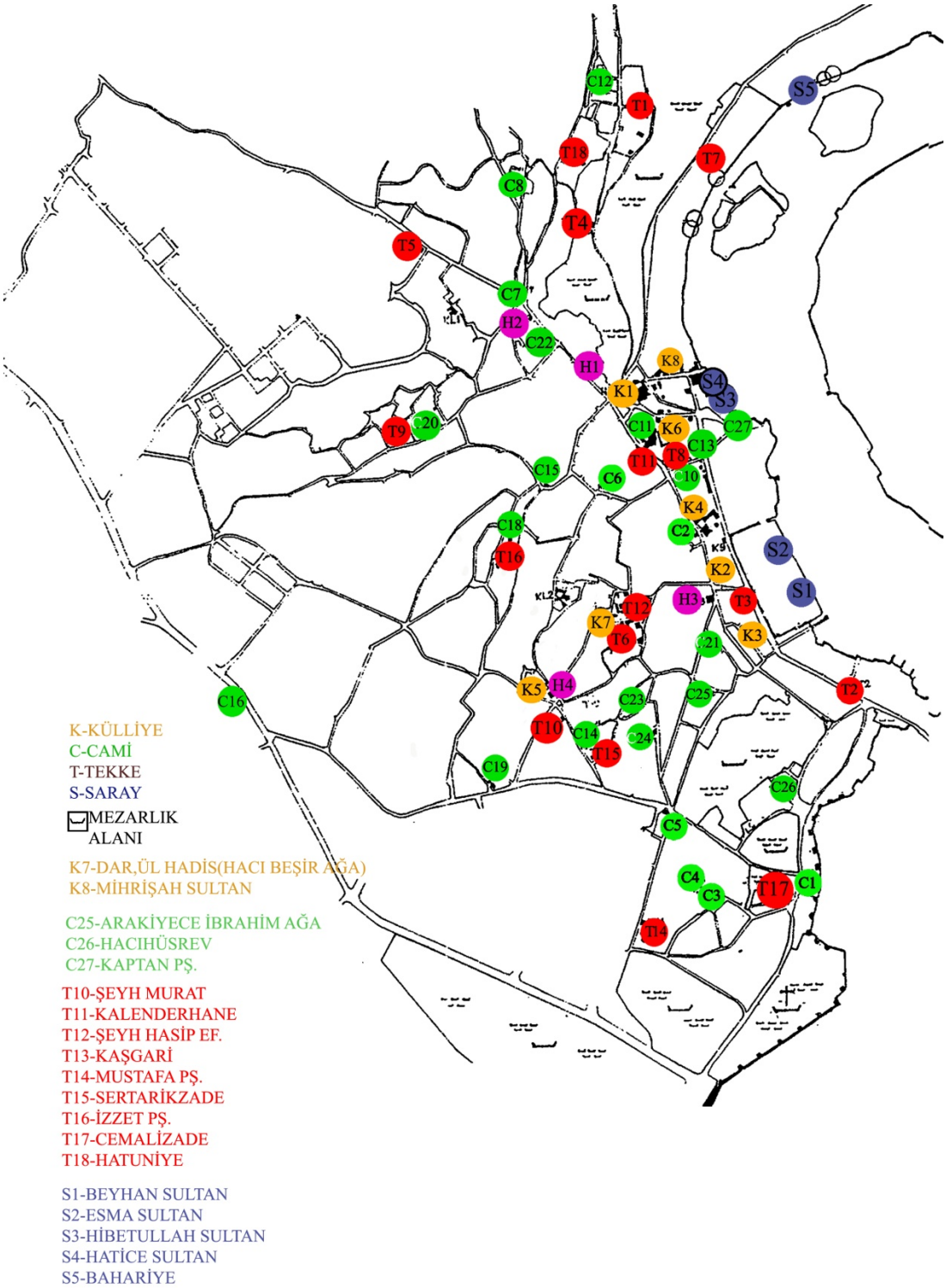

Şekil 2.10 : Eyüp İskelesi ve sahildeki yalılar (Flandin, 2010).

Şekil 2.11 : Esma Sultan Sarayı (Flandin, 2010).

Flandin'in resimlerinden Haliç kıyılarında üst katları ahşap desteklerle taşınan çıkmalara sahip, çok katlı ve çok pencereli, kıyıya bağlı kayıkhanelerinin bulunduğu yalıların ve kahvehanelerin yer aldığı görülür.

Şekil 2.12 : 17. ve 18. yüzyıl Eyüp yerleşimi.

2.4 19. Yüzyıl-1950'de Eyüp

1839 Tanzimat Fermanı ve yenileme hareketleri İstanbul'un biçimlenmesini önemli ölçüde yönlendirmiştir. Bilimde, sanatta ilerleyen, sömürgeleşme ve sanayileşme ile

zenginleşen ve bunu tüm dünyada hissettiren Batı'nın etkileri Osmanlı ülkesinde de yaşanmaya başlamıştır (Yenen ve Yakar, 2001). Bu dönem Sultan II. Mahmud ile başlayan, geleneksel yapıda köklü değişiklikler meydana getiren bir dönemdir. Her değişim de olduğu gibi sancılarını da birlikte getirmiştir. Batılı anlamda kurumsal yapıda getirilen değişiklikler, sanayileşmede atılan ilk adımlarla birlikte yeni teknolojinin ithali ve yine sanayileşmenin getirdiği şehirleşme, göç beraberinde gelen nüfus patlaması, şehirlerin planlanabileceği anlayışının yerleşmesi ile birlikte yapılan çalışmalar; sosyal yapıda, kültürel yapıda ve kentin fiziksel dokusunda büyük değişimler dönemini başlatmıştır (Kara, 1998).

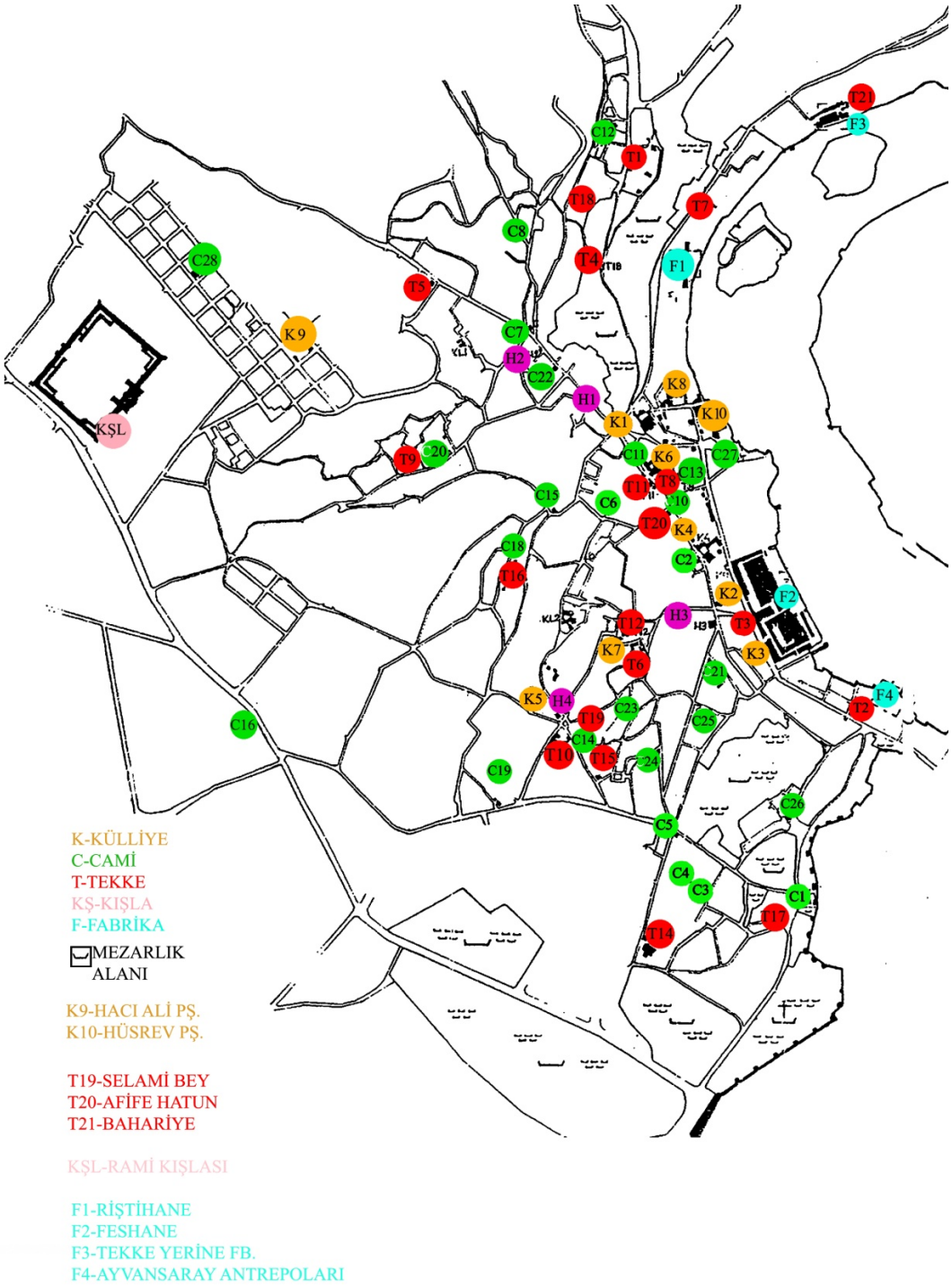

Şekil 2.13 : Haliç'ten Eyüp kıyıları (Freres, 2006).

19. yüzyıl boyunca eski imparatorluk köşkleri, zevk bahçeleri ya da eski terk edilmiş saraylar yıkılarak yerlerine, askeri kurumlar, yeni fabrikalar ve demiryolu terminalleri yapılmıştır. Bu anlamda kentin dönüşümü imparatorluk arazilerinin kamulaştırılması olarak tanımlanabilir. Eski yelkenlilerin ve kalyonların yerini fırkateynlerin ve gambotların alması gibi Haliç'te zarif mimariye ve renklere sahip ahşap sarayların yerini dokuma fabrikaları ve kütlesel yeni-klasik üsluplu askeri kışlalar almıştır (Kuban, 2004). Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ve ordunun batılı anlamda yeniden teşkilatlandırılması ile şehrin çevresinde, yeni yerleşme alanlarının silüetine hakim noktalarda büyük kışla yapıları yapılmaya başlanmıştır. Bunlardan biri de Eyüp'te Rami tepesinde 1828-1829' da inşa edilen Rami Kışlası'dır (Kara, 1998). Rami Kışlası'nın yapımı Eyüp'ün bundan böyle su yüzeyinden ayrı (uzakta) olarak ve önceki dönemden (klâsik dönemden) farklı etkenlerle belirlenecek fiziksel biçimi açısından bir dönüm noktası olmuştur.

Şekil 2.14 : Rami Kışlası'nın 1883 yılındaki hali (Eyüp Belediyesi arşivi).

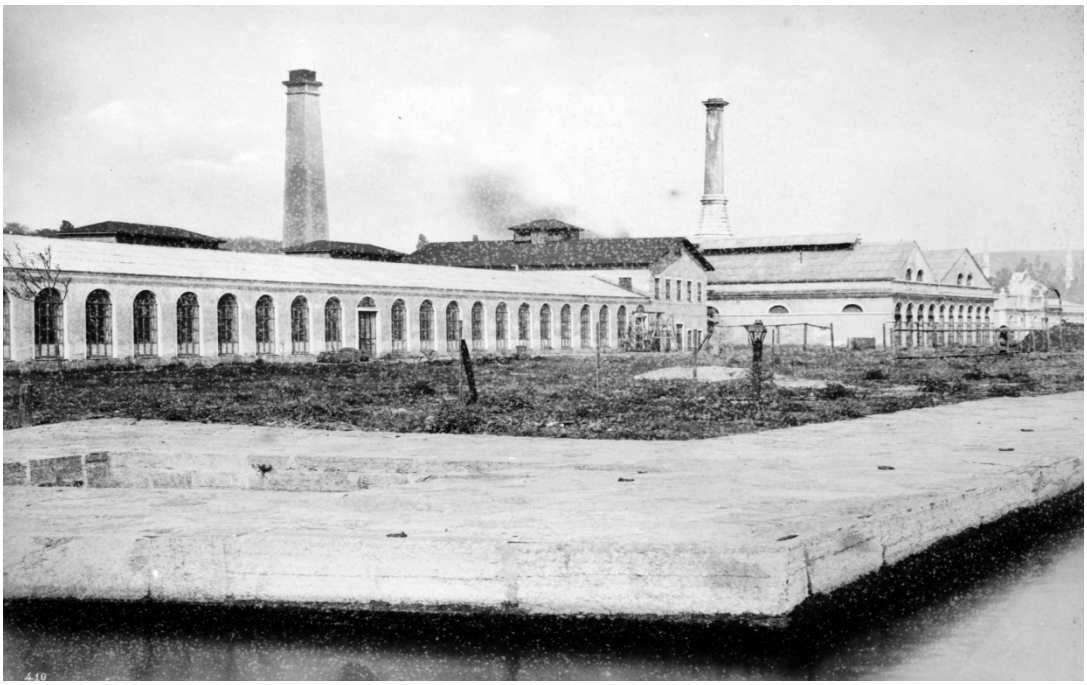

Şekil 2.15 : 19. yüzyıl ile 1950 arası Eyüp yerleşimi.

Haliç kıyılarında yoğunluklu olarak önce gıda ve dokuma endüstrileri kurulmuştur. 1828'de Eyüp'te Rişтehane (yün imalathanesi) ve İplikhane Karhanesi (donanmaya halat imal eden fabrika), 1833'te de eski saray alanı üstüne Feshane inşa edilmiştir.

19. Yüzyılın ortalarından başlayarak Haliç'in iki yakasındaki endüstri alanlarında gözlenen denetimsiz büyüme, kentin geleneksel çehresini büyük ölçüde değiştirmiştir (Kuban, 2004).

Silâhtarağa'da ülkenin ilk enerji santralinin (1913) kurulması ile Haliç sanayi için gerekli önemli altyapıdan birine daha kavuşmuş ve Haliç kıyılarında sanayinin gelişmesinde söz konusu santralin büyük payı olmuştur. Bu döneme kadar yalıları, sarayları, orman alanları ve mesire yerleriyle üst sosyal sınıfların yaşam alanı olarak dikkat çeken Eyüp bu etkenlerin neden olduğu değişimle sanayi işlevinin ve dinsel kimliğinin yanyana geldiği, sanayide çalışanların tercih ettiği bir yerleşmeye dönüşmüştür (Yenen ve Yakar, 2001). Fakat, önceki dönemlerde gelişen eski kent dokusunda büyük bir değişim olmamıştır. Bu dönemde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ile sosyal ve kurumsal yapıda oluşan değişikler sonucu, dönemin mimari üslubunu yansıtan Sultan Reşad Mektebi gibi yeni yapılar inşa edilmiştir. Böylelikle, Eyüp'te sosyal ve kültürel ortamda gelişimler ve değişimler meydana gelmiştir.

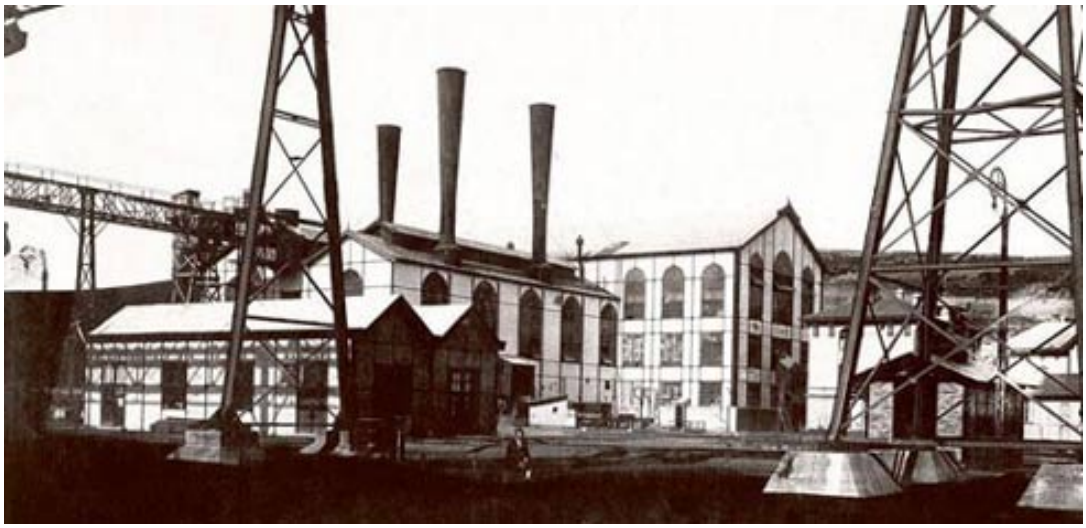
Şekil 2.16 : Fes Fabrikası'nın Haliç'ten görünüşü (Freres, 2006).

Şekil 2.17 : Fes Fabrikası'nın sahil kapısı (Freres, 2006).

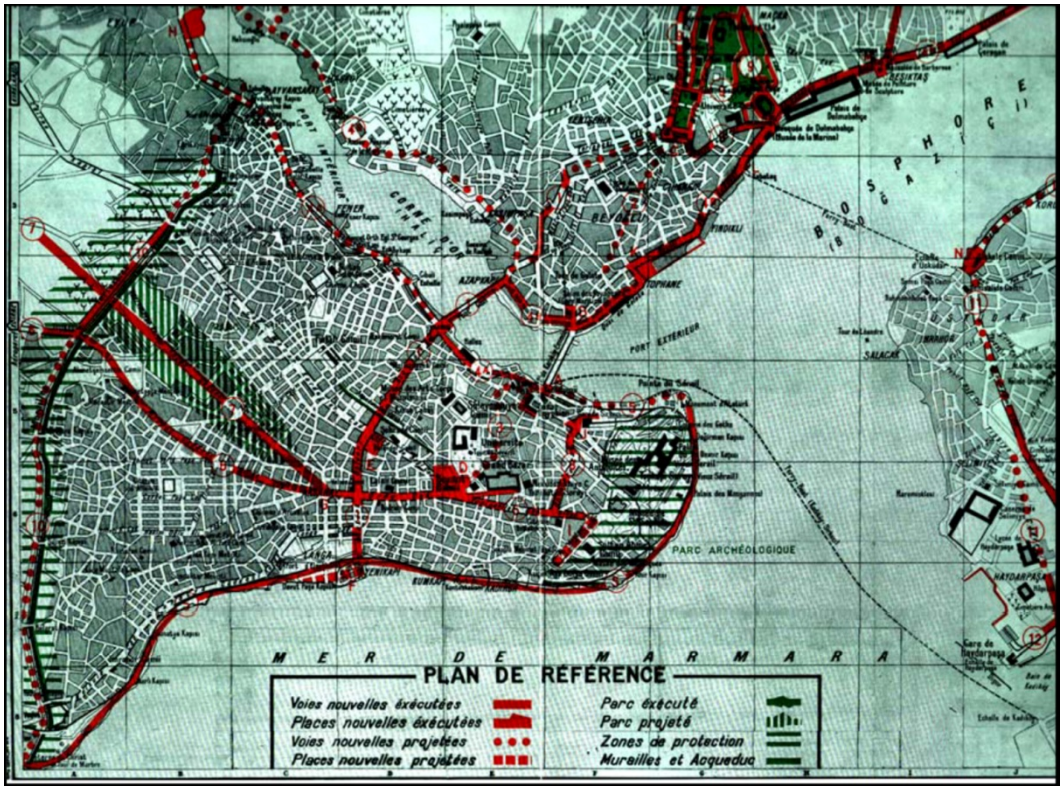

Şekil 2.18 : İplikhane Kışlası (Freres, 2006).

Şekil 2.19 : Silahtarağa Elektrik Santrali (Eyüp Belediyesi arşivi).

Batılı ülkelerden gelen uzmanların İstanbul için yaptıkları planlarda Haliç daima bir sanayi bölgesi olarak önerilmiştir. Bu planlardan önemli ölçüde uygulanma imkanı bulan Prost Planıyla (1936) Haliç kıyılarında sanayi bölgeleri kurulması, bunun yanısıra 1940'lı yıllarda Rami Kışlası çevresinde ızgara sistemle oluşturulmuş yeni yerleşme alanlarına Balkan göçmenlerinin yerleştirilmesi ile Eyüp sanayi ile iç içe girerek Haliç kıyısı boyunca kuzeybatıya doğru yayılmıştır.

Şekil 2.20 : Prost Planı (İBB, 2009).

İstanbul için yapılan plan çalışmalarından ilki Moltke tarafından 1837 de yapılan plandır. 1837 tarihli Moltke haritasında sahilde bazı yalıların hala mevcut olduğu gösterilmekle birlikte sanayi dağılımının en önemli kısmının Eyüp sahilinde olduğu belirtilmiştir.

Şekil 2.21 : Moltke Haritası (İBB, 2009).

Şekil 2.22 : Kargopulo'dan Eyüp ve Haliç (Eyüp Belediyesi arşivi).

3. GELENEKSEL TÜRK EVİ

3.1 Geleneksel Türk Evi'nin Tanımı ve Oluşumu

Geleneksel Türk Evi, Geleneksel Türk Ailesinin yaşam kültürü ve törelerine uygun şekil ve plan özelliklerini gösteren, asırlarca Türk insanının gereksinimlerine cevap vermiş bir konut tipi olarak bilinmekte ve tanımlanmaktadır (Kuban, 1976). En sürekli özelliği, değişik bölgesel nitelikleri ortak bir motif altında toplamasıdır.

S.H.Eldem'in tanımıyla "Türk Evi", eski Osmanlı Devletinin işgal ettiği sınırlar içinde, Rumeli ve Anadolu bölgelerinde yerleşmiş, gelişmiş ve 500 sene kadar tutunmuş, kendi özellikleriyle oluşmuş bir ev tipidir (Eldem, 1954).

Türkler İslâmiyet'i kabul ettikten sonra kendilerine yerleşim yeri olarak Anadolu'yu seçmiş ve burada yerleşik düzene geçmiştir. Daha önce yaşadıkları göçebe hayatı, İslâm düşüncesini ve yerleştikleri coğrafyanın koşullarını birleştirerek kendilerine yeni bir yaşam biçimi yaratmışlardır (Küçükerman ve Güner, 1973). Dolayısıyla Türk evi, ilk olarak Anadolu' da kendine has karakterini bulmuş ve buradan zaman ile gelişerek, diğer dış tesirleri de benimseyerek, Osmanlı sınırlarının gelişmesiyle Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde kökleşmiştir. Osmanlı'nın kültürünü benimseyen kavimlerin oturdukları yerlerde, Türk evi, 15 ve 16. yüzyıldan itibaren diğer ev tiplerinin yerini almıştır (Eldem, 1954).

Daha genel anlatımıyla, tipolojisi, temel öğeleri ve orantıları ile bu konut tipi Orta Anadolu bozkırı ile Anadolu platosunu çevreleyen dağ silsileleri arasından Orta Anadolu'nun doğusundan Balkanlar'a uzanan bir büyük coğrafi bölgede bulunmuştur (Kuban, 1995).

Toplumsal davranış kalıpları olan gelenekler içgüdüsel davranışlardır. Bireyler gereksinme ve isteklerini yaşadıkları toplumun geleneklerine bağlı olarak doyuma ulaştırmak ister. Kullanıcının fiziksel ve toplumsal çevresi, geçmiş yaşantısı, yetişmesini etkileyen ekonomik, siyasal, kültürel ve toplumsal öğelerin önemli rol oynadığı toplumsal gelenekler mekan düzenlemelerine yansır (Kızıl, 1978). Her

köşenin gereksinimlere göre düzenlendiği ve ihtiyaç dışı unsurların kullanılmadığı Türk konutlarında tüm bu gelenek ve saygı unsurlarının yanında fonksiyonel özellikler de bulunmaktadır. Konutlar sahiplerinin genel ihtiyaçlarına göre plânlanmıştır.

Türk evi en büyük yayılımını 17. ve 18. yüzyıllarda göstermiştir. 19. yüzyılda Osmanlı Devleti her yönden sarsılmasına rağmen bu ilerleme sona ermemiştir. Ancak 20. yüzyılda, sınırlarımızdan ayrılan yerlerde Türk evlerinin yıkılması, yangınlar, zevk ve görüş değişikliği, Avrupai yaşam tarzı gibi sebeplerle Türk evleri büyük bir hızla yok olmaya başlamıştır (Eldem, 1954).

3.2 Plan Elemanları

Türk evi bulunduğu bölgeye göre; iklim, malzeme, gelenekler sebebiyle çeşitli tipler oluştursa da bazı ortak karakteristikler vardır ve bunların ilki evin planıdır. Çok uzak bölgelerde farklı şartlar altında inşa edilmiş evlerde bile, planın ana hatlarıyla aynı olduğu göze çarpar (Eldem, 1954).

Odalar, geçit ve merdivenler, sofalar dışında kalan diğer unsurlar plan tipine pek etki etmezler. Mesela mutfaklar, fırınlar ev dışında olabilmektedir. Ev içinde oldukları zamanda da genellikle alt katta olduklarından plan tipi üzerinde etkileri bulunmamaktadır. Helalar ise genellikle evin dışındadır. İçeri alındıkları zamanda sofanın ucuna ya da bir ilavesine yerleştirilirler (Eldem, 1954).

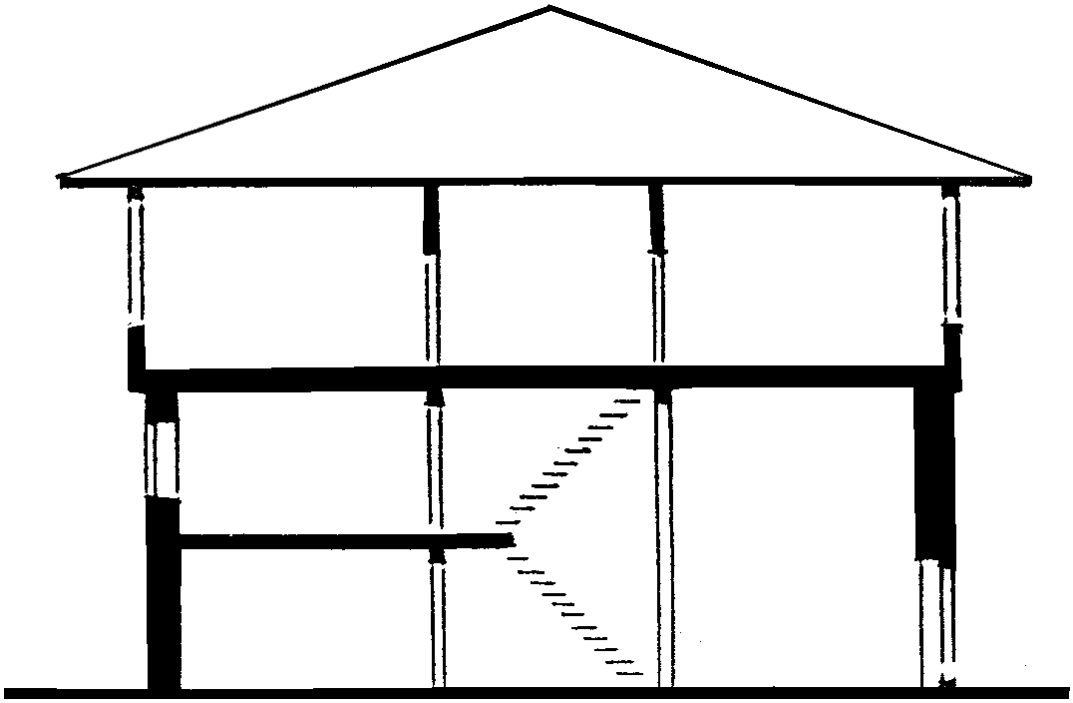
3.2.1 Katlar

İlk örnekleri tek katlı olan Türk evinin zamanla kat adedi fazlalaşmasına rağmen esas kat tektir. Birkaç katlı evlerde esas kat en yukarıdadır (Eldem, 1954). Evlerin alt katı genellikle; günlük yaşama hizmet veren servis mekânlarından oluşmuştur. Üst katlarda yer alan odalar; oturma, yatma, çalışma gibi eylemlerin gerçekleştiği birimler olmuştur.

Esas kat, asıl oturma katı veya şeref katı olduğu için evlerin planı bu katlara göre yapılmıştır (Eldem, 1954). Tek katlı geleneksel Türk evi zamanla kat sayısı ikiye çıkartılmasına bağlı olarak plânlarında ve dış görünüşünde farklılıklar yaşanmış ve odalar dışarıya açılmak için çıkmalarla hareketlendirilmiştir.

Türk Evi, kırsal kesimde bahçe içinde ve serbest yerleşim alanlarında tek katlı, şehir içinde, dar ve sıkışık alanlarda ise iki ve üç katlıdır. Yaşama katı, hava, güneş ve manzaradan yararlanması için son katta düzenlenmektedir.

Birçok evlerde zemin kat ile esas kat arasında bir ara kat vardır ki kat merdiveninin ara sahanlığından ulaşılan bu oda bir asma kat şeklinde olup tüm bina alanını kaplamaz. Bazı örneklerde zemin kat ile esas kat arasındaki bu ara kat zamanla önem kazanmış ve ayrı bir kat durumuna geçmiştir. Önem kazanmasına rağmen kat yüksekliği diğer katlardan daima alçaktır. 19. yüzyıldan itibaren ara kat ve esas kat arasındaki farklar giderek azalmış ve planları, yükseklikleri ile kullanışları itibari ile birbirine benzemeye başlamıştır. Bu benzeyişe rağmen üst katlar esas kat olma özelliğini korumuştur.

Şekil 3.1 : Geleneksel Türk Evi'nde katlar (Eldem, 1954).

3.2.2 Odalar

Zemin katların hizmet alanı olarak kullanıldığı yaşam alanlarının ise üst katlarda olduğu geleneksel Türk konutunda en önemli ve vazgeçilmez öğe odadır. Odanın olmaması ev olma özelliğini bir anlamda yitirmesine neden olmaktadır.

Odalar insanların günlük tüm yaşam işlerini yapabilecekleri birer ev şeklinde düşünülmüş ve buna göre düzenlenmiştir. Odalar planda bulundukları yerlere göre; köşe oda, yan oda, orta oda gibi isimlerle tanımlanmıştır.

Etimolojik olarak otağla aynı kökten gelen oda evin temel öğesidir. İnsanların günlük kullanımına göre şekillenen odalar zamanla ekonomik koşullar, çevre, gelenek, görenek ve yaşam biçimine göre değişikliklere uğramıştır (Sözen, 2001).

Oda, ailenin en derin varlığını olduğu kadar, yakın çevrenin şekillenmesine ilişkin temel estetik tavrı da yansıtır. Türk evinde oda, dolapları, sekileri ve eyvan ile sofa gibi kendini çeviren mekânlarla, kendi içinde bir bütün, evin planında bağımsız bir ünitedir (Kuban, 1995).

Türk odasının biçimlenmesinde İslâmiyet içe dönük yaşamı öngördüğü için odaların biçimlenişinde etkili rol oynamıştır (Küçükerman ve Güner, 1973). Evlerde odalar insanların aile içindeki konumuna göre şekillenmiştir. İslâmi kurallara göre içe dönük yaşayan Türk insanı evlerinde hiyerarşik düzenlemelere, harem-selâmlık ayırımlarına dikkat etmiştir.

Türk konutlarında odaların en büyüğü başodadır. Evde erkeğin kullandığı ve erkek misafirleri ağırladığı daha geniş olan başoda manzaraya açıldığı gibi genelde köşede yer almaktadır. Zamanla bu odalar selamlık olarak adlandırılmaya başlanmış ve ayrı birer yapı haline gelmiştir (Bektaş, 1996). Eve gelen erkek misafirlerin evin erkekleri tarafından ağırlandıkları bu odaya kadınlar sadece hizmet ve ikram zamanları giderlerdi. Bu odada diğer odalarda olduğu gibi yüklük, çeyizlik ya da gusülhane bulunmazdı çünkü bu odada yatma işlemi gerçekleşmezdi.

Selâmlık aynı zamanda ofis, çalışma odası olarak kullanılırdı ve bazı akşamlar bu odada eğlenceler düzenlenirdi. Büyük konaklarda selâmlık başlı başına bir mekân haline gelmiş ve ev iki bölümlü şekilde düzenlenip harem ile selâmlık arasına mabeyin bölümü eklenmiştir (Altıner ve Budak, 1997).

Kadınlar evde harem denilen bölümde günlerini geçirirlerdi. Selamlık kadar özenli olmayan bu odalarda kadınlar evlerine gelen kadın misafirleri ağırlardılar. Bu oda aslında ev halkının ortak yaşam mekânıydı, çünkü erkekler misafirlerini geçirdikten sonra bu odaya gelerek aile fertleriyle birlikte zaman geçirir sonra da bu odada uyurlardı. İnsanlar çadır yaşamından gelen alışkanlıklarıyla oturdukları odalarda yatmayı tercih ederdi. Yatak odası, salon, mutfak gibi ayrımlar olmazdı.

Maddi durumu daha iyi olanların evlerinde müştemilat bulunur ve evin yemek işlerini para karşılığı hizmetliler görürdü. Bazı evlerde ayrıca kiler düzenlemesine de rastlanmaktadır (Küçükerman ve Güner, 1973).

Türk evinde odalar genelde iki bölümlüdür. Kapı açılınca girilen bölüm sekialtı olarak adlandırılır. Bu, odanın zemininden/sekiden bir basamak kadar aşağıda kalır. Seki altının bir yanı dolaptır diğer yanı ise odanın kendisidir (Bektaş, 1996).

Odanın girişi, kapı, sekialtı ve dolaplar bir bütün olarak ele alınmış ve sofanın oda içine uzantısı olarak düşünülmüştür. Bu nedenle seki altı döşemeleri sofayla aynı yükseltide yapılmıştır.

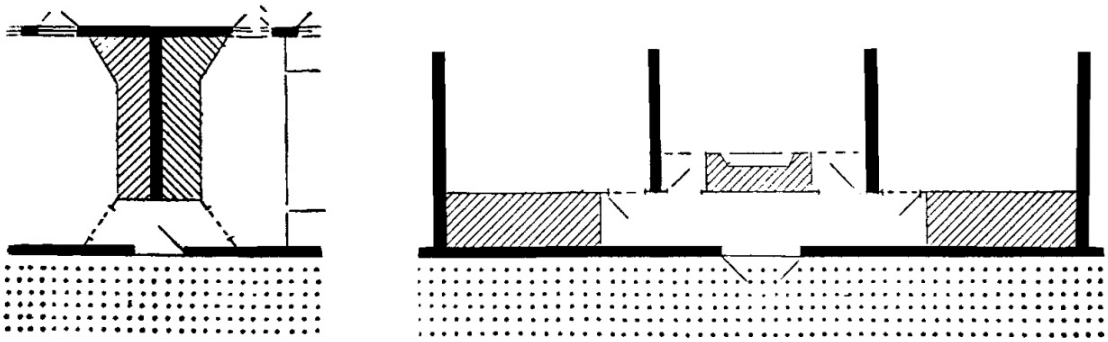
Odada asıl kullanılan alan ortadaki döşemeli yerdir. Seki altından 20 cm. kadar yükseltilmiş bölümün etrafında sedirler bulunmaktadır. Sedirler, döşeme örtüsünün devamı gibidir ve yükseltilmiş döşeme kaplaması şeklindedir. Sedirler genelde pencere kenarlarına, pencereli duvarlar boyunca yerleştirilmektedir. Böylece oturma alanları duvar yanlarına çekilerek orta alan boşaltılmış olmaktadır (Küçükerman ve Güner, 1973).

Odaların en önemli elemanlarından sayılan dolaplar eşyaların hem korunmasını sağlamakta hem de eşyanın ortadan kaldırılmasına yaramaktadır. Dolaplar, kapılarda olduğu gibi kullanım açısından insan boyunda tasarlanmıştır. Dolapların üst kısımları ya süs amaçlı ya da uzun süre kullanılmayacak fazla eşyanın saklandığı yerler olarak kullanılmıştır.

Odalar insanların tüm ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlandığına göre yıkanma işlemi de ister istemez bu odalarda olacaktı. Günlük işlerde kullanılan odaların bu işlevi yerine getirebilmesi için çözüm olarak odaların içine gusülhane yerleştirilmiş ve gusülhaneler dolapların içine alınmıştır. Özel bölme şeklinde olan gusülhaneler sadece bir kişinin su kaplarıyla sığabileceği ölçülerde yapılmıştır. Evlerin zamanla oda bölümlenmeleri değişmiş ve gusülhaneler de ortadan kalkmıştır (Küçükerman ve Güner, 1973).

3.2.3 Geçit ve merdivenler

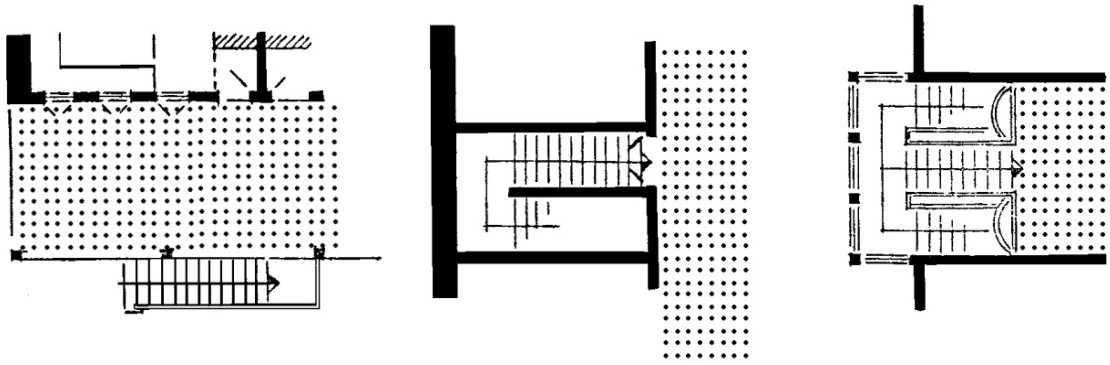
Geçitler iki odayı birbirine bağlayan kısımlardır ve genellikle yüklük derinliğinden çalınarak oluşturulur. Zaman içinde bu geçitlere planlamada yer ayrılmış ve koridorlar oluşturulmuştur. Önceleri dar, ışıksız olmalarına rağmen, zamanla aydınlık ve geniş bir hal almışlardır (Eldem, 1954).

Şekil 3.2 : Geleneksel Türk Evi'nde geçit örnekleri (Eldem, 1954).

Merdivenler dış sofalı eski tiplerde tamamen dışarıda ve sofaya paralel bir konumdadır. Tek kollu ve genelliklede sahanlıksızdırlar. Bu tipte merdiven sofa içine alındığında ise eğer ara kat varsa bir sahanlık yaparak o odaya giriş sağlarlar. Eğer ara kat yoksa merdivenler tek kolludur. Sofa içindeki yerleri de rasgeledir.

Merdivenlerin oda sıraları arasına alınması hali, orta ve iç sofalı tiplerde daha çok görülür. O zaman plan şemasında merdivende önemli bir rol oynamaya başlar. Hatta öyle ki 19.yüzyıl evlerinde merdiven biçimi, çevre galerileri, korkuluk ve basamakları ile evin ziyneti haline gelirler (Eldem, 1954).

Şekil 3.3 : Türk Evi'nde merdiven örnekleri (Eldem, 1954).

3.2.4 Sofalar

Türk evinin en önemli elemanı olan odanın kurgulanmasından önce odaların açıldığı sofaya bakmak gerekmektedir. Sofa anlam olarak evdeki odaların açıldığı büyük geniş salondur, bir nevi orta mekândır. Tüm odaların açıldığı ortak bir alandır. Aile fertlerinin toplanma yeri görevini üstlenen sofalar günümüz evlerinde evin giriş kısmında bulunan ve tüm oda kapılarının açıldığı antreden sonraki mekândır.

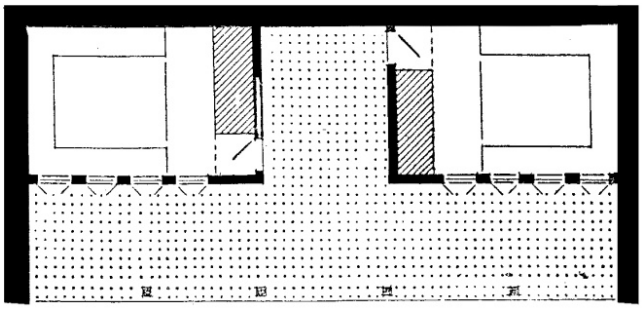
Sofa odaların kesişme noktası olduğundan tüm kapıların açıldığı bir mekândır. Ataerkil olan Türk halkının sofa merkezli evde oturmaları çok doğaldır. Nişan, bayram kutlamaları, mevlit gibi özel günlerin mekânı olan sofalarda ayrıca topluca yemek yenilir, Ramazanda ve kışın yenilecek gıdalar imece usulü hazırlanırdı (Kırıkçı ve Büyükçolak, 1993). Sofa ayrıca hela, abdestlik, kiler ve merdivenlerin bağlantı yeridir.

Odalar ve onların açıldığı sofalar belli bir gelişim geçirmiştir. İnsanda huzur hissi veren ve tüm ihtiyaçların karşılandığı odalar genelde ortada ya da köşelerde yer alan sofa bölümüne açılmaktadır. Zaten sofa, Türk evinin ayırt edici özelliğidir. Batılı evlerde odaların ortak bir mekâna açılımı söz konusu değildir, onlarda tercih edilen, koridor sistemiyle aynı çizgi üzerine yerleştirilmiş odalardan oluşan plândır. Değişik bölgelerde sofaya sergah, sayvan, divanhane, çardak, hayat gibi isimler verilmektedir (Sözen, 2001).

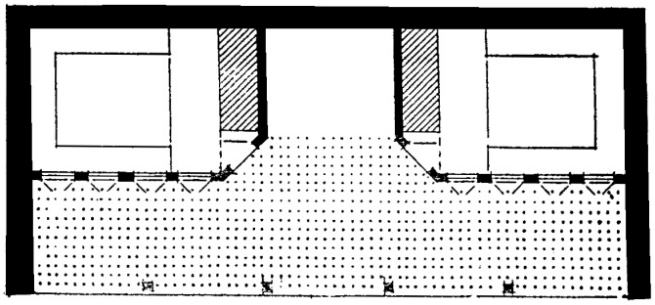
Sofa en eski plan tiplerinde açıktır, yan duvarları yoktur. Tavan direkler üzerine oturtulmuştur. Zamanla soğuğa karşı korunmak içinse direklerin arası camekanlarla kapatılmış, daha sonra da bunlar büyük pencereler olarak yapı bünyesinde yerini almıştır. Böylece açık olan sofa kapalı bir hale gelmiştir. Yan, ara sofalar ve eyvanlar sofanın bölümlerindendir. Sayı ve biçimleri, planlarda çeşitli tipler meydana getirir. Yan sofa, esas sofaya dik yönde eklenmiş olan dar kısıma verilen addır ve genellikle oda kapılarına geçit olmak üzere yapılmıştır. Eyvan ise en fazla iki oda arasında bulunur ve dar yüzü sofaya bakar. Eyvan sofanın ortasında yer alıyorsa, orta eyvan, değilse yan eyvan adını alır (Eldem, 1954).

Sofanın içinde veya sofaya eklenmiş olan oturma mekânına sekilik ve köşk adı verilir. En sade biçimi seki veya tahttır. Taht bazen sofanın dış cephesinde bir çıkıntı haline gelebilir. Böylelikle köşk elde edilir. Zaman içinde köşklerin duvarları kapatılarak oda haline getirilmiştir (Eldem, 1954).

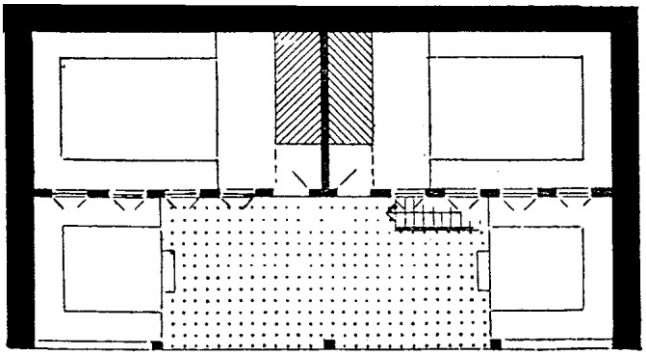
Sofalara XIX. yüzyılda Batı etkisiyle koltuk, iskemle, masa, vitrin, konsol, ayna, piyano gibi mobilyalar yerleştirilmiş, plânları ise oval, sekizgen ve haçvari olmuştur (Altıner ve Budak, 1997).

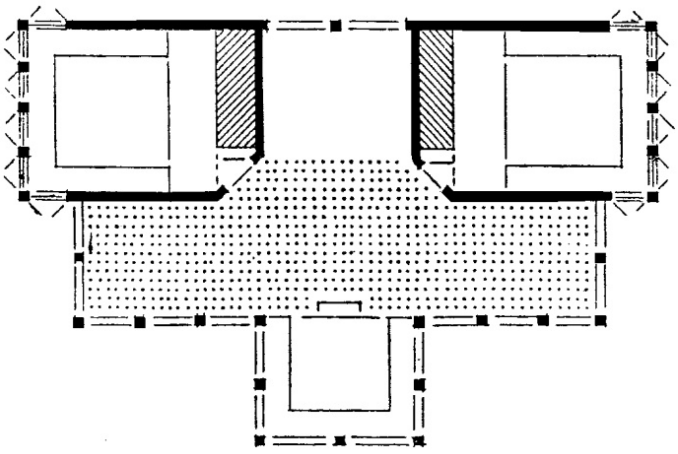
Şekil 3.4 : Geleneksel Türk Evi'nde yan sofa örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.5 : Geleneksel Türk Evi'nde eyvan örneği (Eldem, 1954).

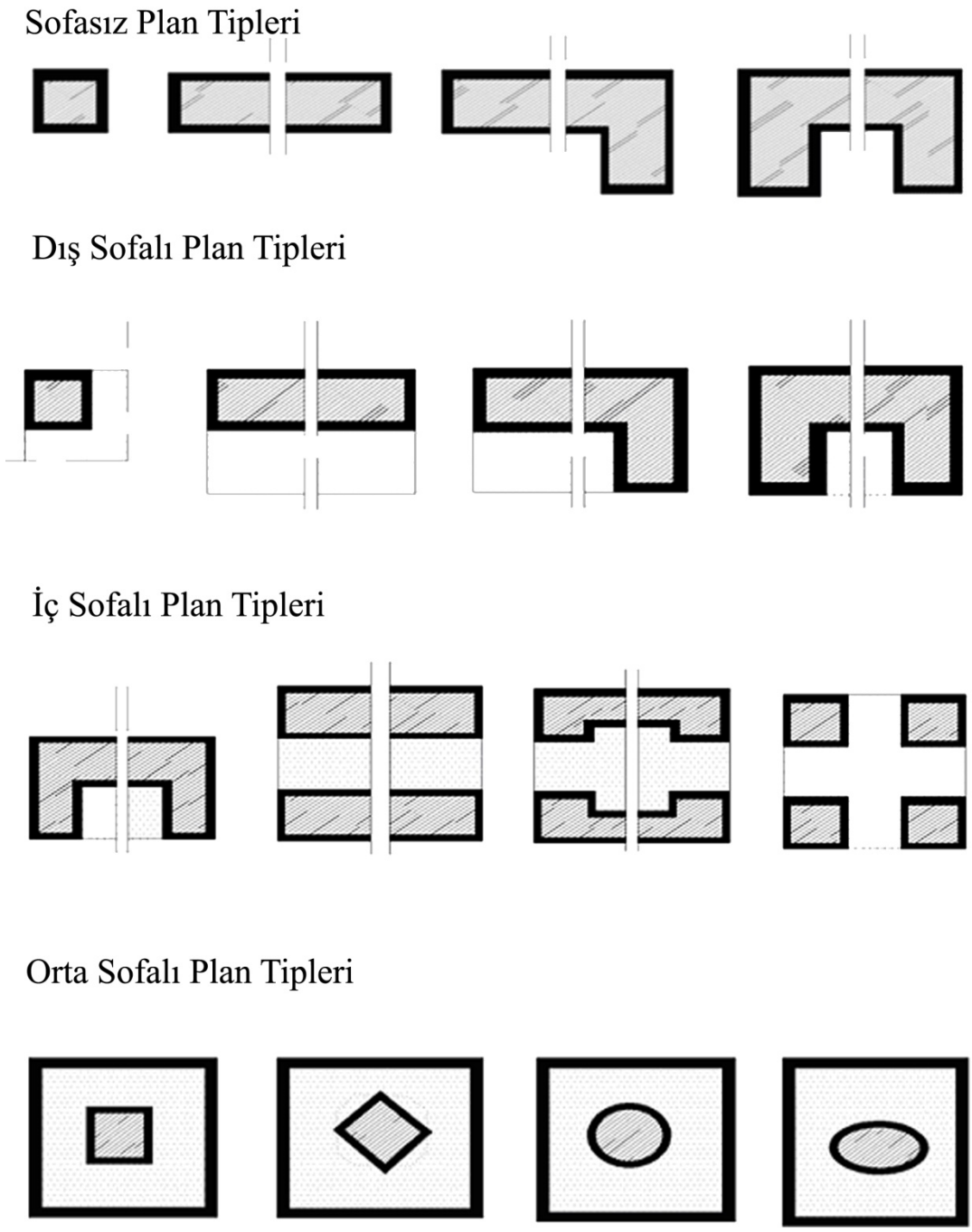
Şekil 3.6 : Geleneksel Türk Evi'nde sekilik örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.7 : Geleneksel Türk Evi'nde köşk örneği (Eldem, 1954).

3.3 Plan Tipleri

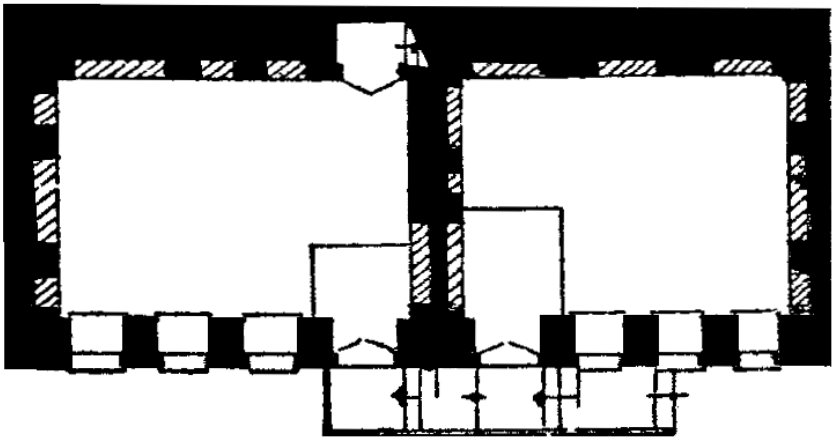
Türk evinde plan, odaların bir sofa çevresine dizilmesiyle oluşur. Oda, biçimi, büyüklüğü, nitelikleri pek az değişken bir yaşama birimidir. Odalar arası alan diyebileceğimiz sofa ise, her özelliğiyle değişkendir. Bu yüzden ev tipini sofa belirler. Sofaların plân içine yerleştirilmelerine göre Geleneksel Türk evi, dış ve açık sofalı tipler, iç sofalı tipler ve orta sofalı tipler olarak gruplara ayrılmaktadırlar.

Şekil 3.8 : Geleneksel Türk Evi plan tipleri **(**Küçükerman ve Güner, 1973).

3.3.1 Sofasız plan tipi

Sofasız plan, ev planının en basit biçimidir. Bu tip evler, odaların yan yana dizildiği çadırdan sonraki ilk plân tipini oluşturmaktadır (Sözen ve Eruzun, 1992). Türk Evinin en ilkel durumu olarak kabul edilir. Odaların birbirleri ile ilişkileri yoktur. Her odaya dışarıdan girilir. Bu türler genellikle bahçe kapısı ve bahçe duvarları ile korunan iç avlulu, ön bahçeli veya yan bahçeli evler için söz konusudur. Anadolu'nun orta, güney ve doğu bölgelerinde uygulanmıştır. İklim koşulları sebebiyle İstanbul'da bu tipe rastlanmamıştır (Eldem, 1954). Sofasız plan tipinin iki katlı olanları da vardır. Üst kata avludan bir merdivenle çıkılmaktadır.

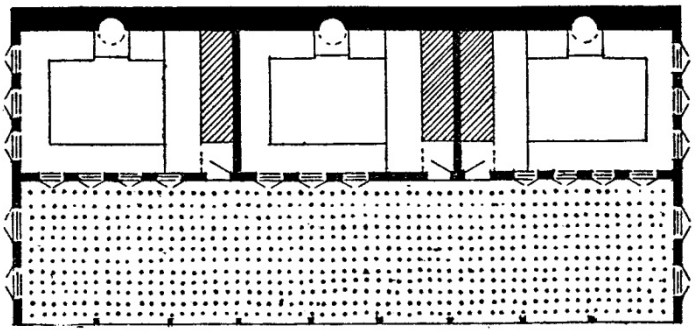

Şekil 3.9 : Sofasız plan tipi örneği (Eldem, 1954).

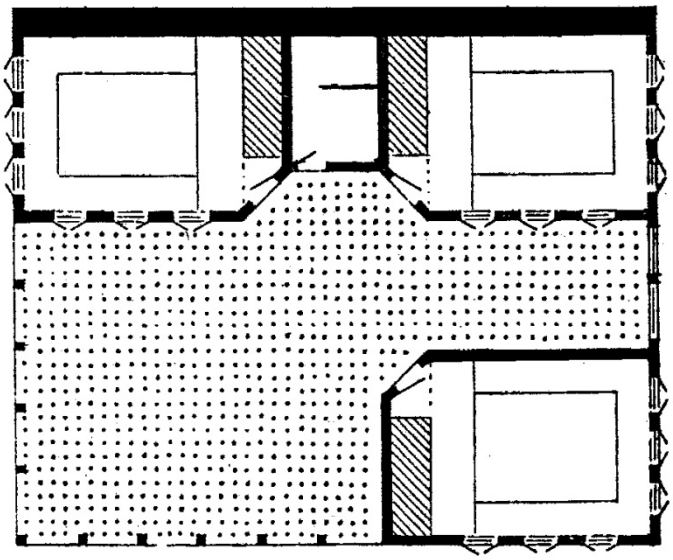
3.3.2 Dış Sofalı plan tipi

Dış sofalı ya da açık sofalı plân, ilk grubu izleyen plân tipidir. Simetrik plânların pek uygulanmadığı genelde serbest plânlı evlerde " üstü örtülü ortak kullanım alanı, odaların dizilişlerine göre üç yüzü açık, iki yüzü açık ve yalnız bir yüzü açık dış sofa olabilmektedir" (Sözen ve Eruzun, 1992).

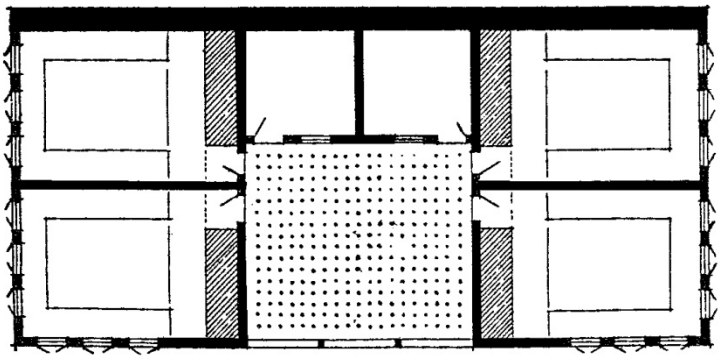
Bu tipin ilk şekli sofanın bir tarafına odaların dizilmesiyle meydana gelmiştir. Daha sonra sofanın bir kenarına köşk ilave edilip köşkün oda şekline girmesi, bu ilavelerin sofanın bir veya iki ucunda olması ile dış sofalı plan tipi L ve U şeklinde gelişerek bir veya iki kollu plan tipleri oluşmuştur (Eldem, 1954). Kendi içinde oda sayısına göre bir odalı, iki odalı, eyvanlı, iki odalı ve köşklü, köşklü ve eyvanlı, dış ve köşe sofalı, L ve U sofalı olmak üzere alt gruplara ayrılmıştır. Anadolu'nun kırsal kesiminde, avlulu ve bahçeli evler için pek çok uygulama alanı bulmuştur.

Şekil 3.10 : Sıra odalı dış sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.11 : Köşe sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.12 : Üç tarafı odalı dış sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

Dış sofalı evlerden sonra plânlar hem evlerde yaşayan insanların gereksinimlerine hem de çevre koşullarına bağlı olarak değişikliğe uğramış ve bu değişim iç sofalı ve orta sofalı evlerin oluşmasını sağlamıştır.

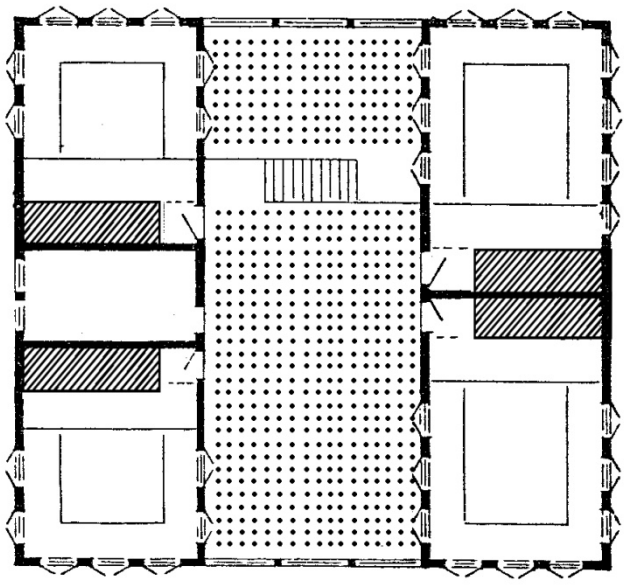
3.3.3 İç sofalı plan tipi

Plan gelişiminin ikinci evresinde ortaya çıkan bu plan tipi sofanın iki yanına oda sıraları çevrilerek elde edilmiştir. Geleneksel Türk evinin en çok tercih edilen ev tipidir. Bu tercihin sebebi daha iktisadi ve sağlıklı oluşudur. Hem dış sofalı eve göre daha korunaklıdır hem de odaların sofanın iki tarafına dizilmesi ile sofa sahasından ve dış duvarlardan tasarruf edilmiştir (Eldem, 1954).

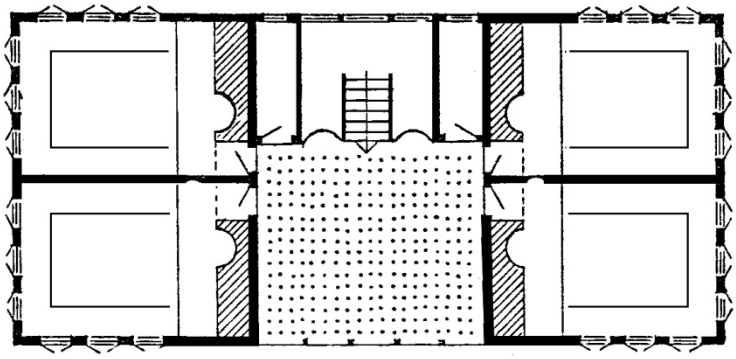
İç sofalı plan tipi ile sofanın kapanması, 19. yüzyıldan itibaren planda simetri arzusunu kuvvetlendirmiştir. Güneşli ve manzaralı olan cepheye tercihen oda sırası yerine sofa yerleştirilmiştir. 19. yüzyılda yaygınlaşan iç sofalı plan tipinin İstanbul örnekleri mevcuttur.

İç sofalı evler iki yüzlü iç sofalı ve bir yüzlü iç sofalı olmak üzere ikiye ayrılır. İki yüzlü yani iki cephesi açık veya pencereli sofaya halk arasında karnı-yarık denilmiştir. Eyvanların ilavesi sofaya genişleme imkânı vermiştir. Eyvanların karşılıklı olarak yer almalarıyla oluşan sofa, haç şeklini alır ve orta sofa ile çok benzer (Eldem, 1954).

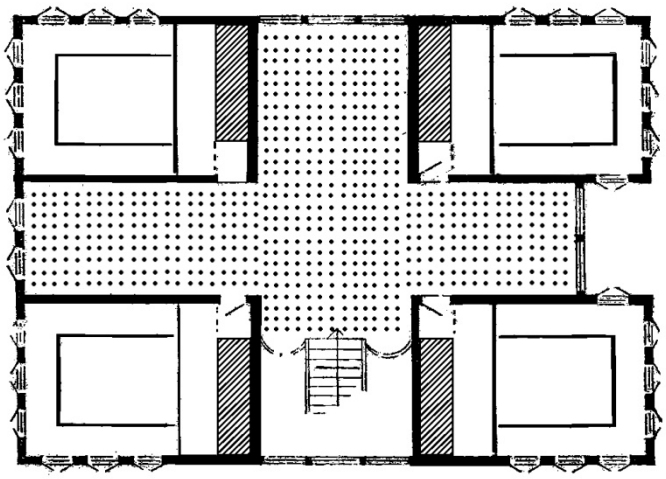
19. yüzyıl başlarından itibaren üç kollu ve bütün sofa genişliğini işgal eden merdivenler daha çok kullanılmıştır. Bu merdivenler sofanın bir ucuna getirilir ve geniş, yüksek pencerelerle aydınlatılır. İç sofalı evlerde, köşk-oda şeklinde ilaveler nadir olup, sofanın merdiven durumuna göre bir veya iki ucu sekiliğe ayrılmıştır. Bazen sekilik bir cumba ile zenginleştirilmiştir (Eldem, 1954).

Şekil 3.13 : İki yüzlü iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.14 : Bir yüzlü iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

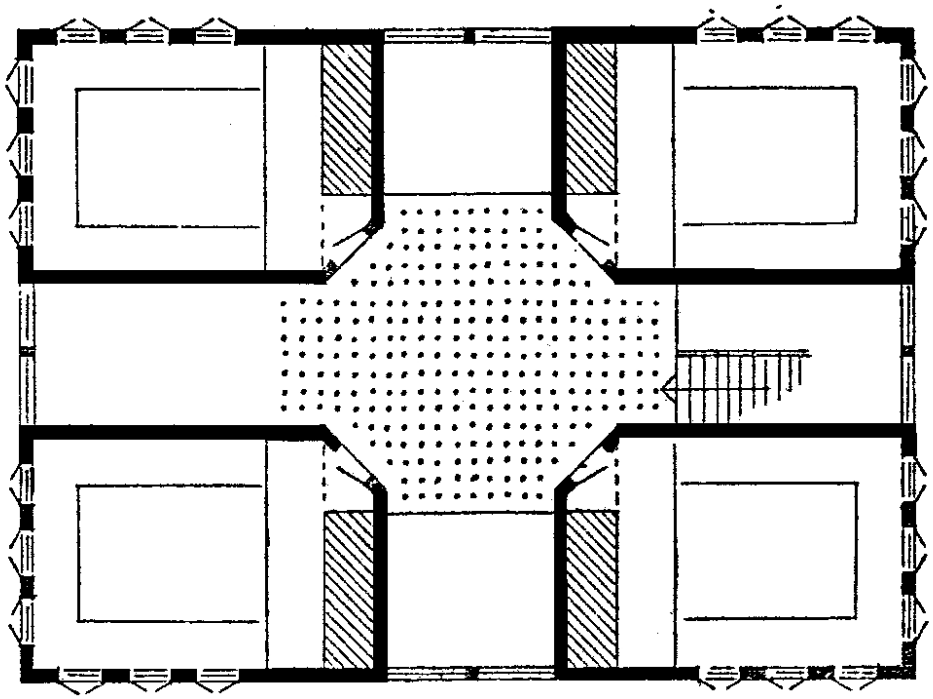

Şekil 3.15 : İki yüzlü eyvanlı iç sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

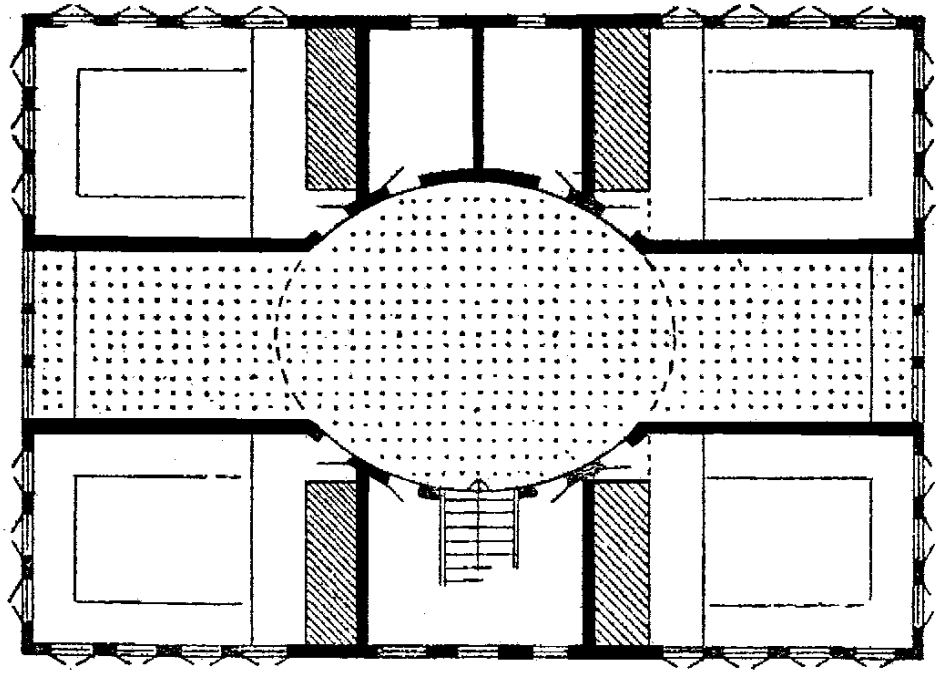
3.3.4 Orta sofalı plan tipi

Plan tipinin üçüncü evresi olarak adlandırılan plan tipidir. Orta Sofalı Plân için merkezde yer alan sofanın etrafında en az dört oda olması gerekmektedir. Bazı plânlarda orta sofa dikdörtgen, kare, köşeleri pahlanmış, dairesel, oval şekillerde yerleştirilmiştir. Ortada kalan sofa karanlık olacağından odaların arasına eyvan boşlukları yapılmıştır. Eyvan sayısı dörde kadar çıkabilen bu plân tipinde (Sözen ve Eruzun, 1992) köşeleri pahlı sofalar eski Türklerde de görülmekteyken, yuvarlak ve oval olan sofalarda Batı etkisi sezilir. Sofanın ortaya alınıp düzenli ve kullanışlı bir şema oluşturması büyük şehirlerde ve özellikle İstanbul'da en çok bu plânın tercih edilmesini sağlamıştır (Sözen, 2001).

Sofanın ortaya alınması ile ev planları daha çok kare veya kareye yakın dikdörtgenler haline dönüşmüştür. Binanın dört köşesine dört oda yerleştirilmiş, oda aralarına da merdiven, eyvan, hela, kiler, mutfak gibi servis mekanları getirilmiştir.

Şekil 3.16 : Pahlı orta sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

Şekil 3.17 : Oval orta sofalı plan tipi örneği (Eldem, 1954).

4. İNCELEME BÖLGESİ EYÜP

Eyüp ilçesi; İstanbul ili'nin batı yakasında, Çatalca Yarımadası'nda yer almakta olup, doğusunda Sarıyer, Şişli, Kâğıthane ilçeleri ve Haliç, güneyinde Fatih ve Zeytinburnu ilçeleri, batısında Bayrampaşa, Gaziosmanpaşa, Sultangazi ve Arnavutköy ilçeleri ve kuzeyinde Karadeniz bulunmaktadır.

Çalışma alanı; Eyüp koruma amaçlı nazım imar planı (EKARNİP) alanı sınırları içerisindedir. EKARNİP, koruma kurullarınca belirlenmiş iki sit alanının; Eyüp Kentsel Sit Alanı (Rami Kışla Alanı dahil) ve Sur Tecrid Bandı (Tarihî Sit Alanı)'nın birleşiminden ve iki Haliç adasından oluşmaktadır.

Eyüp Kentsel Sit Alanı; ilk olarak, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun (G.E.E. ve A.Y.K.) 15.01.1977 gün 9591 sayılı kararıyla belirlenmiş ve daha sonra, günümüzde de geçerli olan 16.11.1989 gün 1509 sayılı kurul kararı ile daraltılmak suretiyle yeniden belirlenmiştir.

Sur Tecrid Bandı (Tarihî Sit Sınırı) sınırı, Tarihi Yarımada Karasurları'nın korunması amacıyla, ilgili Koruma Kurulunca 19.06.1981 gün 12850 sayılı kararla belirlenmiş olup, 05.05.2006 gün 233 sayılı Koruma Kurulu Kararı'yla Eyüp İlçe sınırı içinde bulunan bölümü itibariyle yeniden belirlenmiş olup, sınır; Haliç'den başlamak üzere Rami Kışla Caddesi'ne kadar Eyüp Kentsel Sit Alanı içinde kalmakta ve sonrasında D-100 (E-5) Karayolu'nu takip ederek güneye Zeytinburnu İlçesi'ne doğru devam etmektedir.

Planlama alanında, Eyüp İlçesi'ne bağlı Nişanca Mahallesi tamamen, Defterdar, Düğmeciler, Topçular, Eyüp Merkez, Rami Yeni (Rami Kışlası Alanı) ve İslambey Mahalleleri kısmen yer almakta olup iki Haliç adası (Bahariye Adaları) da dahil edilirse, yüzölçümü yaklaşık 323 hektar kadardır. Bu alanda Eyüp Sultan Türbesi, Camii ve yakın çevresi, Piyer Loti Tepesi, Rami Kışlası, Feshane, çok sayıda sivil mimarlık örnekleri ve anıt eserler bulunur.

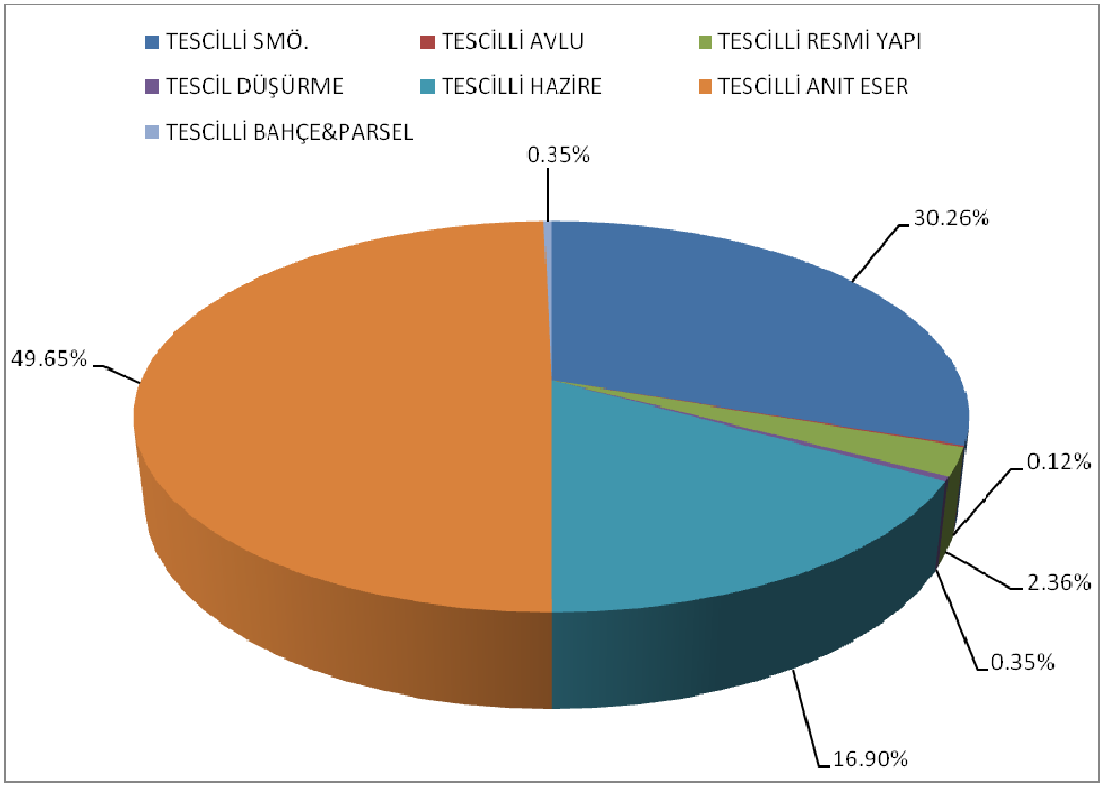

Şekil 4.1 : EKARNİP sınırlı hava fotoğrafı.

4.1 Eyüp'te Yeralan Geleneksel Türk Evi Yapılarının Tespiti ve İncelenmesi

Alandaki korunması gerekli kültür varlığı yapıların önemli bir bölümü, kentsel sit alanı kararının alındığı 1977 yılında tescil edilmiş olup, sonraki yıllarda da tescil kararları alınmıştır.

Kurul kararlarının tasnifi sonucu, toplam 846 tescilli eserler içinde anıt eserlerin 420 adetle en yüksek sayıda olduğu, sivil mimarlık örneklerinin(SMÖ) 256 adet ile ikinci, hazirelerin ise 143 adet ile üçüncü olduğu ortaya çıkmıştır (İBB, 2009)

Şekil 4.2 : Türlerine göre tescil kararları ve oranları.

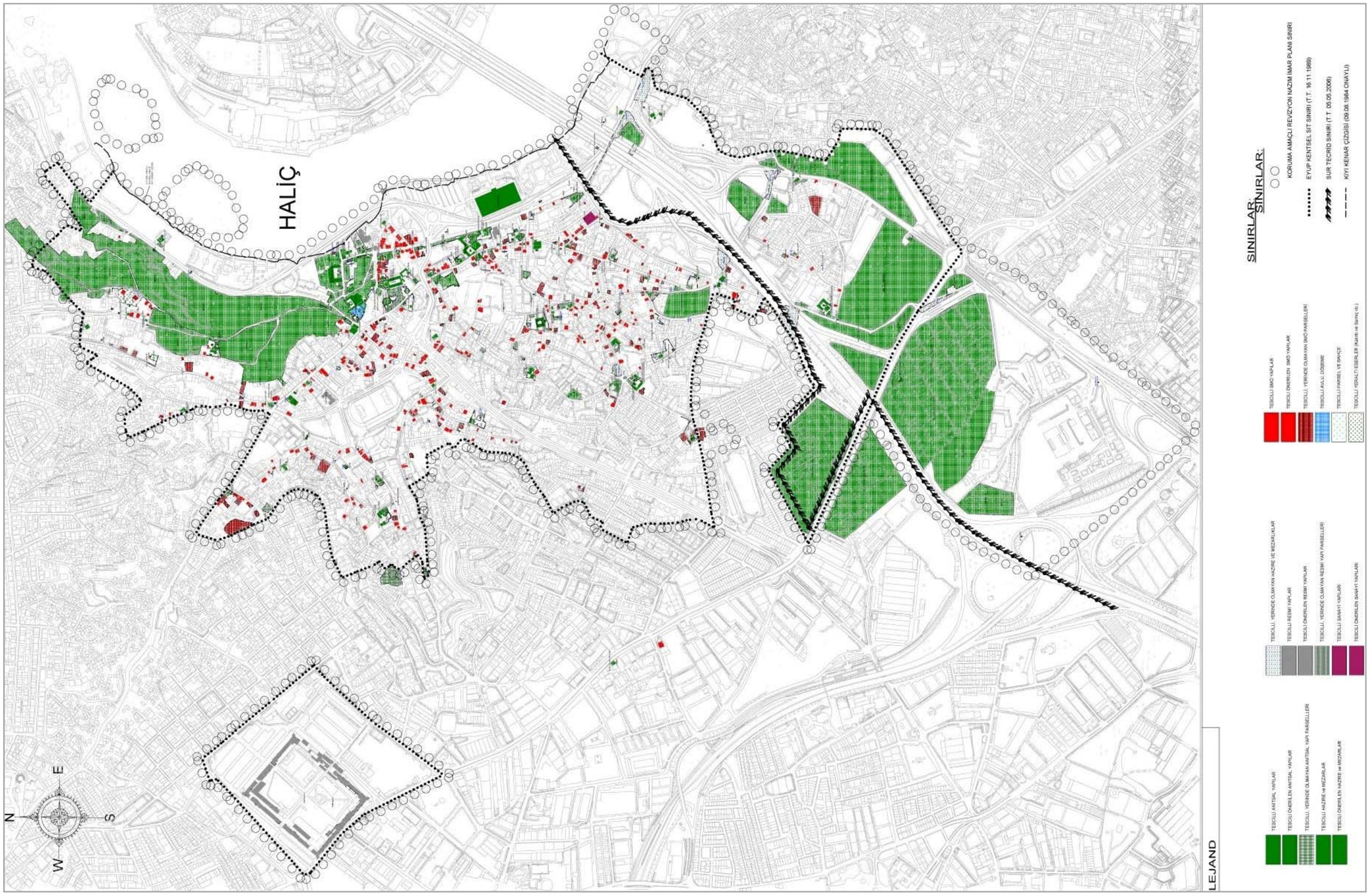
Eyüp Sultan Merkezi ve çevresindeki kent dokusunu oluşturan sivil mimarlık örneği yapıların büyük bölümü, anıt yapılar kadar korunamamıştır. Konutların önemli bir bölümü 1977'deki ilk toplu tescil öncesinde ve sonrasında çeşitli sebeplerle ortadan kalkmıştır. Kasıt bulunan kayıplar hariç tutulursa, eserlerin ortadan kalkma sebepleri arasında; malzemelerinin ahşap olması, düzenli bakım ve onarımlarının yapılamaması ve terk edilmiş olmaları sayılabilir.

Eyüp'te yer alan geleneksel Türk evi yapılarının tespitinde ve incelenmesinde günümüze ulaşabilen tescilli sivil mimarlık örneklerinin yanı sıra "Alman Mavisi Haritaları" çok önemli bir veri olmuştur. Çalışma alanının tamamı hakkında bilgi edinilebilen Alman Mavileri, 1909– 1913 yılları arasında hazırlanmış olan 1/500, 1/1000, 1/2000 ve 1/10000 ölçekli haritalardır. Harita, Fransızca olup, haritalardaki sokaklar, yapı adaları ve kamu binaları gösterilmiştir. Alman Mavisi Haritası'nda yollar ayrıntılı şekilde ölçüm değerleriyle beraber gösterilmiş olup, imar adaları ortaya çıkarılmıştır. Bunun yanında kamu yapılarının kütleleriyle çizilip pembe ile renklendirildiği ve kullanımlarının ne olduğunun bazen özel adları ile beraber yazılmış olduğu görülmektedir. Yine mezarlık alanları da sembolleriyle belirtilmiştir. Yapı kullanımları, yollar ve genel olarak şehir dokusu hakkında önemli bilgiler verir.

İncelenen sivil mimarlık örneği yapılar, Eyüp koruma amaçlı nazım imar planı (EKARNİP) alanı sınırları içerisinde 2 büyük anıt eser olan Eyüp Sultan Külliyesi ve Zal Mahmud Paşa Külliyesi'nin çevrelediği alanda bulunmaktadır.

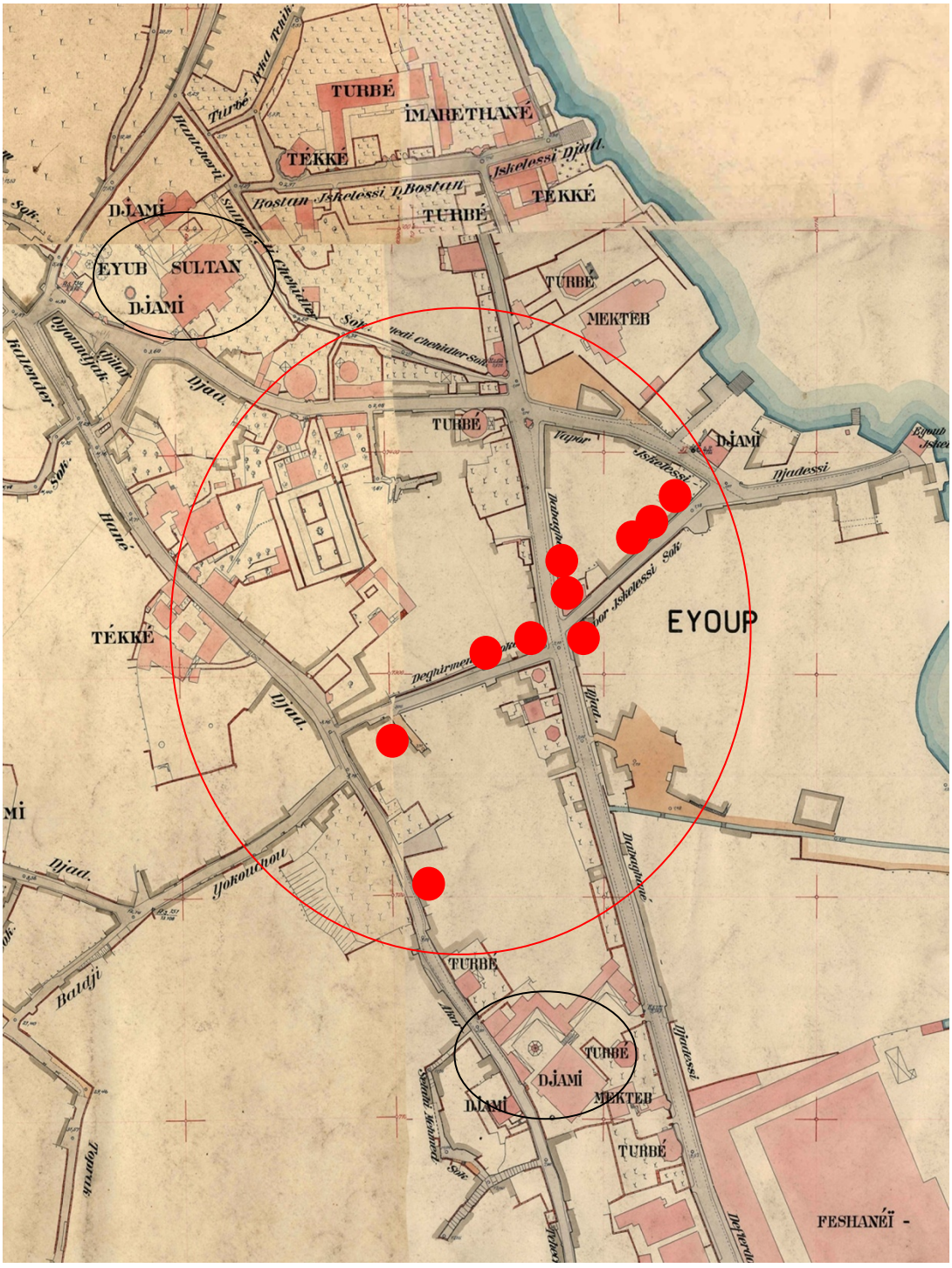
Şekil 4.3 : 1/1000 Ölçekli Alman Mavisi Harita (14 adet 1/1000 ölçekli harita).

Şekil 4.4 : EKARNİP envanteri (İBB, 2009).

4.2 Yapıların Plan Özellikleri ve Örnekler

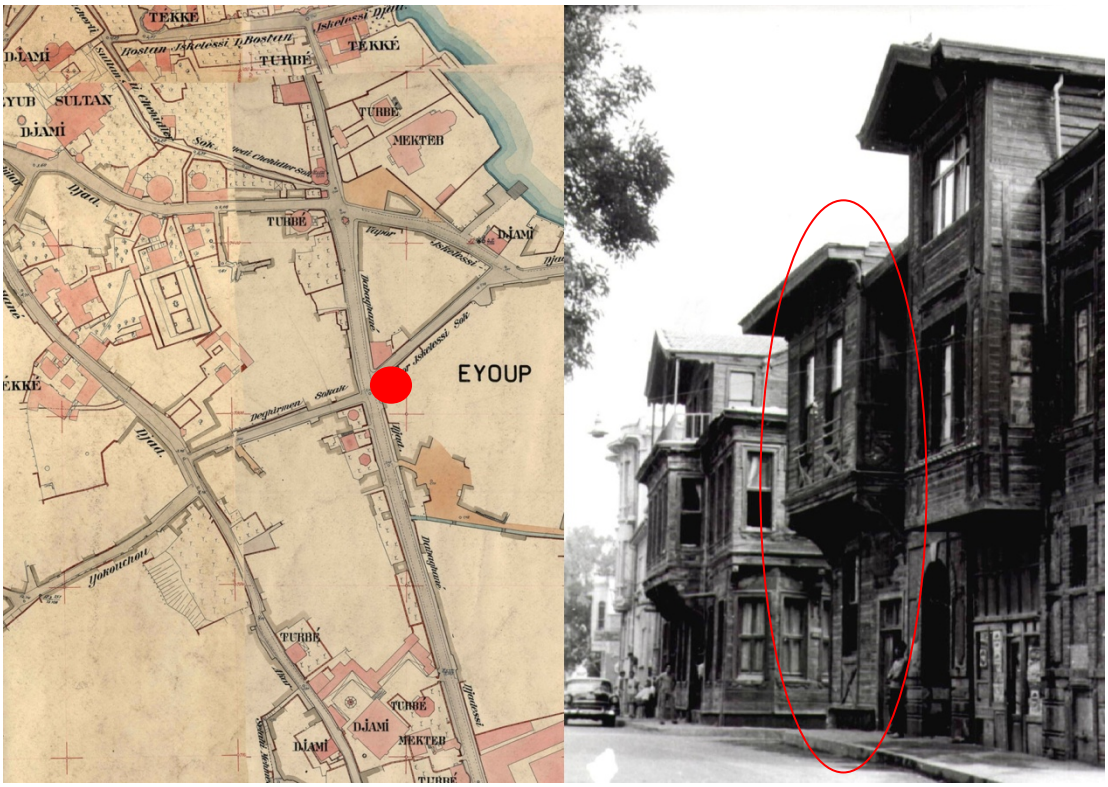
Eyüp Sultan Külliyesi ve Zal Mahmud Paşa Külliyesi'nin çevrelediği alan içerisinde kalan 10 adet sivil mimarlık örneği yapılar; konumları, planları, cepheleri ve fotoğrafları ile ele alınıp incelenmektedir.

Şekil 4.5 : Çalışma alanı.

4.2.1 19 pafta, 66 ada, 1 parseldeki yapı

19 pafta, 66 ada, 1 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde köşe parsel olduğundan dolayı Feshane Caddesi ile Kızıl Mescit sokağın kesiştiği sağ tarafta bulunmaktadır.

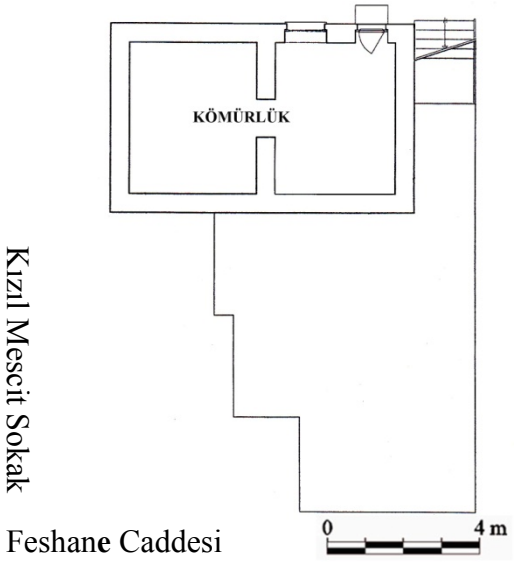
Şekil 4.6 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı, şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat, kısmi bodrum kat ve cihannümadan oluşmuştur.

Şekil 4.7 : SMÖ'nin Feshane Caddesi görünüşü (Eyüp Belediyesi arşivi).

Yapının bodrum katı kısmi olup, kömürlük işleviyle kullanılmaktadır. Kömürlüğe giriş ve çıkış, arka bahçeye açılan bir kapıdan sağlanmaktadır.

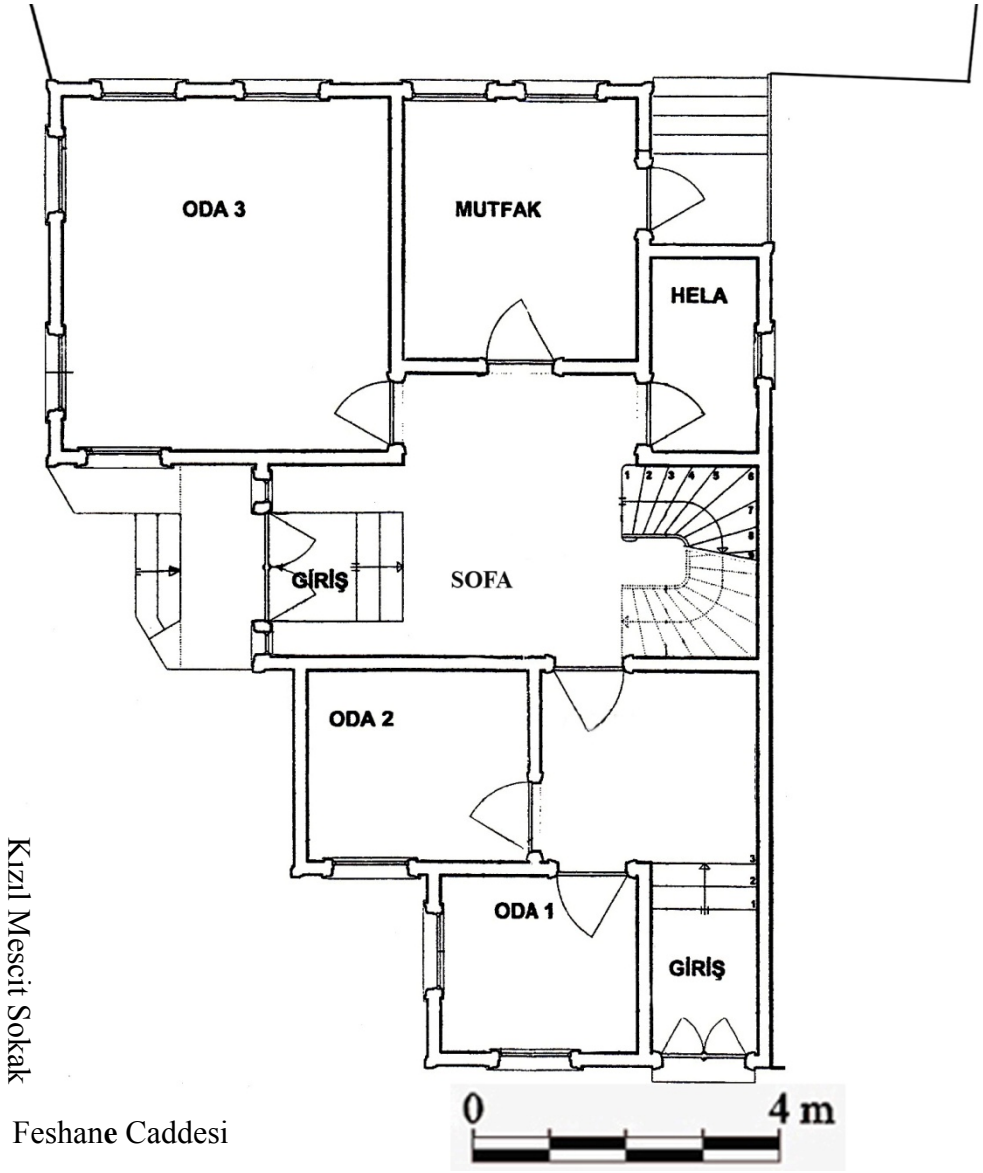
Şekil 4.8 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMO'nin bodrum kat planı.

Binanın arka bahçe çıkışı hariç hem Feshane Caddesi'nden hemde Kızıl Mescit Sokak'tan olmak üzere 2 girişi mevcuttur.

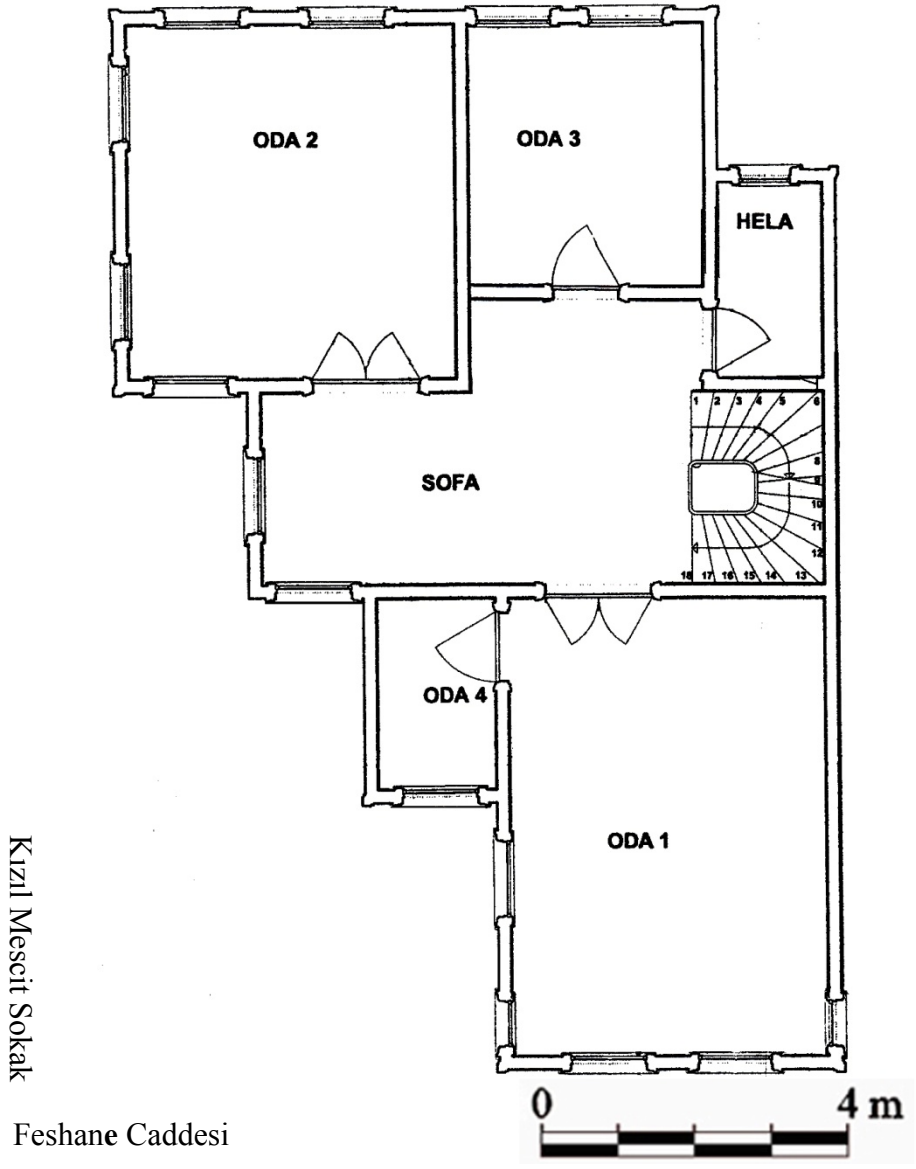
Şekil 4.9 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin giriş kapıları.

19 pafta, 66 ada, 1 parseldeki sivil mimarlık örneği yapının zemin katında 3 oda, mutfak ve hela bulunmaktadır. Kot farkından dolayı Feshane Caddesi'nden 1, Kızıl Mescit Sokak'tan 3 basamakla girilen evin, her 2 giriş kapısından sonra içerde 3 basamakla döşeme yükseltilmiştir. Kızıl Mescit Sokağından giriş ana merdivenin bulunduğu sofaya olmasına rağmen, Feshane Caddesi'nden giriş önce ara bir mekana daha sonra bir kapıyla sofaya açılmaktadır. Feshane Caddesi'ndeki konumuna göre arkada kalan ve Kızıl Mescit Sokağa cephesi olan bahçenin çıkışı mutfaktan sağlanmıştır. Hela, sofanın bir ucunda ve merdivenin yanında konumlandırılmıştır.

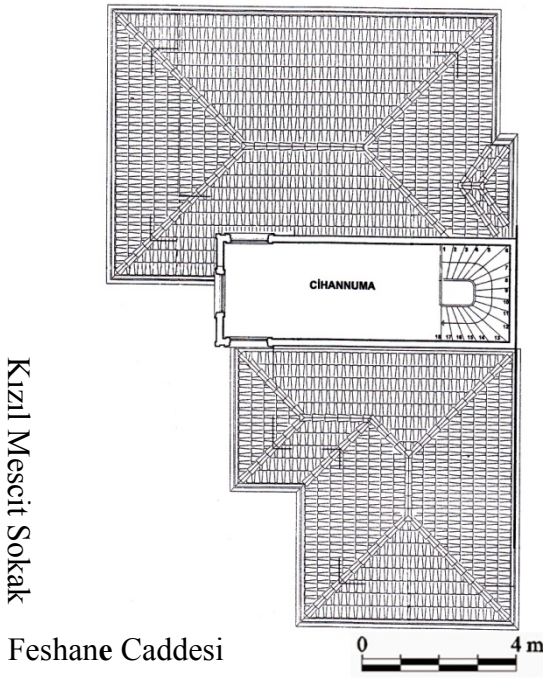
Şekil 4.10 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Evin normal katında 2 tarafına odalar yerleştirilmiş olan sofa 2 farklı cepheye bakan pencereleriyle her 2 yönden ışık almaktadır. Bu sebeple bu ev iki yüzlü iç sofalı plan tipi grubundadır. Normal katta 4 oda ve bir hela bulunmaktadır. Odaların 3'üne sofadan girilmektedir. Ancak alan itibariyle küçük bir oda olan 4. odaya, oda 1'in içinden geçilerek girilmektedir. 66 adanın köşesinde yer alan 1 parsel'in yapılanması Feshane Caddesi yönünde bitişik Kızıl Mescit Sokak yönünde ayrık olduğu için 3 cephesi açıktır. Merdiven, sofanın sağır duvarına yerleştirilmiş olup, zemin katta olduğu gibi hela merdivenin yanındadır. 1.normal katta, sofa Kızıl Mescit Sokak yönünde sofa cephesi boyunca, oda1 ise Feshane Caddesi yönünde oda cephesi boyunca çıkma yaparak serbest planlı şekillenmiş yapının cephesine hareketlilik kazandırmıştır.

Şekil 4.11 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Yapının çatı katında sofa evin merkezinde diğer odalara nazaran 1 kat daha yükselerek cihannuma adı verilen mekânı oluşturmuştur. Evin cihannuması 3 taraftaki pencereleriyle 3 cepheye hakimdir.

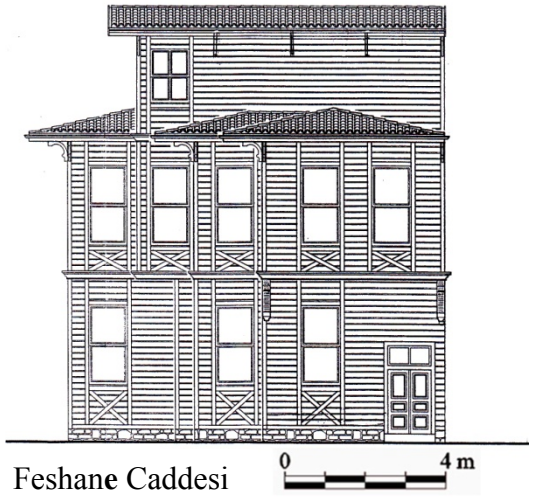

Şekil 4.12 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı.

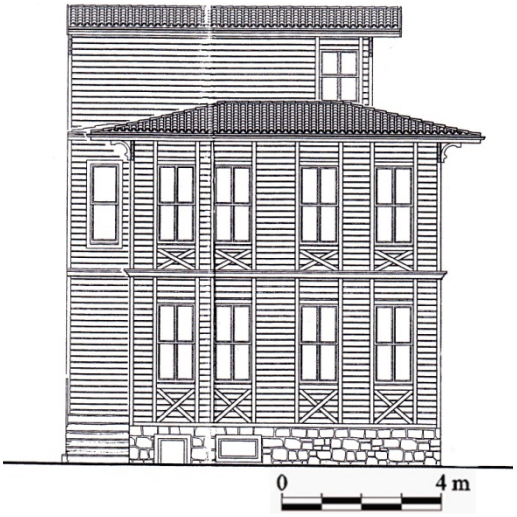
Evin yapı malzemesi olarak subasman kotuna kadar taş, geri kalanında ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapıları çift kanatlı ve ahşap olup, pencereleri ahşap giyotin açılımlıdır. 2 yol cephesinde tek katlı çıkmaları mevcut olup, balkon yoktur. Çatı örtüsü kırma çatıdır. Pencerelerin sağından ve solundan kat boyunca devam eden düşey ahşap bantlar ve pencerelerin altındaki çapraz ahşaplarla cephe bezenmiştir.

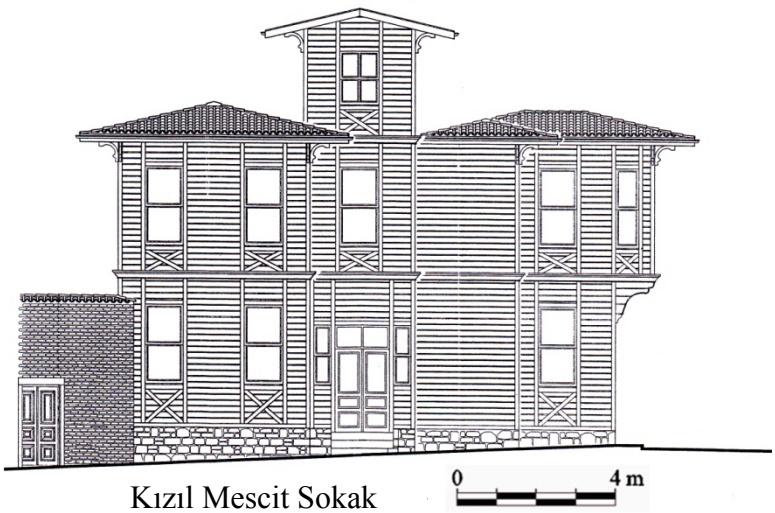
Şekil 4.13 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak'tan görünüşü.

Şekil 4.14 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.15 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.16 : 19pafta/66ada/1parseldeki SMÖ'nin sol yan cephesi.

4.2.2 41 pafta, 51 ada, 22 parseldeki yapı

41 pafta, 51 ada, 22 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Feshane Caddesi ile Kızıl Mescit sokağın kesiştiği sol köşe başında bulunmaktadır.

Şekil 4.17 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı, vakıf mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat, bodrum kat ve çatı katından oluşmuştur. Binanın arka bahçe çıkışları hariç Feshane Caddesi'nde 2 girişi mevcuttur.

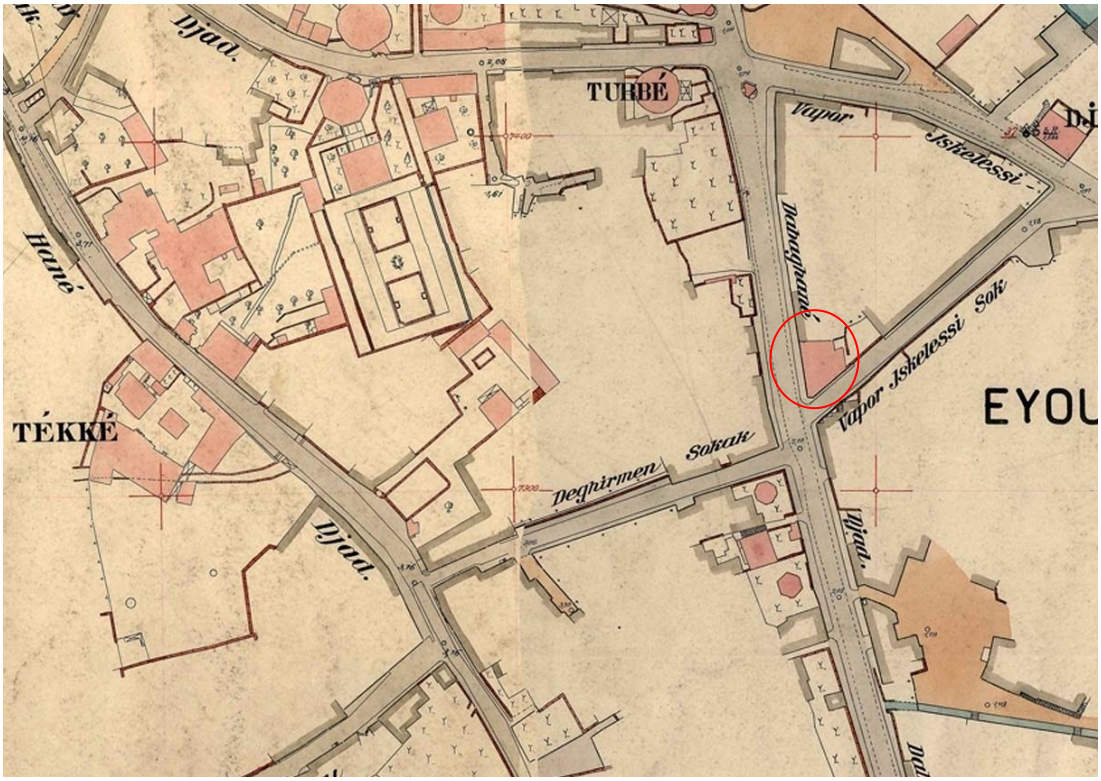

Şekil 4.18 : SMÖ'nin Feshane Caddesi cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

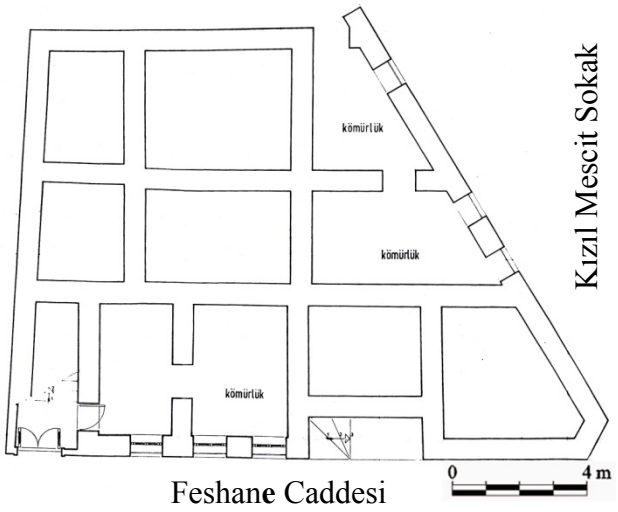
Şekil 4.19 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

Alman Mavilerinde mevcut yapılar, yapı adası üzerinde gri çizgisel lekelerle belirtildiği halde 41 pafta, 51 ada, 22 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı kamu yapıları lejantındaki gibi pempe renkte kütlesel olarak belirtilmiştir. Bu da yapının bölgede zamanında bir paşanın evi olduğu rivayetini desteklemektedir.

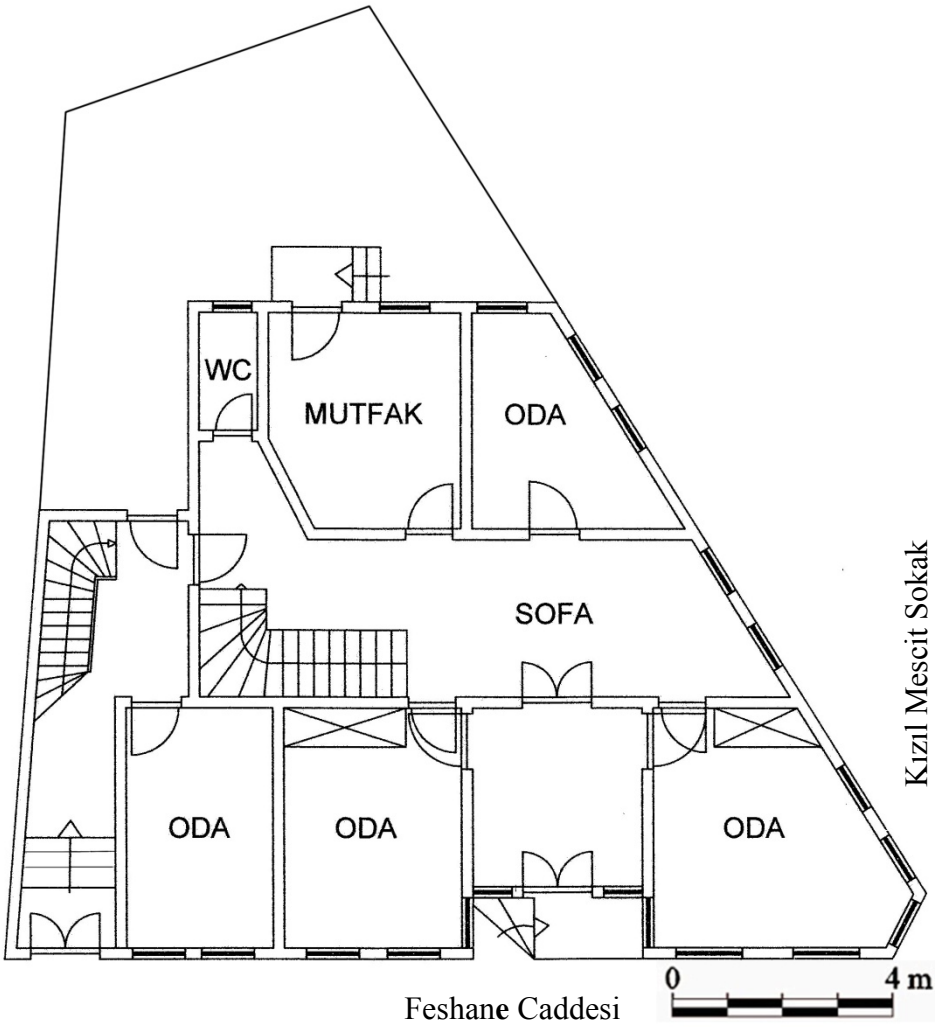
Şekil 4.20 : Alman Mavilerinde 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ.

Yapının bodrum katında 2 adet kömürlük bulunmaktadır. Kömürlüklerin birine giriş ve çıkış arka bahçeden, diğerine yapının içinden hizmetli girişinden ulaşılmaktadır.

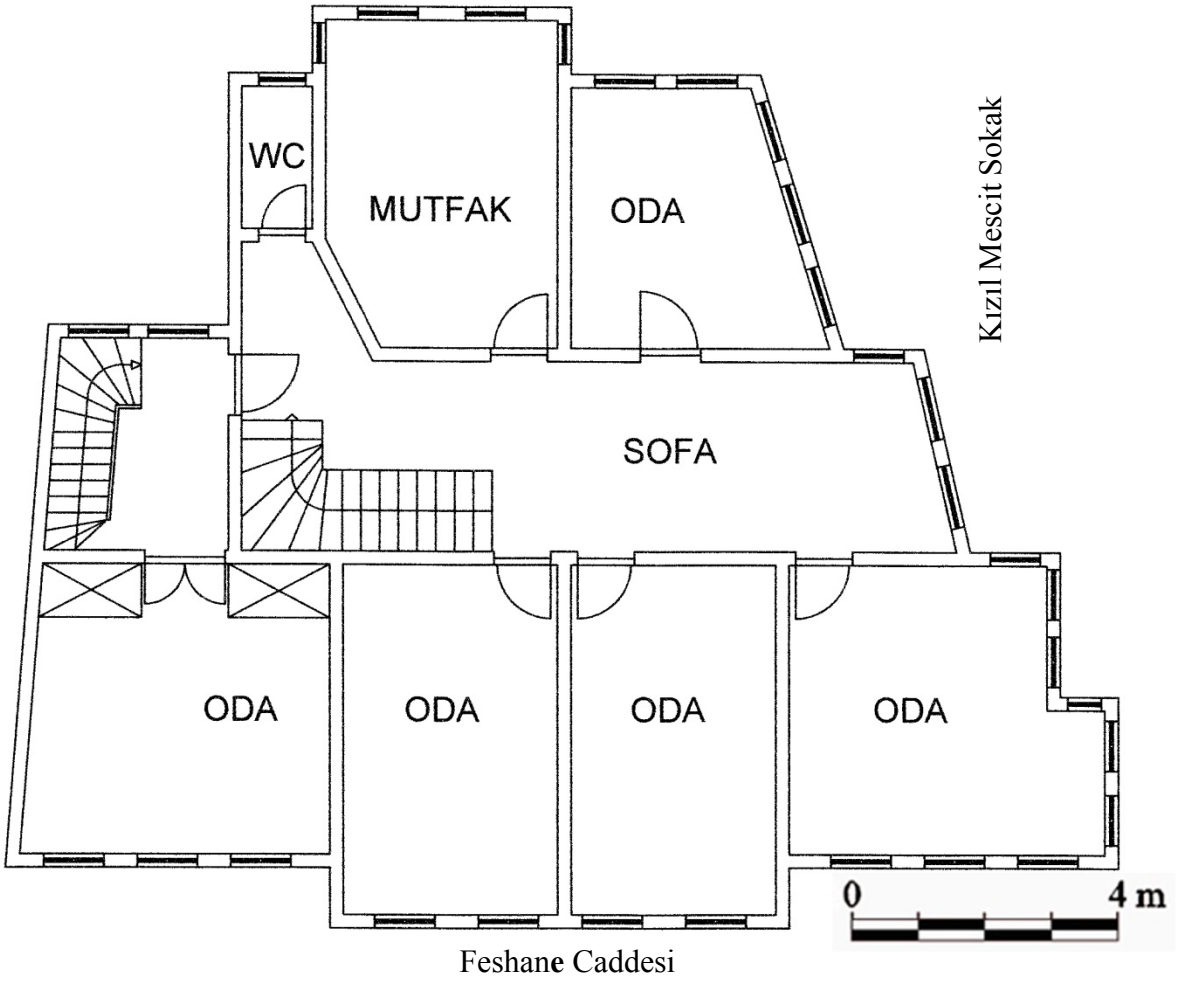
Şekil 4.21 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

Feshane Caddesi üzerinde 2 girişi bulunan yapının, dikdörtgen planlı küçük bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkını bu niş içersindeki 3 basamakla sağlayan girişi, ana giriş yani ev sahibi girişidir. Diğer giriş ise hizmetli girişi olup, zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı giriş kapısından sonra 4 basamakla sağlanmıştır. Evin ana giriş kapısı önce giriş mekânına sonra bir kapıyla sofaya açılmakta olup, bu giriş mekânından sağda ve solda bulunan odalara giriş mevcuttur. Bu 2 odanın sofaya açılan kapıları da bulunmaktadır. Evin planı harem-selamlık olarak çözülmüştür. Bu 2 oda dışında arka cepheye bakan bir oda, mutfak ve hela bulunmaktadır. Feshane Caddesi'nde ki konumuna göre arkada kalmakla birlikte Kızıl Mescit Sokağa cephesi olan bahçenin çıkışı mutfaktan sağlanmaktadır. Merdiven sofanın sağır duvarına yerleştirilmiştir. Hizmetli girişi bir kapıyla evin sofasına başka bir kapıyla bahçeye açılmakta olup, bu bölümde hizmetlilere ait bir oda ve üst kata çıkan merdiven bulunmaktadır.

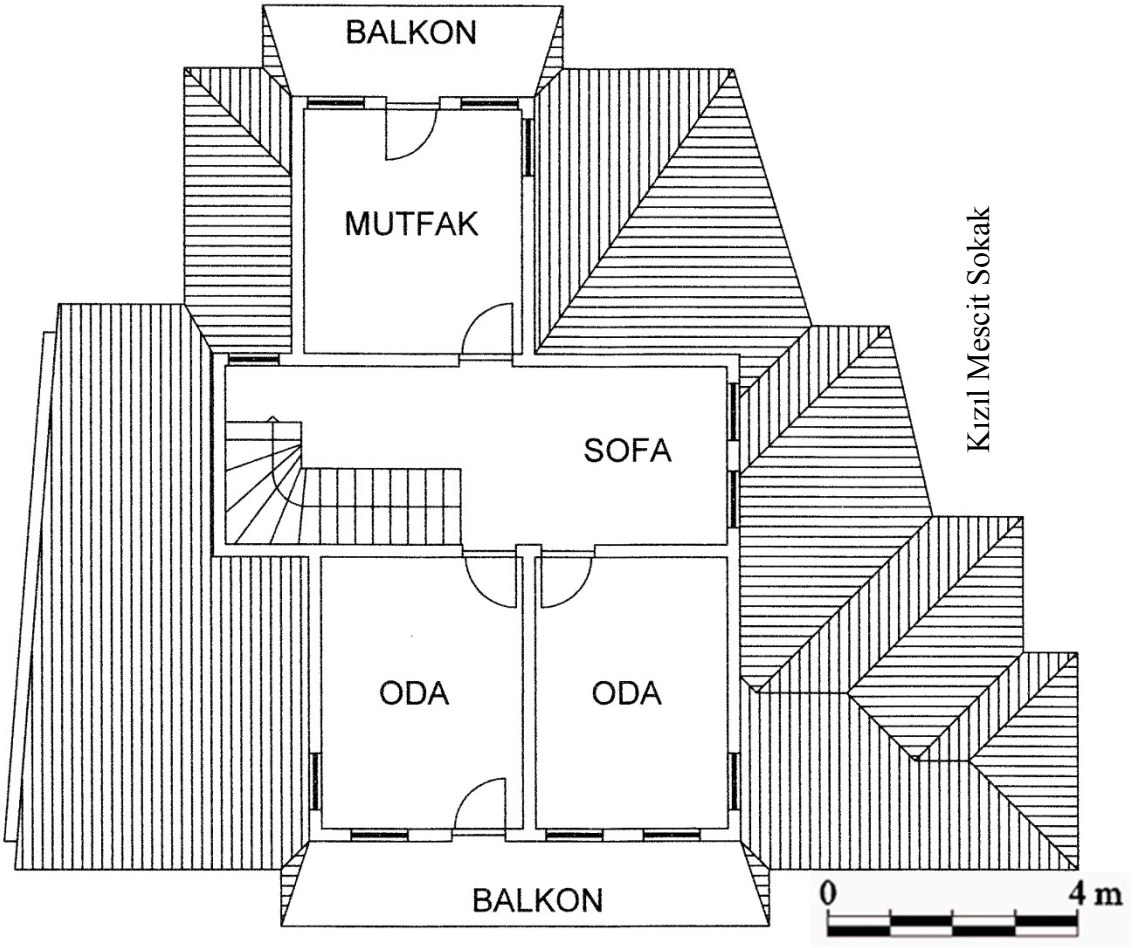
Şekil 4.22 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

41 pafta, 51 ada, 22 parseldeki sivil mimarlık örneğinin normal katında, sofa 2 cepheden ışık aldığından dolayı bu ev iki yüzlü iç sofalı plan tipi grubundadır. Yapı, Feshane Caddesi yönünde bitişik Kızıl Mescit Sokak yönünde ayrık nizam olduğu için 3 cephesi açıktır. Bu katta ana bölümde 4 oda, mutfak ve hela, hizmetli bölümünde 1 oda bulunmaktadır. Hizmetli bölümünden ana bölüme geçiş zemin katta olduğu gibi sofaya açılan bir kapıyla sağlanmıştır. Normal katta, Kızıl Mescit Sokak cepheli mekânlar cepheleri boyunca üçgen çıkmalar yapmış olup, ön cephede cephenin ortasında yer alan 2 oda ve arka cephede mutfak kendi cepheleri boyunca dörtgen çıkma yapmıştır. Bu durum hem hacimsel olarak alanı genişletmiş hem de yapının cephesine hareketlilik kazandırmıştır.

Şekil 4.23 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Yapının çatı katında orta aksta bulunan 2 oda, mutfak ve sofanın bir kısmı evin merkezinde cihannuma şeklinde diğer odalara nazaran 1 kat daha yükselmiştir. Evin ön ve arka cephesindeki çıkmaların üstü balkon olarak kullanılmıştır.

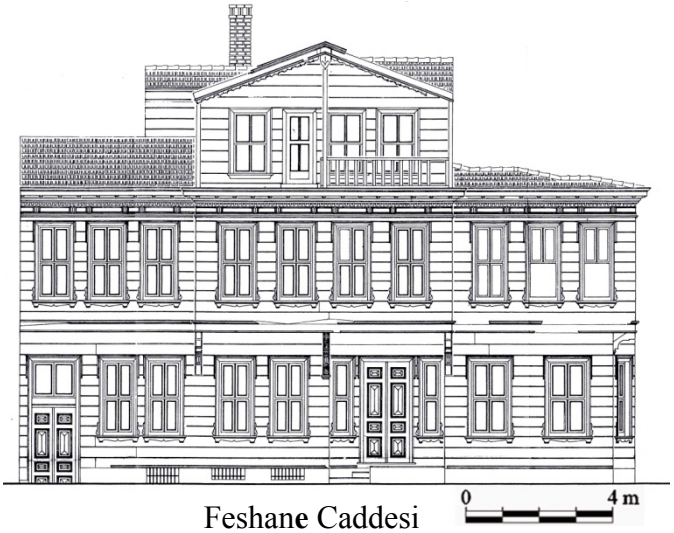

Şekil 4.24 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı.

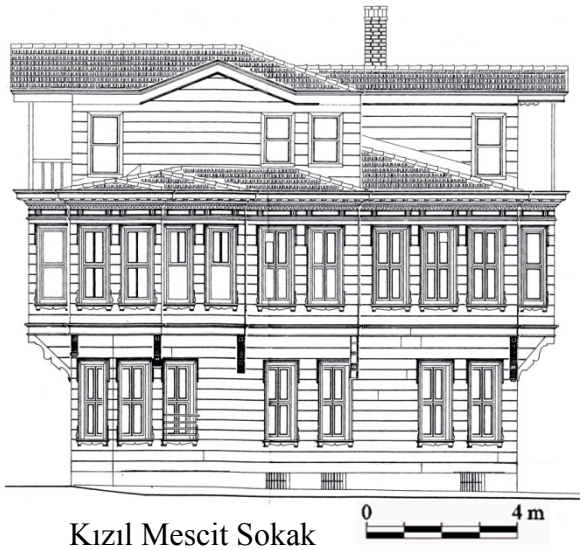
Evin yapı malzemesi olarak subasman kotuna kadar taş, geri kalanında ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapıları çift kanatlı ve ahşap olup, pencereleri giyotin açılımlı gibi gözükse de kanat açılımlıdır. 3 cephesinde tek katlı çıkmaları mevcut olup, cihannuma katında ön ve arka cephede birer balkonu vardır. Çatı örtüsü kırma çatıdır. Cephe, çıkmayı destekleyen payandalar, pencerelerin altında iç bükey ve dış bükey şekillerdeki ahşap bantlar ve saçaklardaki füruşlarla bezenmiştir.

Şekil 4.25 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

Şekil 4.26 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

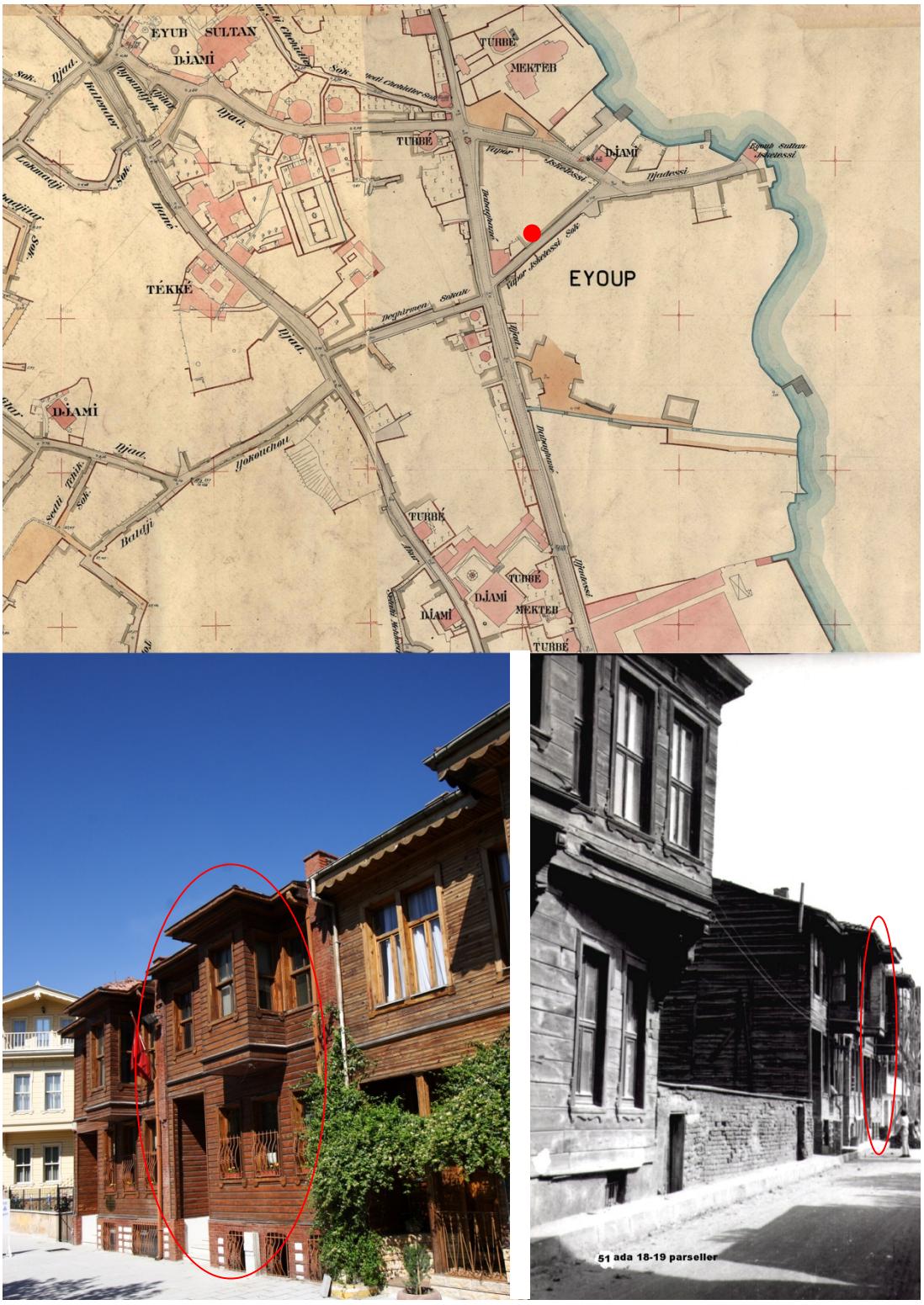
Şekil 4.27 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi.

Şekil 4.28 : 41pafta/51ada/22parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

4.2.3 41 pafta, 51 ada, 18 parseldeki yapı

41 pafta, 51 ada, 18 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Kızıl Mescit Sokak No:14'de bulunmaktadır.

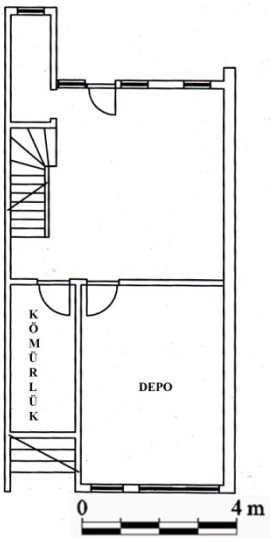
Şekil 4.29 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat, bodrum katı ve çatı katından oluşmaktadır.

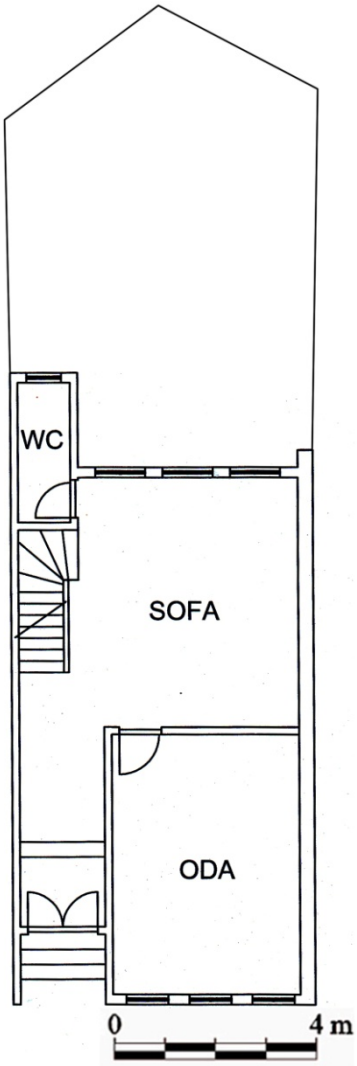
Şekil 4.30 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

Yapının bodrum katı depo ve kömürlük işleviyle kullanılmakta olup, evin arka bahçe çıkışı da buradan sağlanmaktadır.

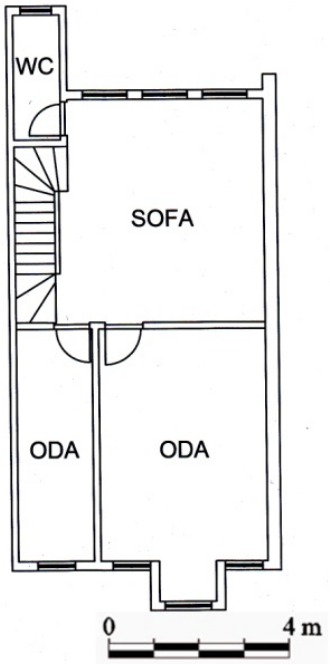
Şekil 4.31 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

41 pafta, 51 ada, 18 parseldeki sivil mimarlık örneğinin zemin katında 1 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Giriş kapısı dikdörtgen planlı küçük bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı bu niş içersindeki 3 basamak ve giriş kapısından sonra 2 basamakla çözülmüştür. Oda evin ön cephesindeki sokağa, sofa ise arka cephedeki bahçeye bakmaktadır. Hela, sofanın bir ucunda olacak şekilde merdivenin arkasında konumlandırılmıştır.

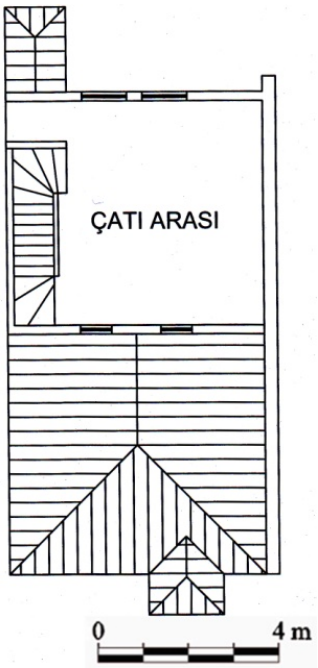
Şekil 4.32 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 2 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundadır. Yapı bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parseli olduğu için ön ve arka olmak üzere 2 cephesi açıktır. Merdiven sofanın sağır duvarına yerleştirilmiş olup, zemin katta olduğu gibi hela merdivenin arkasındadır. Büyük odanın cephesinin ortasında bulunan dörtgen cumba cepheye hareket sağlamıştır.

Şekil 4.33 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Yapının çatı katında sofa mevcut çatının içinden yükselmekte ve böylelikle kullanımı daha rahat bir mekân oluşturmaktadır.

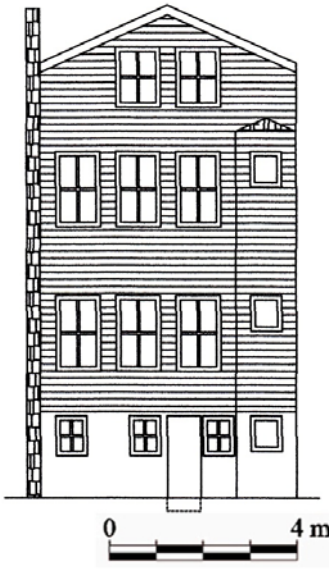

Şekil 4.34 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı.

Binanın yapı malzemesi olarak subasman kotuna kadar taş, kalanında ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ve ahşap, pencereleri ahşap giyotin açılımlıdır. Cephesinde tek katlı cumba mevcut olup, balkon yoktur. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

Şekil 4.35 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

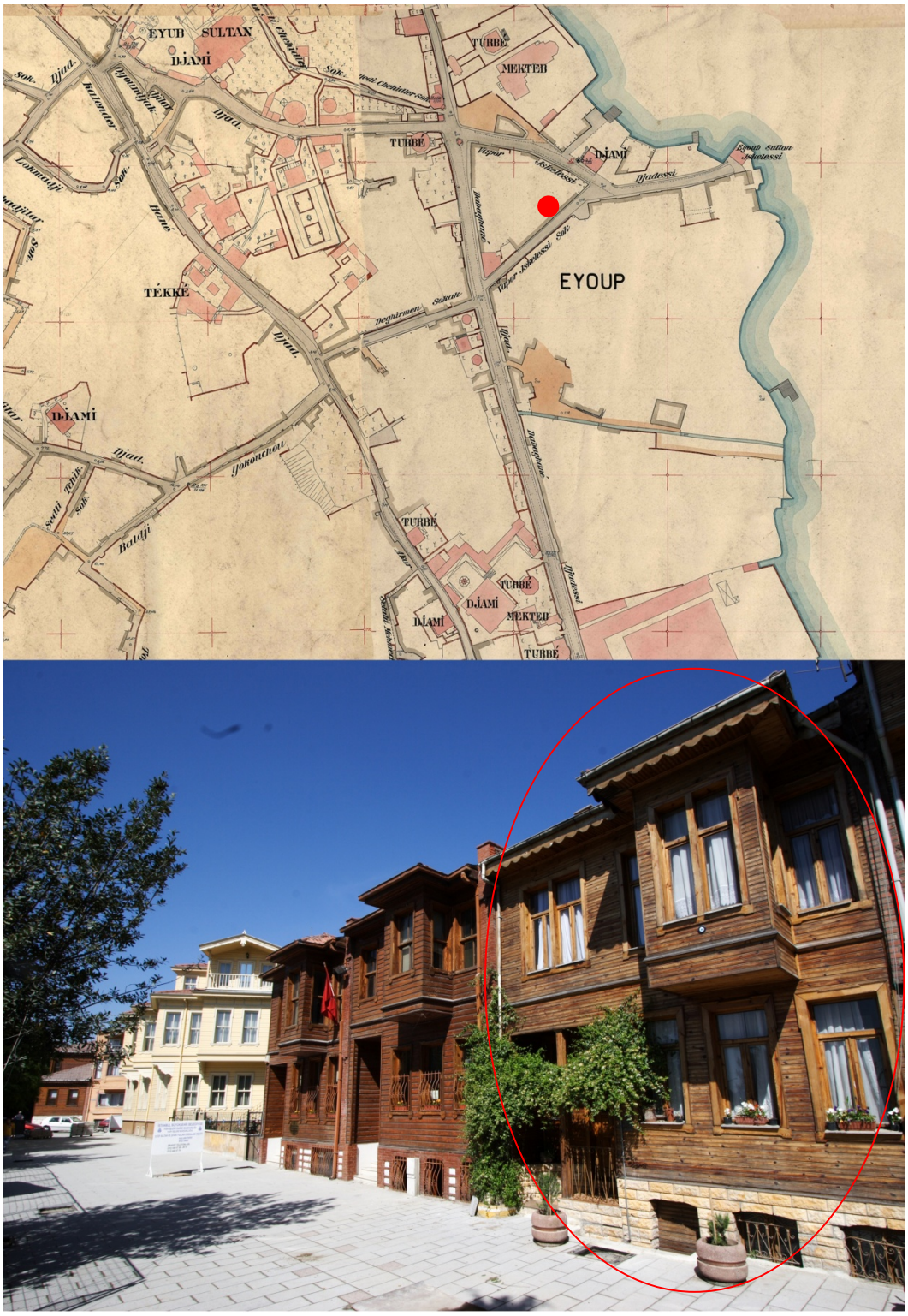
Şekil 4.36 : 41pafta/51ada/18parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.37 : Kızıl Mescit Sokak'taki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

4.2.4 41 pafta, 51 ada, 17 parseldeki yapı

41 pafta, 51 ada, 17 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Kızıl Mescit Sokak No:12'de bulunmaktadır.

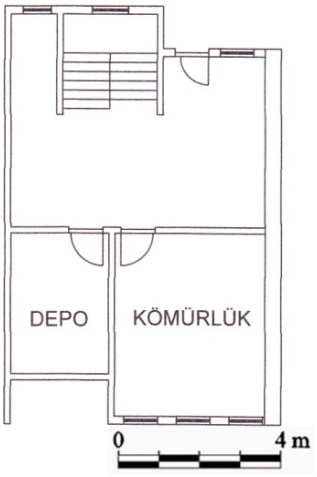
Şekil 4.38 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat ve bodrum katından oluşmaktadır.

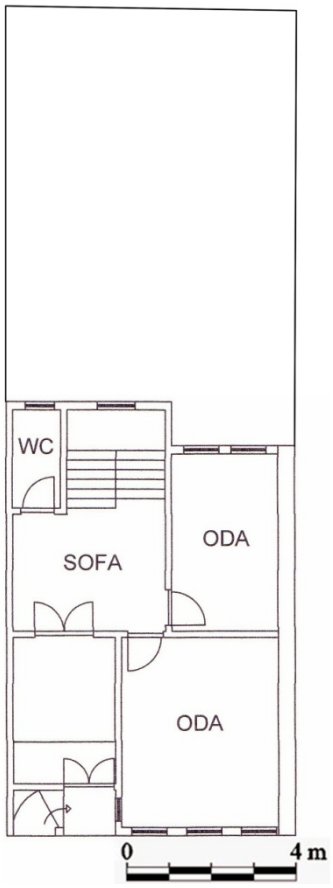
Şekil 4.39 : SMÖ'nin Kızıl Mescit Sokak cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

Yapının bodrum katı, depo ve kömürlük işleviyle kullanılmaktadır. Kömürlüğe ve depoya ana merdivenden ulaşılmakta olup, evin arka bahçe çıkışı da bu kattan sağlanmaktadır.

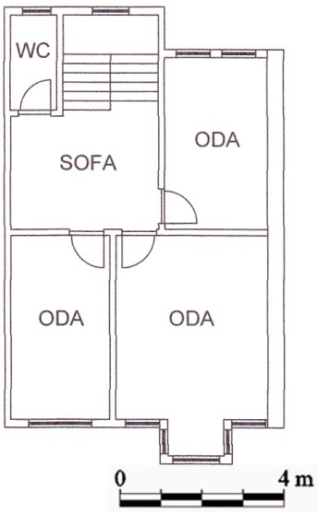
Şekil 4.40 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

41 pafta, 51 ada, 17 parseldeki sivil mimarlık örneğinin zemin katında 2 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Giriş kapısı dikdörtgen planlı bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı bu niş içersindeki 3 basamak ve giriş kapısından sonra 1 basamakla çözülmüştür. Evin giriş kapısı giriş mekânına açılmakta olup yine bir kapıyla sofaya açılmaktadır. Sofa merdivenin ara sahanlığındaki pencereden ışık almaktadır. Odalardan biri evin ön cephesine, diğeri arka cepheye, merdiven de arka cepheye bakacak şekilde yerleştirilmiştir. Hela, merdivenin yanındadır.

Şekil 4.41 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 3 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Yapı bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parseli olduğu için ön ve arka olmak üzere 2 cephesi açıktır. Ön cephedeki büyük odanın cephesinin ortasında bulunan dörtgen cumba cepheye hareket sağlamıştır.

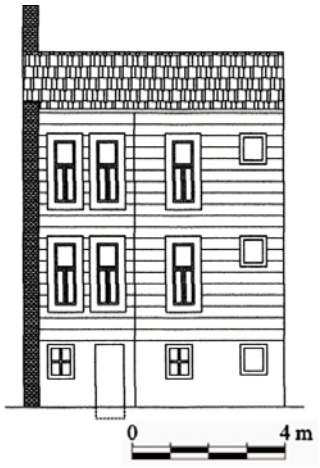
Şekil 4.42 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Binanın yapı malzemesi olarak subasman kotuna kadar taş, kalanında ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ve ahşap olup, pencereleri çift kanat açılımlıdır. Cephesinde tek katlı cumba mevcut olup, balkon yoktur. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

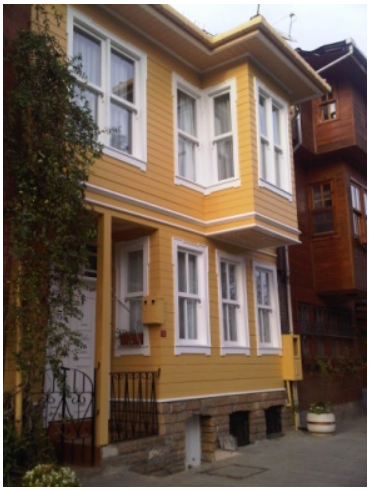

Kızıl Mescit Sokak

Şekil 4.43 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

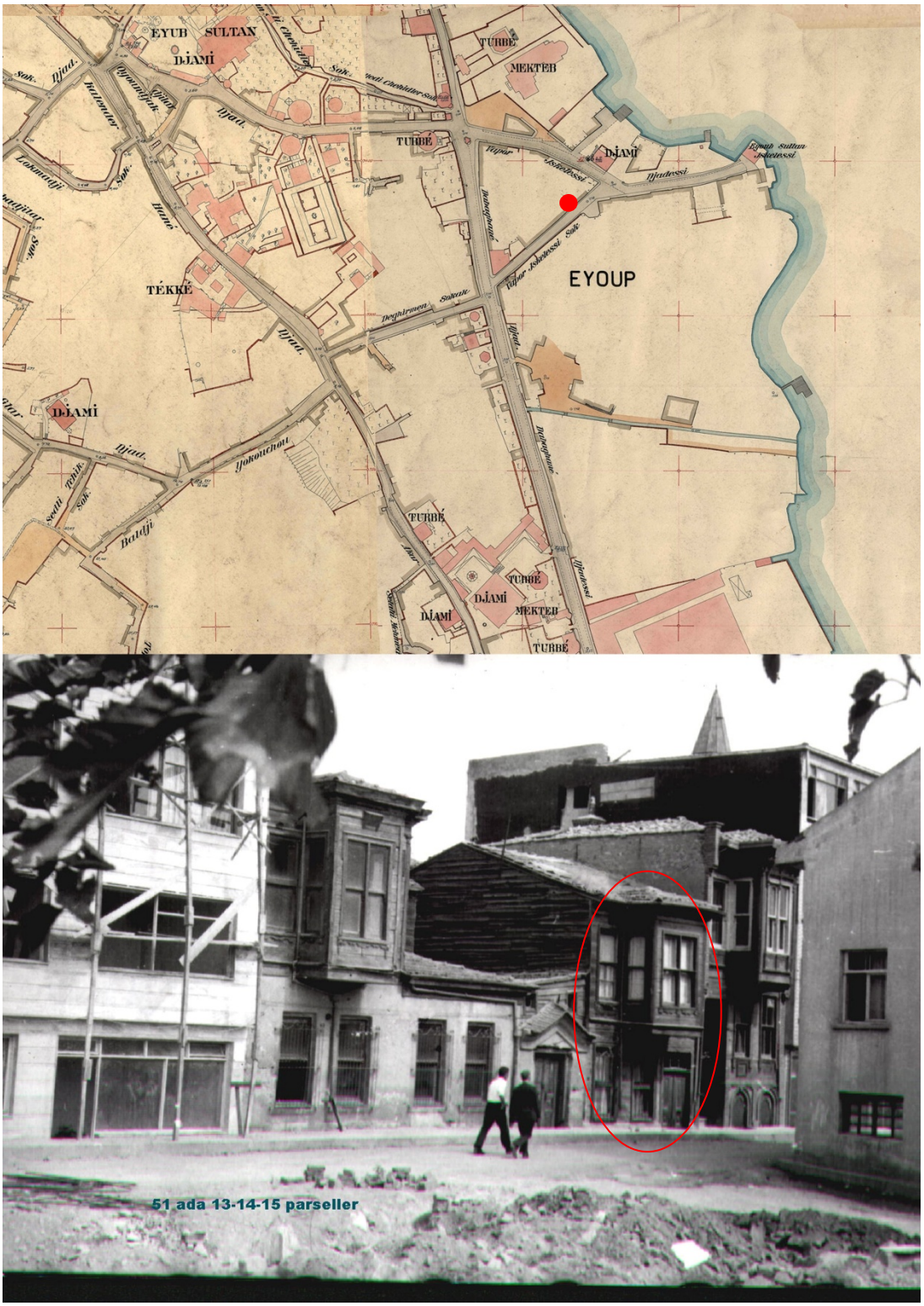
Şekil 4.44 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.45 : 41pafta/51ada/17parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

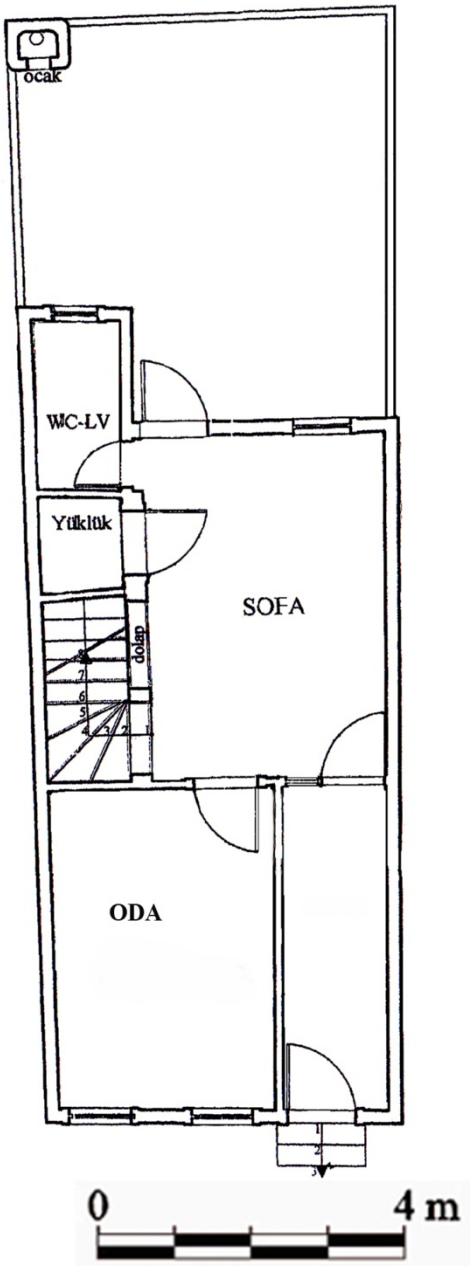
4.2.5 41 pafta, 51 ada, 14 parseldeki yapı

41 pafta, 51 ada, 14 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Kızıl Mescit Sokak No:6'de bulunmaktadır. 41/51/14 şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat ve 1 normal kat olmak üzere 2 kattan oluşmaktadır.

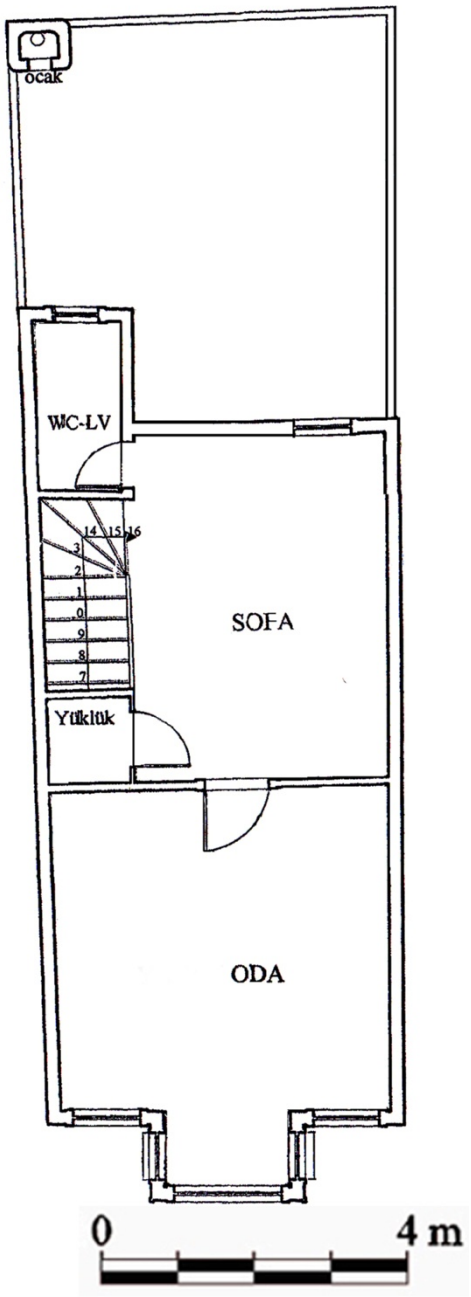
Şekil 4.46 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

41 pafta, 51 ada, 14 parseldeki sivil mimarlık örneğinin zemin katında 1 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Bodrum katı bulunmayan evin giriş kapısı doğrudan sokak oluşum hattı üzerinde bulunmakla beraber zaman içinde yolun yükseltilmesiyle oluşan, yol ile giriş kapısı arasındaki kot farkı 3 basamakla çözümlenmiştir. Giriş kapısından önce giriş mekânına daha sonra bir kapıyla sofaya girilmektedir. Oda evin ön cephesine, sofa ise arka cepheye bakmaktadır. Hela, sofanın bir ucunda olacak şekilde merdivenin arkasında konumlandırılmıştır. Üst kata çıkan merdivenin önünde dar bir dolap ve altında yüklük bulunmaktadır. Arka bahçe çıkışı zemin kattaki sofadan sağlanmakta ve bahçede bir ocak bulunmaktadır.

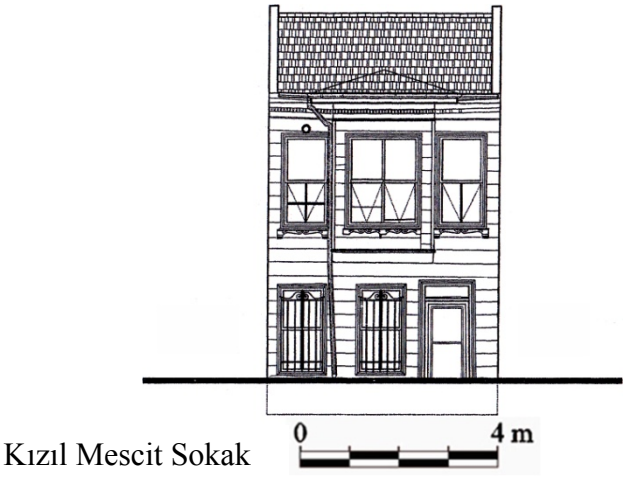
Şekil 4.47 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 1 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Yapı bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parselinde olduğu için sadece 2 cephesi açıktır. Merdiven sofanın sağır duvarına yerleştirilmiş olup, zemin katta olduğu gibi hela merdivenin arkasındadır. Bu katta da merdivenin yüksekliğinin kurtardığı yer yüklük olarak değerlendirilmiştir. Odanın cephesinin ortasında bulunan dörtgen cumba hem odaya hacim hem de cepheye denge ve hareket sağlamıştır.

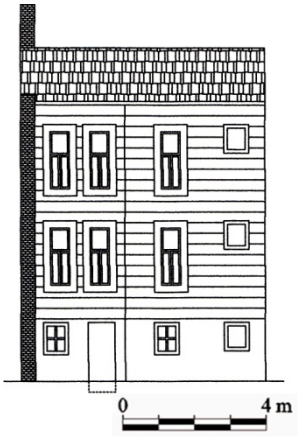

Şekil 4.48 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Binanın yapı malzemesi olarak tamamen ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı tek kanatlı ahşap, pencereleri ahşap giyotin açılımlıdır. Cephesinde tek katlı cumba mevcut olup, balkon yoktur. Çatı örtüsü beşik çatıdır. Cephe normal kattaki pencerelerin altındaki iç bükey ve dış bükey şekillerdeki ahşap bantlarla bezenmiştir.

Şekil 4.49 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.50 : 41pafta/51ada/14parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.51 : Kızıl Mescit Sokak'taki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

4.2.6 41 pafta, 51 ada, 23 parseldeki yapı

41 pafta, 51 ada, 23 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Feshane Caddesi No:15'de bulunmaktadır.

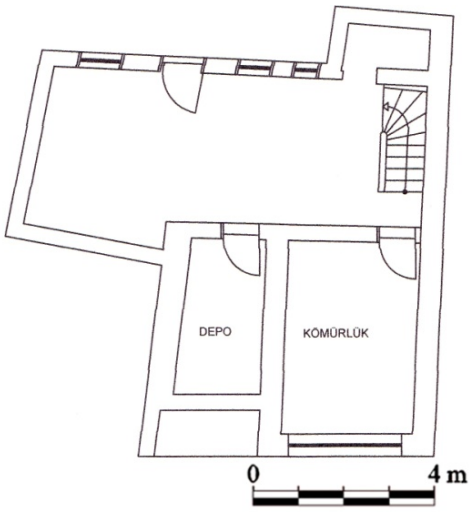
Şekil 4.52 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat ve bodrum katından oluşmaktadır.

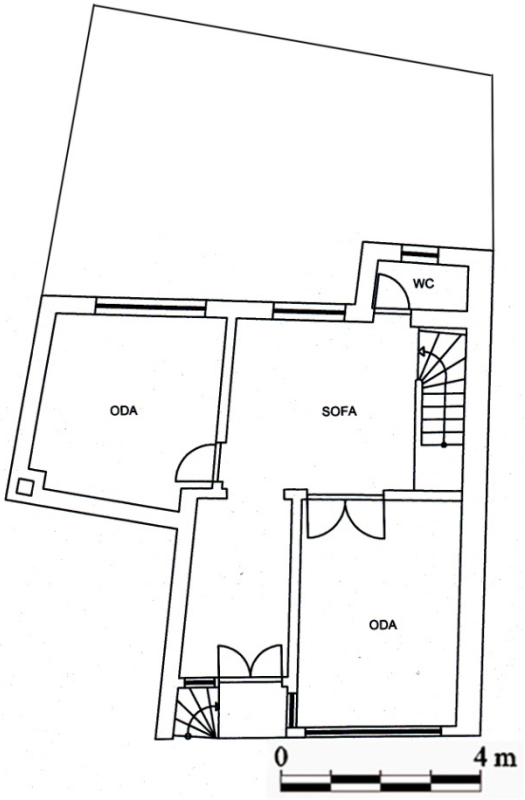
Şekil 4.53 : SMÖ'nin Feshane Caddesi cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

Yapının bodrum katı depo ve kömürlük işleviyle kullanılmakta olup, evin arka bahçe çıkışı da bu kattan sağlanmaktadır.

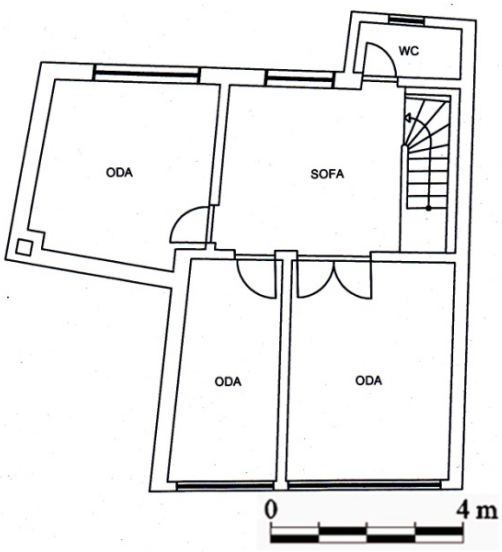
Şekil 4.54 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

Evin zemin katında 2 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Giriş kapısı dikdörtgen planlı bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı bu niş içerisindeki 6 basamakla çözülmüştür. Evin girişi önce dikdörtgen planlı nişteki giriş kapısına, sonra giriş mekânından sofaya açılmaktadır. Odalardan biri evin ön cephesine, diğer oda ve sofa ise arka cepheye bakmaktadır. Hela, sofanın bir ucunda olacak şekilde merdivenin arkasında konumlandırılmıştır.

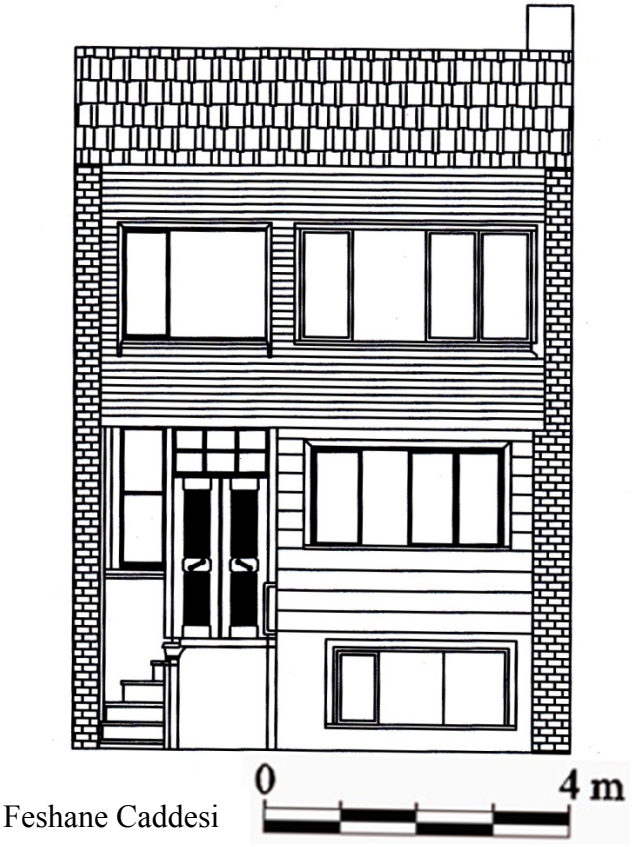
Şekil 4.55 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 3 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Ev bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parselinde olduğundan 2 cephesi açıktır. Evin planı parselin formuna göre şekillenmiştir. Merdiven sofanın sağır duvarına, hela da zemin kattaki gibi merdivenin arkasına yerleştirilmiştir.

Şekil 4.56 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

41 pafta, 51 ada, 23 parseldeki sivil mimarlık örneğinde yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ahşap, pencereleri kanat açılımlıdır. Cephe sade olup, açık ya da kapalı çıkmalarla hareket sağlanmamıştır. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

Şekil 4.57 : 41pafta/51ada/23parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.58 : Feshane Caddesi'ndeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

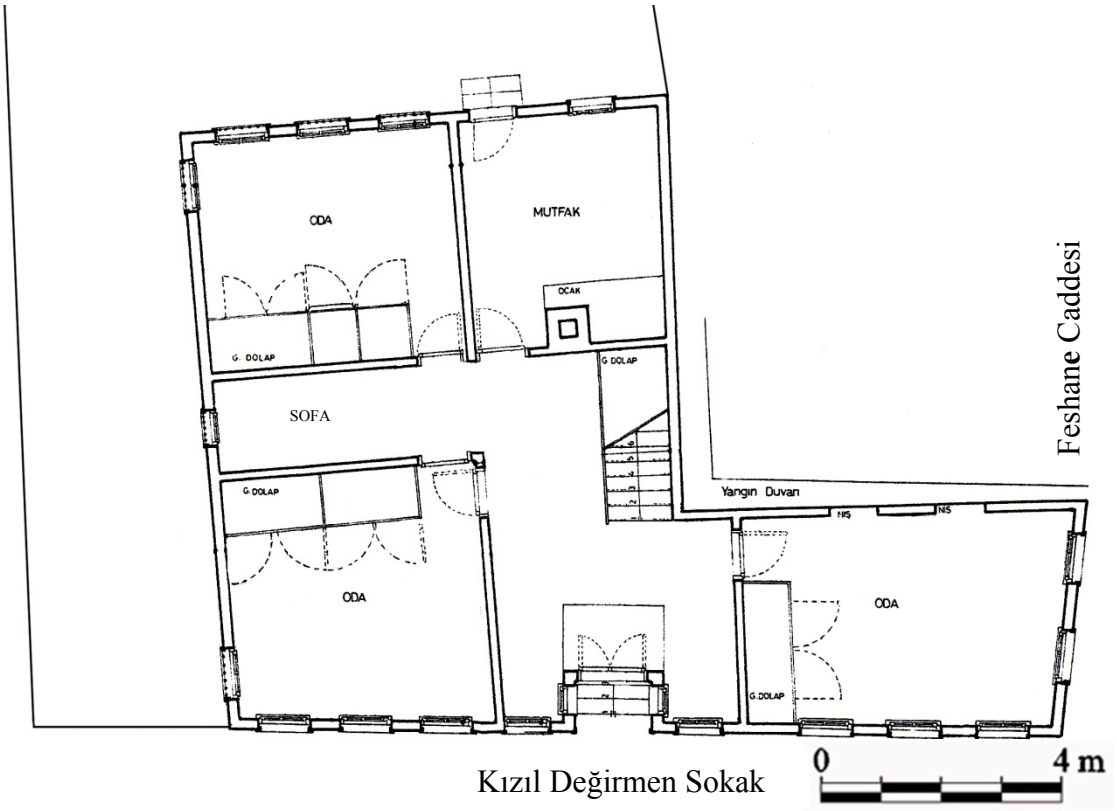
4.2.7 41 pafta, 52 ada, 51 parseldeki yapı

41 pafta, 52 ada, 51 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Feshane Caddesi ile Kızıl Değirmen Sokağın kesiştiği yerde bulunmaktadır. Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat ve çatı katından oluşmaktadır.

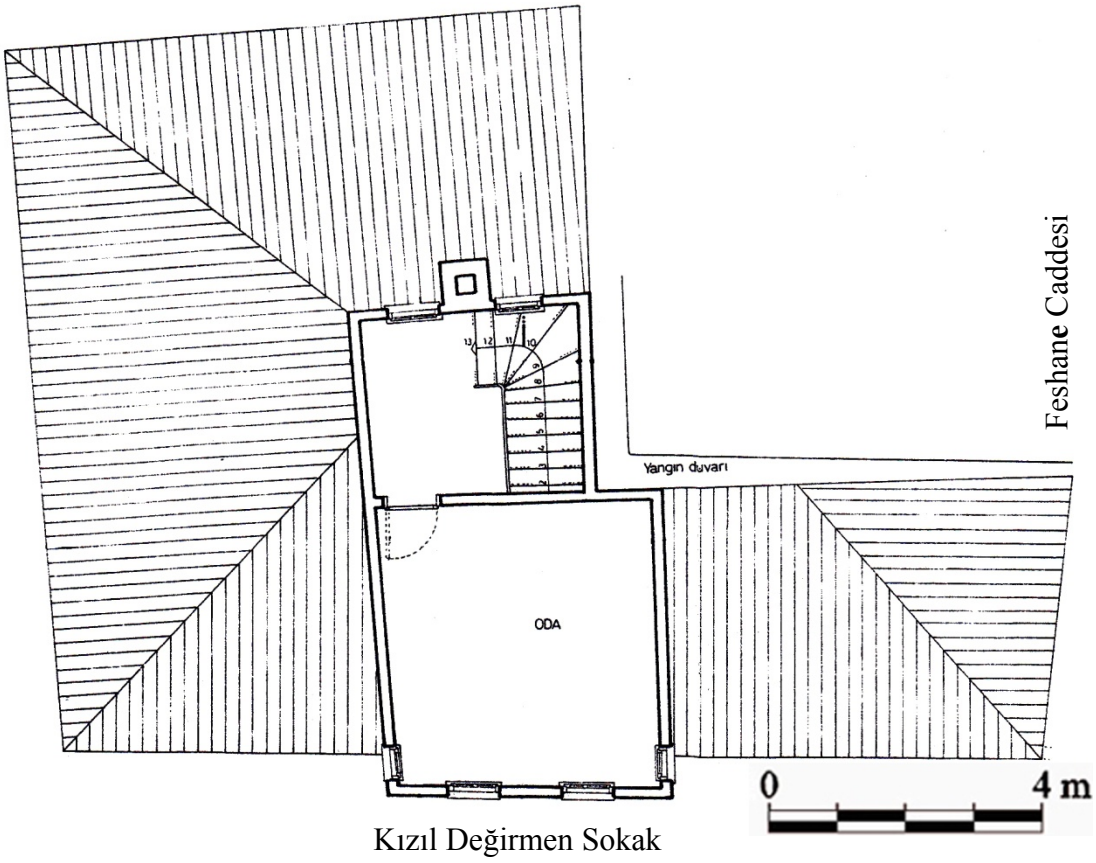
Şekil 4.59 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

41 pafta, 52 ada, 51 parseldeki sivil mimarlık örneğinin zemin katı, çok katlı olmamasından dolayı esas kattır ve bu katta 3 oda, dar bir sofa ve mutfak bulunmaktadır. Belirli bir subasman seviyesinden sonra başlayan kat sokağa kapalı değildir. Orta aksta yeralan giriş kapısı dikdörtgen planlı küçük bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı bu niş içersindeki 3 basamaklı merdivenle çözülmüştür. 52 adanın köşesinde yer alan 51 parsel'in yapılanması Feshane Caddesi yönünde bitişik Kızıl Değirmen Sokak yönünde ayrıktır. Yapının Kızıl Değirmen Sokaktaki konumuna göre, arkada kalan arka bahçesi ve Kızıl Değirmen Sokağa cepheli yan bahçesi mevcuttur. Evin planı parsele göre şekillenmiştir. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Merdiven sofanın sağır duvarına yerleştirilmiştir. Merdivenin altı gömme dolap olarak değerlendirilmiştir. Odalardan biri evin tam köşesinde yer aldığından dolayı hem Feshane Caddesi'ne hem de Kızıl Değirmen Sokağa, diğeri Kızıl Değirmen Sokağa ve yan bahçeye, 3. Oda yan bahçe ve arka bahçeye, mutfak ise sadece arka bahçeye bakmaktadır. Bahçe çıkışı mutfaktan sağlanmaktadır.

Şekil 4.60 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının çatı katı, cihannüma şeklinde olup, merdivenin bulunduğu mekan ve 1 odadan oluşmaktadır. Odanın cephesi boyunca bulunan dörtgen çıkma hem odaya hacim hem de cepheye denge ve hareket sağlamıştır.

Şekil 4.61 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı.

Evin yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ve ahşap olup, pencereleri ahşap giyotin açılımlıdır. Kızıl Değirmen Sokak cephesinde tek katlı çıkması mevcut olup, balkon yoktur. Çıkma, taşıyıcı olarak düz payandalarla desteklenmiştir. Çatı örtüsü kırma çatıdır. Cephe pencerelerin altındaki iç bükey ve dış bükey şekillerdeki ahşap bantlarla bezenmiştir.

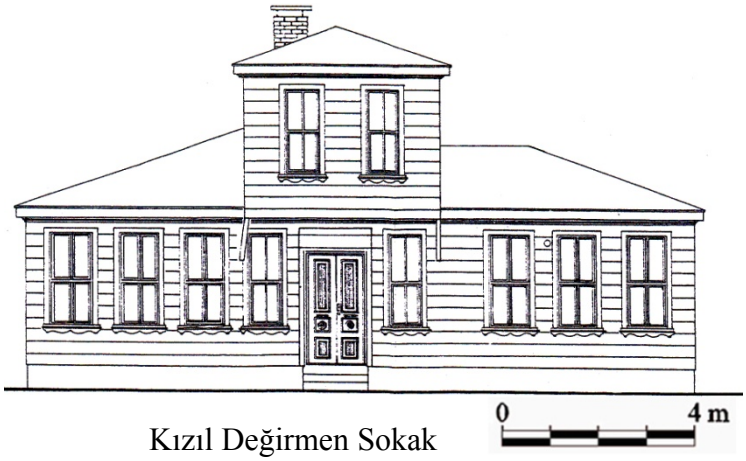
Şekil 4.62 : SMÖ'nin giriş cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

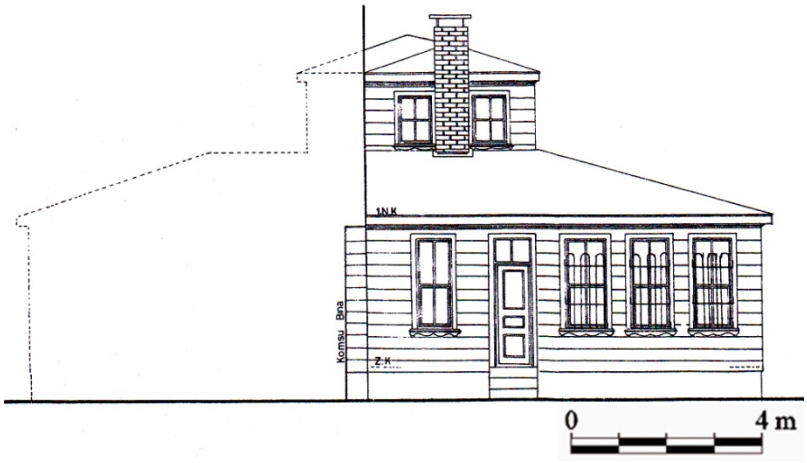
Şekil 4.63 : SMÖ'nin orijinal durumu (Eyüp Belediyesi arşivi).

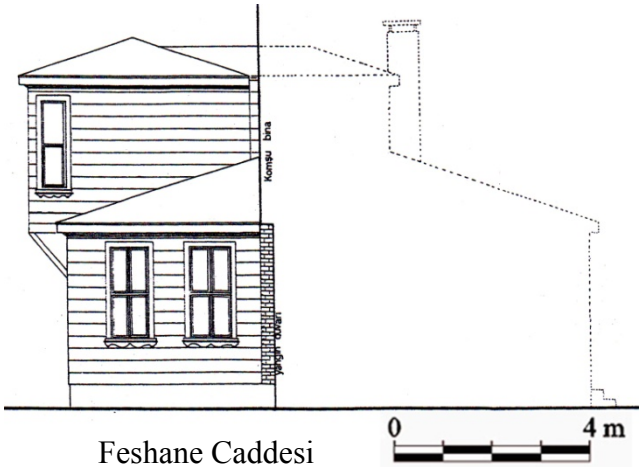
Şekil 4.64 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

Şekil 4.65 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.66 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.67 : 41pafta/52ada/51parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi.

4.2.8 41 pafta, 52 ada, 76 parseldeki yapı

41 pafta, 52 ada, 76 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Eyüp Merkez Mahallesi'nde Kızıl Değirmen Sokak No:6'de bulunmaktadır.

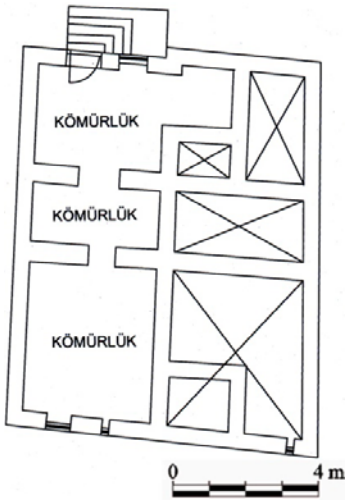
Şekil 4.68 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat, bodrum katı, çatı katından oluşmaktadır.

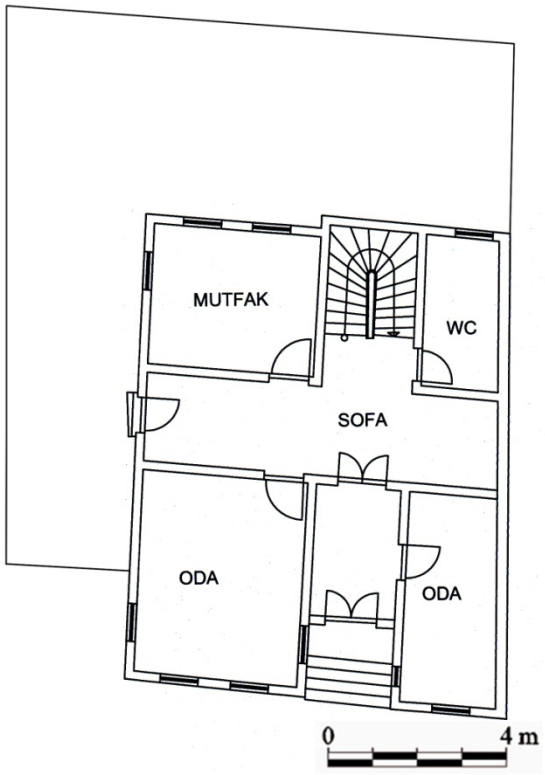
Şekil 4.69 : SMÖ'nin ön cephesi (Eyüp Belediyesi arşivi).

Yapının bodrum katı kömürlük işleviyle kullanılmaktadır. Kömürlüğe giriş ve çıkış, arka bahçeye açılan kapıdan sağlanmaktadır.

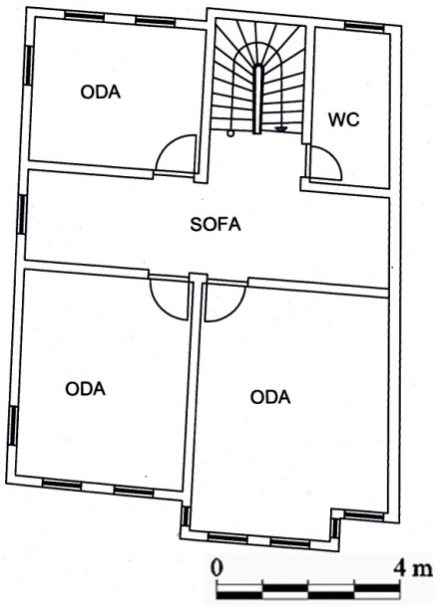
Şekil 4.70 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

41 pafta, 52 ada, 76 parseldeki sivil mimarlık örneğinin zemin katında 2 oda, mutfak, sofa ve hela bulunmaktadır. Giriş kapısı dikdörtgen planlı küçük bir niş içine alınmış ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkı bu niş içersindeki 5 basamaklı merdivenle çözülmüştür. Giriş kapısı önce giriş mekânına sonra bir kapıyla sofaya açılmaktadır. Odalar evin ön cephesine, mutfak, merdiven ve hela arka cepheye bakacak şekilde yerleştirilmiştir. 3 cephesi açık olan evin bahçe çıkışı zemin kattaki sofadan sağlanmaktadır.

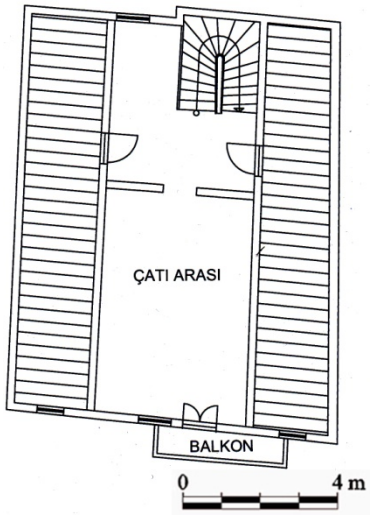
Şekil 4.71 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 3 oda, sofa ve hela bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Büyük odanın cephesinde bulunan dörtgen çıkma fonksiyonel olarak odayı büyütmekle birlikte cephede hareket sağlamıştır.

Şekil 4.72 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

Evin çatı katında çatı eğiminden dolayı yüksekliğin az olduğu yerler kiler gibi kullanılmaktadır. Yüksekliğin kurtardığı ortadaki mekândan balkona çıkılmaktadır. Normal kattaki çıkmanın üstü bu katta balkon olarak işlevlendirilmiştir.

Şekil 4.73 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin çatı katı planı.

Binanın yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ahşap, pencereleri giyotin açılımlıdır. Çıkma, balkon ve çatı katındaki dairesel pencereler cepheyi hareketlendirmekte olup, söve ve saçaklardaki profilli ahşap füruşlar cepheyi süslemektedir. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

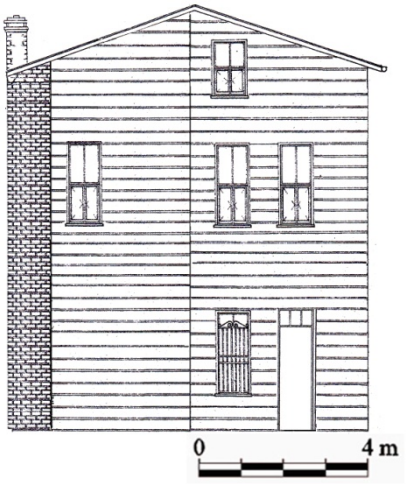

Şekil 4.74 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

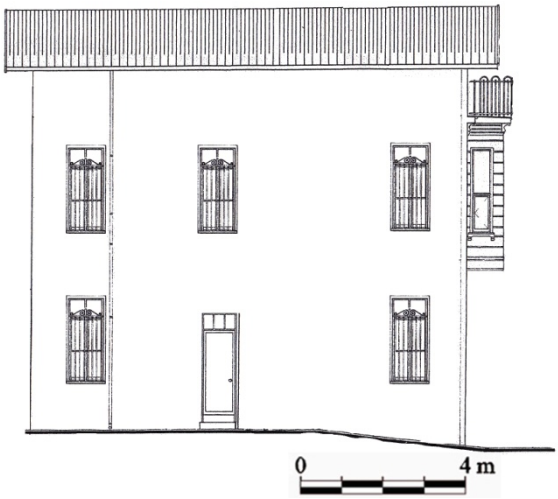

Kızıl Değirmen Sokak

Şekil 4.75 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

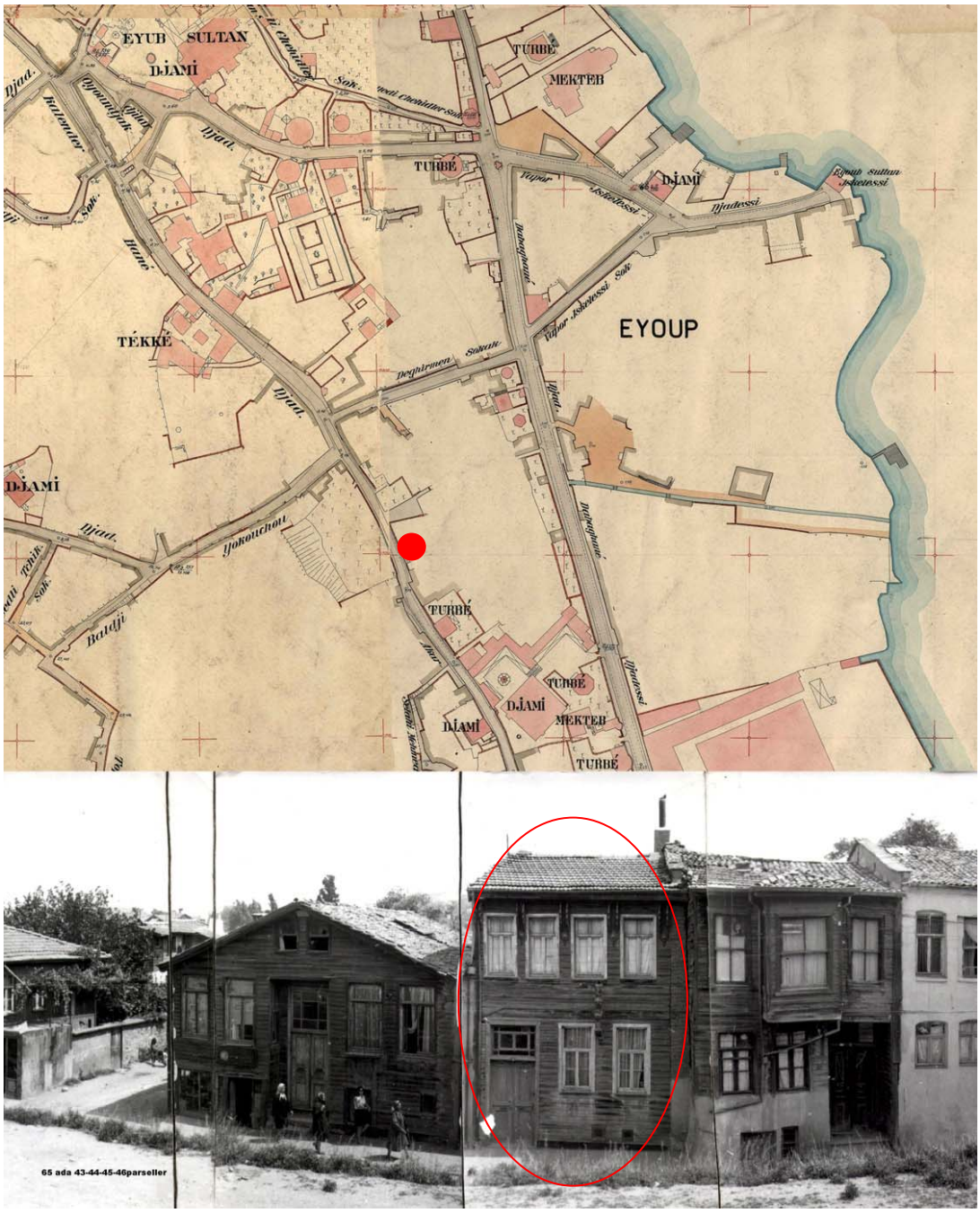
Şekil 4.76 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

Şekil 4.77 : 41pafta/52ada/76parseldeki SMÖ'nin sol yan cephesi.

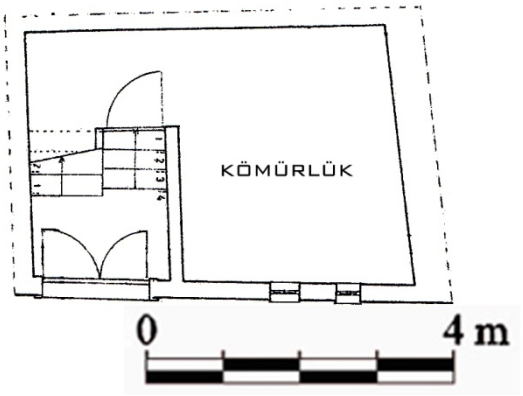
4.2.9 19 pafta, 65 ada, 45 parseldeki yapı

19 pafta, 65 ada, 45 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Nişanca Mahallesi'nde Zal Paşa Caddesi No:19'de bulunmaktadır. Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat, 1 normal kat ve bodrum katından oluşmaktadır.

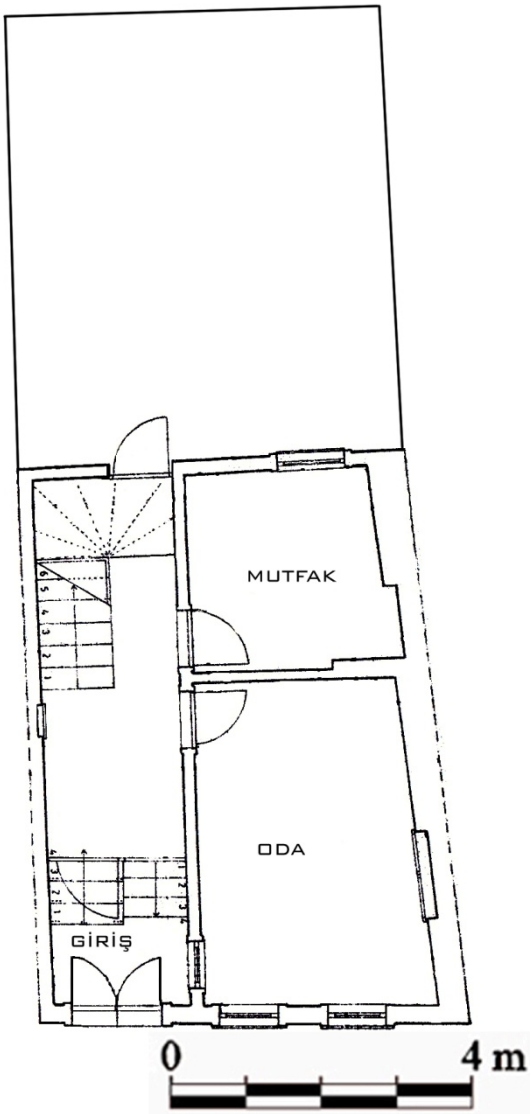
Şekil 4.78 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin yeri ve görünüşü.

Yapının bodrum katı kısmi olup, kömürlük işleviyle kullanılmaktadır. Kömürlüğe evin giriş kapısından 4 basamak inilerek ulaşılmaktadır.

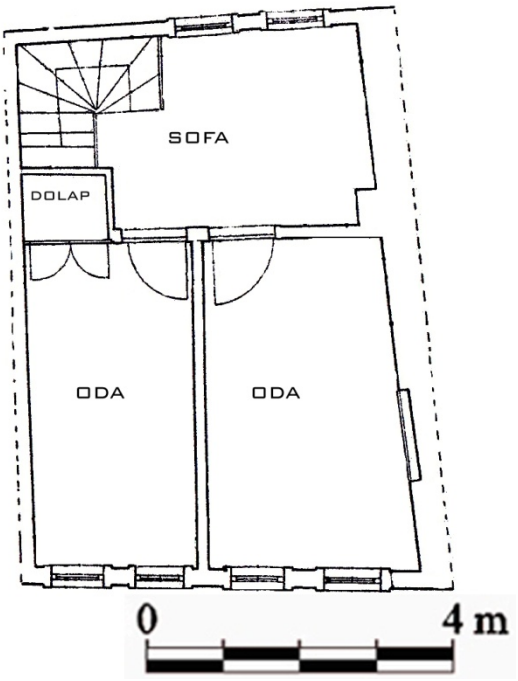
Şekil 4.79 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin bodrum kat planı.

Evin zemin katında 1 oda ve mutfak bulunmaktadır. Zemin kat evin giriş kapısından sonra 4 basamakla yükseltilmiştir. Oda evin ön cephesine, mutfak ise arka cepheye bakmaktadır. Arka bahçe çıkışı merdivenin altından sağlanmaktadır.

Şekil 4.80 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

Yapının normal katında 2 oda ve sofa bulunmaktadır. Sofa sadece arka cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Ev, bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parselinde olduğu için ön ve arka olmak üzere 2 cephesi açıktır.

Şekil 4.81 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin normal kat planı.

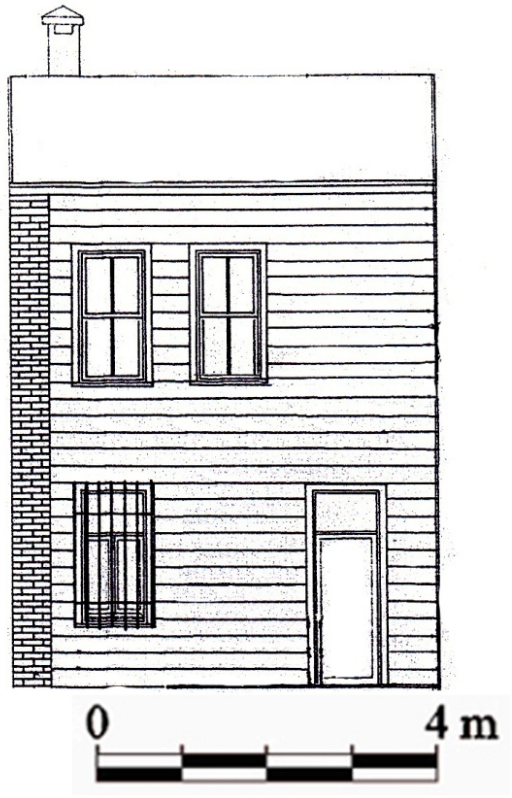
19 pafta, 65 ada, 45 parseldeki evin yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı ahşap, pencereleri çift kanat açılımlıdır. Cephe normal kattaki pencerelerin altındaki iç bükey ve dış bükey şekillerdeki ahşap bantlarla ve saçaklardaki füruşlarla bezenmiştir. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

Şekil 4.82 : Zal Paşa Caddesi'ndeki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

Şekil 4.83 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.84 : 19pafta/65ada/45parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

4.2.10 19 pafta, 65 ada, 3 parseldeki yapı

19 pafta, 65 ada, 3 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı, Nişanca Mahallesi'nde Hz. Halid Bulvarı No:62'de bulunmaktadır. Yapı şahıs mülkiyetinde olup, zemin kat ve 2 normal kattan oluşmaktadır.

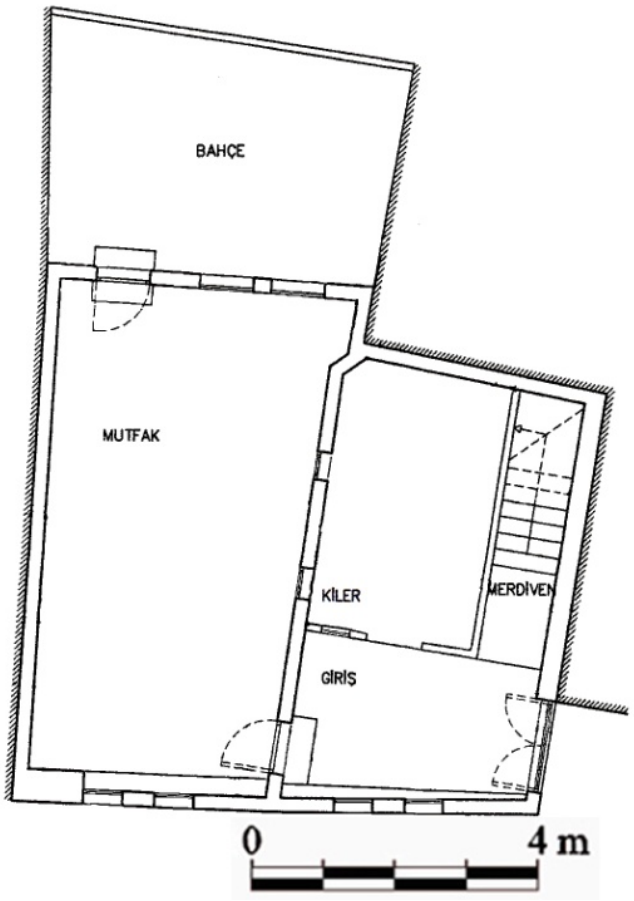

Şekil 4.85 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin yeri.

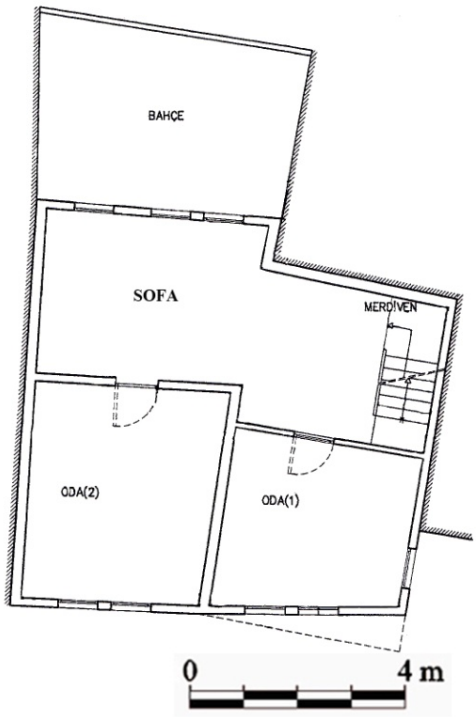
Şekil 4.86 : Hz. Halid Bulvarı'ndaki SMÖ'nin günümüzdeki hali.

Evin zemin katında mutfak ve kiler bulunmaktadır. Bodrum katı bulunmayan evin giriş kapısı doğrudan yol kotu seviyesinde bulunmaktadır. Evin ön cephesi olan yol cephesi bugünkü adıyla Hz. Halid Bulvarı'dır. Yapı bitişik nizam yapılanmalı bir adanın ara parseli olmasına rağmen komşu yapının geride planlamasının sağladığı olanak ile giriş sağ yan cephededir. Yapının giriş kapısı giriş mekânına açılmakta olup, kiler ve mutfağın girişi bu mekândandır. Mutfak hem ön cephe olan yol cephesinden hem de arka cepheden ışık almaktadır. Arka bahçe çıkışı mutfaktan sağlanmaktadır. Merdiven girişin sağ yanına, evin sağır duvarına yerleştirilmiştir.

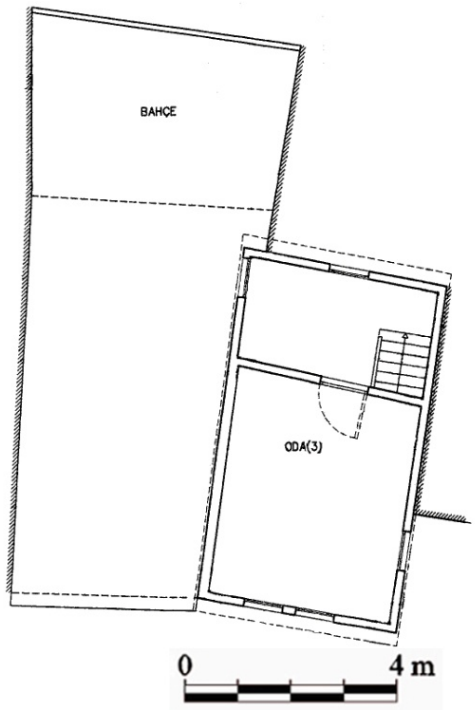
Şekil 4.87 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin zemin kat planı.

19 pafta, 65 ada, 3 parseldeki sivil mimarlık örneğinin 1. katında 2 oda ve sofa bulunmaktadır. Sofa tek cepheden ışık aldığından dolayı bu ev tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubundandır. Oda 1 hem sağ yan cepheye hem de ön cephe olan Hz. Halid Bulvarı cephesine, oda 2 sadece Hz. Halid Bulvarı cephesine, sofa ise arka cepheye bakmaktadır. Evin planı, parselin formuna göre şekillenmiştir.

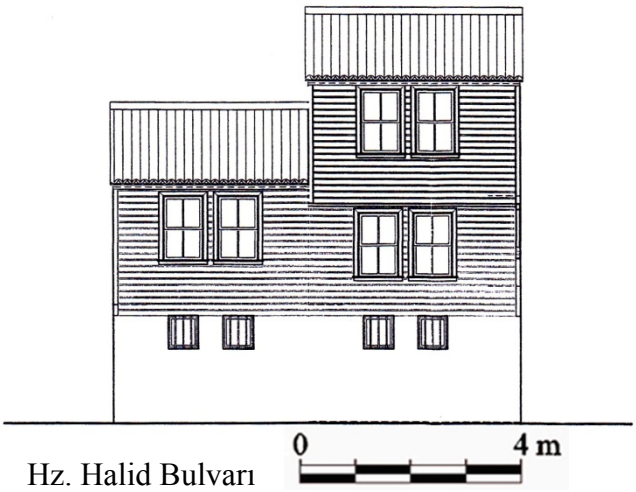
Şekil 4.88 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin 1. normal kat planı.

Yapının 2. katı kısmi olup, merdiven kovasının bulunduğu sağ tarafta yükselmiştir. Bu katta bir oda bulunmaktadır. Oda, Hz. Halid Bulvarı yönünde kendi cephesi boyunca üçgen çıkma yaparak hem hacimsel olarak alanı genişletmiş hem de cephede hareket sağlamıştır.

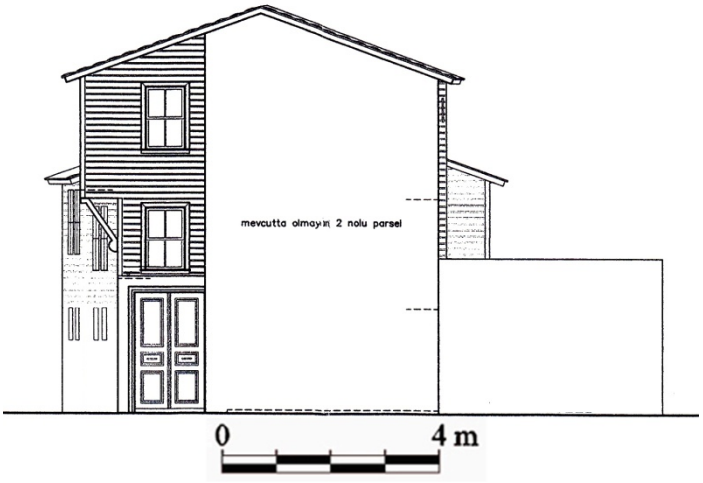

Şekil 4.89 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin 2. normal kat planı.

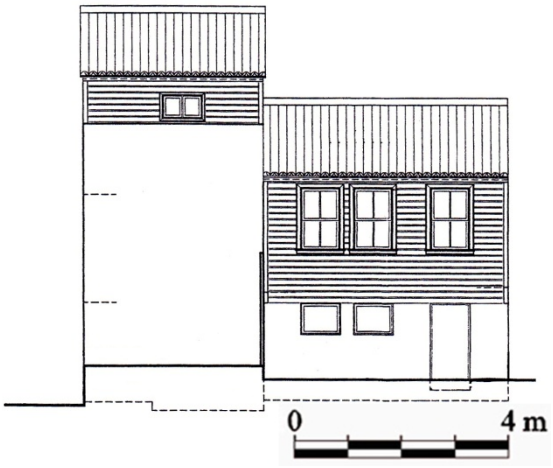
19 pafta, 65 ada, 3 parseldeki sivil mimarlık örneğinde yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapının giriş kapısı çift kanatlı, pencereleri kanat açılımlıdır. Çıkma ve çıkmayı destekleyen payanda dışında cephe sadedir. Çatı örtüsü beşik çatıdır.

Şekil 4.90 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin ön cephesi.

Şekil 4.91 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin sağ yan cephesi.

Şekil 4.92 : 19pafta/65ada/3parseldeki SMÖ'nin arka cephesi.

5. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ülkemiz genelinde pek çok konuda yönlendirici olma özelliğine sahip, İmparatorluk Dönemi'nin son başkenti olan İstanbul, geçen yüzyıldan kalan konut yapıları değişim sürecini en belirgin biçimde yansıtmaktadır. Geleneksel Türk evi'nin son döneminde Boğaz yönüne kayan büyük konaklarına karşılık, alışagelmiş evlerinin çoğu İstanbul fethedilmesiyle birlikte gelen iskan politikası sonucu; sur içi, Eyüp, Galata ve Üsküdar mahallelerinde oluşumlarını sürdürmüşlerdir. Bu sebeple geleneksel Türk Evi adı altında İstanbul evi tipinde, birçok tarihi ve kültürel değeri bünyesinde barındıran Eyüp yerleşmesinin çok önemli bir yeri vardır.

Eyüp'ün kentsel doku gelişiminde; 15–16. yüzyıllarda Osmanlı (Türk-İslam) kimliğinin yerleşimi izlenirken, 17–18. yüzyıllarda bir seyir, sayfiye, mesire yeri olarak rekreasyon alanı kimliği kazanarak sahil saraylarının yapıldığı görülür. Daha sonraki dönemde ise rekreasyon alanının Boğaz yönüne kaymasıyla beraber imalathane, fabrika ve sanayi tesisleri Haliç kıyılarına yerleşmeye başlamıştır.

Gelişim, 15. yüzyıl'dan itibaren Osmanlı'nın kent kurma geleneği ile örtüşür şekilde; cami, külliye, imaret gibi anıt yapıları merkez alarak, ahşap konut dokusundan oluşan yapı adalarının organik olarak yayılması ve değişken topoğrafyada sokakların arazinin doğal eğimine uygun şekilde yerleşmesiyle gerçekleşmiştir.

Eyüp, Osmanlı Dönemi Türk şehirciliğinin orijinal ve tipik örneği olarak kabul edilmekte ve bugün hala tarihi özellikleriyle kültürel değerlerini bünyesinde barındırmaktadır. Geçen yüzyıllardan kalma konut mimarisini, konut yapılarının nispeten oluşturduğu doku ile belirgin bir şekilde yansıtmaktadır.

Eyüp' te geleneksel konut mimarisini irdelerken, koruma kurullarınca belirlenmiş iki sit alanının; Eyüp Kentsel Sit Alanı (Rami Kışla Alanı dahil) ve Sur Tecrid Bandı (Tarihî Sit Alanı)'nın birleşiminden oluşan Eyüp koruma amaçlı nazım imar planı (EKARNİP) alanı sınırları içerisindeki 2 büyük anıt eser olan Eyüp Sultan Külliyesi ve Zal Mahmud Paşa Külliyesi'nin çevrelediği alanda ki 10 adet sivil mimarlık

örneği yapı, yerinde tespitler, rölöveleri varsa restitüsyon ve restorasyon projeleri, arşivlerden temin edilen eski fotoğrafları ile incelenmiştir. Çizelge 5.1

Eyüp yerleşmesindeki sivil mimarlık örneği yapılar, mekan organizasyonu açısından geleneksel Türk Evi ile paralellik göstermektedir. Yapılar genellikle (10 SMÖ'nin 8'i) geleneksel Türk Evi'nin tek yüzlü iç sofalı plan tipi grubuna girmektedir. Çizelge 5.2 Ancak sofanın 2 cepheden ışık aldığı iki yüzlü iç sofalı örneklere de rastlamak mümkündür. Çizelge 5.3

Geleneksel konutlar genellikle (10 SMÖ'nin 8'i) iki kat olarak belirlenmiş olup, bazı örneklerde (10 SMÖ'nin 5'i) buna çatı katı ve cihannüma eklenmiştir. 2 katlı konutlara daha sık rastlanmakla birlikte üç katlı (10 SMÖ'nin 1'i) ve tek katlı (10 SMÖ'nin 1'i) geleneksel konutlar da bulunmaktadır. Yapıların zemin katı ile esas katı arasında asma kat şeklinde bir ara kat bulunmamaktadır.

Yapıların çoğunda (10 SMÖ'nin 7'si) bodrum kat bulunmakla beraber, bu katta depo ve kömürlük bulunmaktadır.

Belirli bir subasman ya da bodrum kat seviyesinden sonra başlayan zemin katlar sokağa kapalı değildir. Bu kata giriş bir kaç basamakla sağlanmış, giriş kapıları ya orta aksta ya da kenarda yer almıştır. Giriş kapılarının doğrudan sokak oluşum hattı üzerinde olduğu örnekler olduğu gibi dikdörtgen planlı küçük bir niş içine alındığı örnekler (10 SMÖ'nin 6'sı) daha yaygındır ve zemin kat seviyesi ile sokak seviyesi arasındaki kot farkını çözümleyen merdivenler de bu nişin içinde yer alır. Yapının girişi bir çok örnekte (10 SMÖ'nin 6'sı) öncelikle giriş mekanına sonra sofaya açılmaktadır.

Zemin katta genellikle mutfak, hela, odalar ve sofa bulunmakla birlikte, normal katlarda da hela, odalar ve sofa bulunmaktadır. Geleneksel Türk Evi'nde olduğu gibi genellikle (10 SMÖ'nin 7'si) helalar sofanın bir ucunda, merdivenin yanında bulunmaktadır ve ocak ev dışında (10 SMÖ'nin 1'i) olabilmektedir. Odaların dolaplarla bir bütün olarak ele alındığı örneklerde (10 SMÖ'nin 4'ü) bulunmaktadır.

Eyüp yerleşmesindeki konutlarda, pek yaygın olmamakla birlikte (10 SMÖ'nin 1'i) Türk odasının biçimlenmesinde rol oynayan İslâmiyet ve onun içe dönük yaşamının öngördüğü harem-selâmlık ayırımına da rastlanmaktadır.

Yapılanma bitişik nizam olduğundan dolayı yapı adalarında, konutların arka bölümlerine ışık alma olanağı sağlayan ada iç bahçeleri bulunmaktadır. Günümüze ulaşan sivil mimarlık örneği yapılar bitişik nizamda ve genellikle dar cepheli konutlardır. Böylelikle sadece 2 cepheleri açıktır. Çizelge 5.4

Ancak, yapı adalarının köşe parsellerinde bulunan yapılar ve yanındaki parsellerin geriye çekilmesinden dolayı sokağa köşesi bulunan parsellerde (10 SMÖ'nin 5'i) özel bir durum sözkonusudur. Bunlar komşu parsellerinden sadece birine bitişik olup, böylelikle bahçeleri sokak cephelidir ve 3 cepheleri açıktır. Çizelge 5.5

Yapıların giriş kapılarının genellikle (10 SMÖ'nin 9'u) iki kanatlı ahşap masif kapı olduğu ve tek kanat üzerinde üç tablalı olarak düzenlendiği gözlemlenmiştir.

Geleneksel konutların zemin kat ve üst kat pencere düzeni arasında ve pencere boyutlarında belirgin bir fark yoktur. Pencerelerde giyotin açılımlı kullanıldığı kadar normal kanat açılımlı kullanıldığı da görülmektedir.

Eyüp geleneksel kent dokusu bitişik düzenli yapılaşmaya hâkim olmasına rağmen Fener, Balat, Yenikapı, Kumkapı gibi gayrimüslimlerin yoğun olarak yerleştiği bölgelerden farklı olarak sıra ev tipolojisi baskın değildir. Günümüze ulaşabilen yapılar analiz edildiğinde, 19. yüzyıl sıra ev cephesinden farklı olarak genel yapı karakteristiği olarak tek yapıların belirleyici olduğu dikkat çekmektedir.

Cephelerde cumba, balkon ve payanda gibi mimari öğelerin monoton tekrarının kırıldığı, tekdüzeliğin azaldığı gözlenmektedir. Cephelerde simetri özelliğine pek rastlanılmamıştır. Genellikle giriş cephesi olan sokak cephelerine daha çok önem verilmiştir.

Çıkmalar iki katlı yapılarda zemin kat üstünde sokağa taşacak biçimde düzenlenerek yer almaktadır. İkinci katın üzerinde çatı katı ya da cihannümanın yer aldığı bazı örneklerde, çıkmanın üstünün balkon olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. Üst katlarda yer alan çıkmaların fonksiyonel işlevi yapıyı mekânsal olarak büyütmek olsa da, yapı cephesine kazandırdığı denge ve hareket yadsınamaz.

Bölgede yer alan çıkmaların genel karakteristiğini dikdörtgen çıkmalar oluşturmakta, dikdörtgen çıkmaların cephe üzerindeki konumu genellikle ortada ya da yanda olmak üzere tek çıkma olarak belirlenmektedir.

Dörtgen çıkma dışında üçgen çıkma veya küçük dikdörtgen cumbalara da rastlanmaktadır. Taşıyıcısız çıkmaların yanı sıra taşıyıcı olarak düz veya iç bükey ve dış bükey şekilli payandaların kullanıldığı örnekler de mevcuttur.

Çatı katı, sokak kenarı geniş parsellerde cihannüma katı şeklinde mevcut çatının içinden yükselmekte, dar parsellerde ise yapının tümü üzerine oturmaktadır. Çatılar, köşe parsellerdeki konutlarda kırma çatı, bitişik düzenli ve çatı katı olmayan konutlarda ise sokağa ve bahçeye doğru eğimli olan beşik çatı biçiminde düzenlenmiştir. Ancak, komşu parsellere doğru eğimli olan ve sokak cephelerinde üçgen alınlık oluşturan beşik çatılara da rastlanmaktadır.

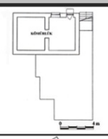
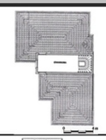
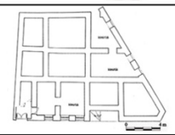
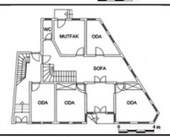
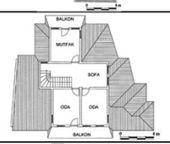
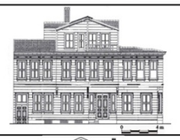
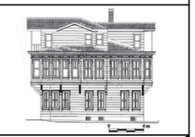
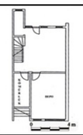
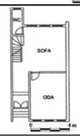
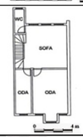
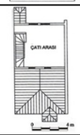
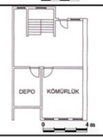
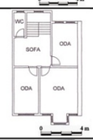
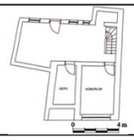
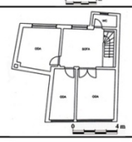
Çıkmalar, ya ana çatıya saplanan kırma çatılarla ya da ana çatının çıkmaya doğru uzatılması ile örtülmüştür. Cihannüma katı ve balkonu mevcut olan konutlarda ise komşu parsellere doğru eğimli bir beşik çatının içinden yükselen cihannüma katı, ya alttaki çatının eğimine paralel olarak komşu binalara doğru ya da sokağa ve bahçeye doğru eğimli olan beşik çatı ile kapatılmıştır.

Çatı örtüsü olarak alaturka kiremit kullanılmıştır. Profilli ahşap füruşlarla desteklenen saçaklara da rastlanmaktadır.

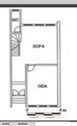
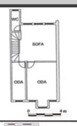
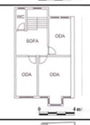
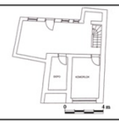
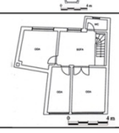
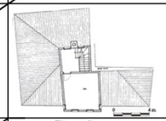
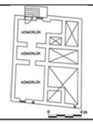
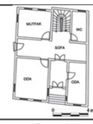
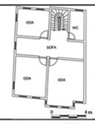
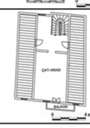
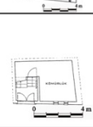
Yangın etkeni nedeniyle, yapıların büyük bir bölümünde komşu parsele bitişik yan duvarı ve taşıyıcı bodrum kat duvarı kâgirdir. Üst kat duvarlarının ahşap olduğunu gözlemlemek mümkündür. Cephede kullanılan kaplamaların genişliği 20–30 cm. arasında değişmektedir.

Çalışmada incelenen sivil mimarlık örneği yapıların tüm özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, Eyüp'teki Türk Toplumu için geleneksel olarak tanımladığımız tarihleşmiş yani tescilli konutların geleneksel Türk Evi iç sofalı plan tipi grubuna girdiği sonucuna varılmıştır. Eyüp'te geleneksel konut mimarisinin genellikle 2 katlı, bazı örneklerde çatı katlı ve cihannümalı, bitişik nizam yapılanmalı, bodrum kat ve yangın duvarları dışında tamamen ahşap yapı malzemesi kullanıldığı, sıra ev tipolojisinden farklı olarak cephelerde, cumba, balkon ve payanda gibi mimari öğelerin monoton tekrarlarının olmadığı ortaya konmuştur.

Çizelge 5.1 : Eyüp yerleşmesindeki 10 adet SMÖ.

	YAPININ FOTOĞRAFI	YAPININ BODRUM KAT PLANI	YAPININ ZEMİN KAT PLANI	YAPININ NORMAL KAT PLANI	YAPININ 2. KAT PLANI	YAPININ ÇATI KATI	YAPININ ÖN CEPHESİ	YAPININ ARKA CEPHESİ	YAPININ YAN CEPHESİ
19 PAFTA / 66 ADA / 1 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 22 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 18 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 17 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 14 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 23 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 51 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 76 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA /65 ADA / 45 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA / 65 ADA / 3 PARSELDEKİ SMÖ									

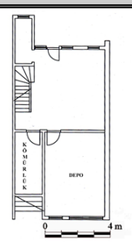
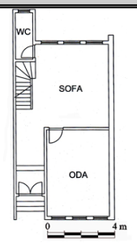
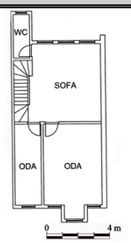
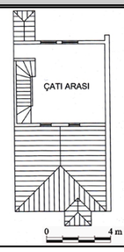
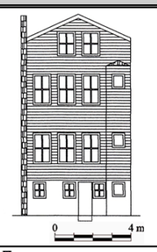
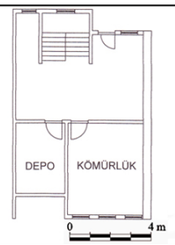
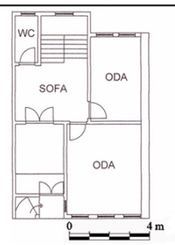
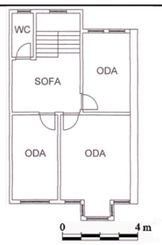
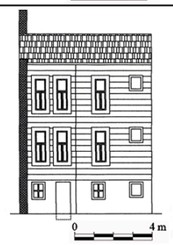
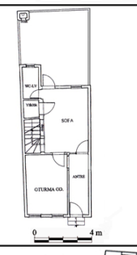
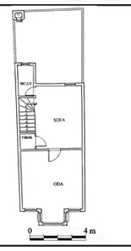
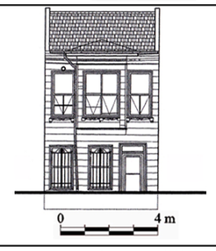
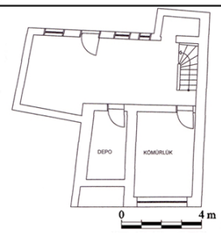
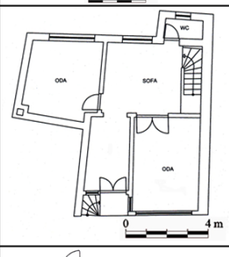
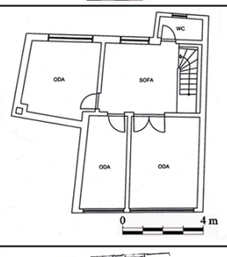
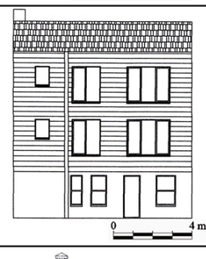
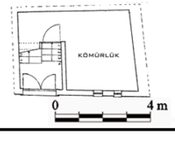
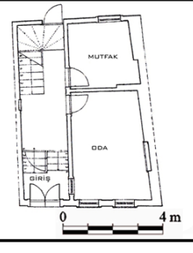
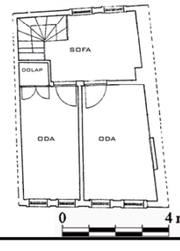
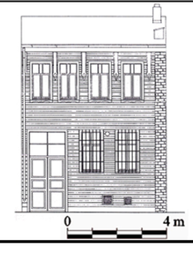
Çizelge 5.2 : Tek yüzlü iç sofalı plan tipine sahip yapılar.

	YAPININ FOTOĞRAFI	YAPININ BODRUM KAT PLANI	YAPININ ZEMİN KAT PLANI	YAPININ NORMAL KAT PLANI	YAPININ 2. KAT PLANI	YAPININ ÇATI KATI	YAPININ ÖN CEPHESİ	YAPININ ARKA CEPHESİ	YAPININ YAN CEPHESİ
41 PAFTA / 51 ADA / 18 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 17 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 14 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 23 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 51 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 76 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA /65 ADA / 45 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA / 65 ADA / 3 PARSELDEKİ SMÖ									

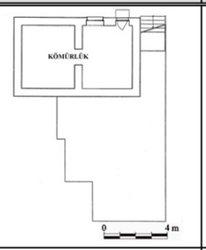
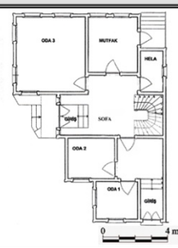
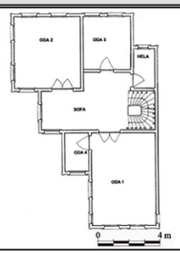
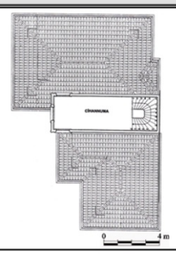
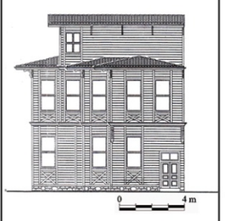
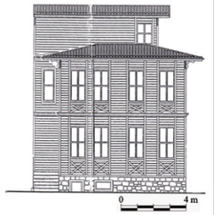
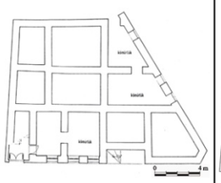
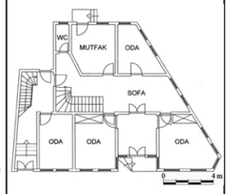
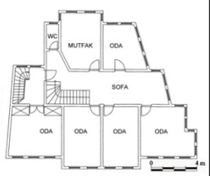
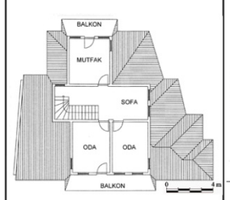
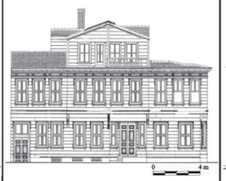
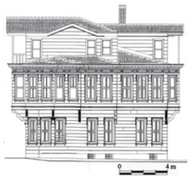
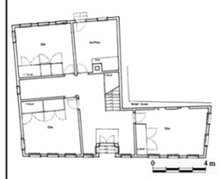
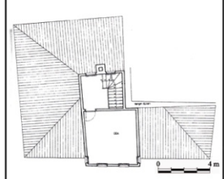
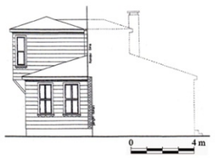
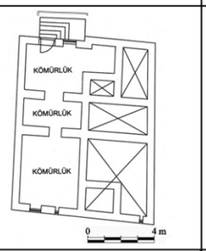
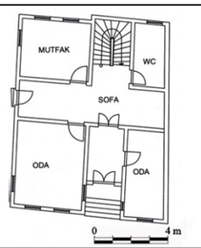
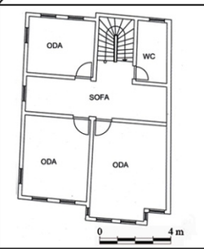
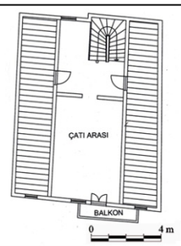
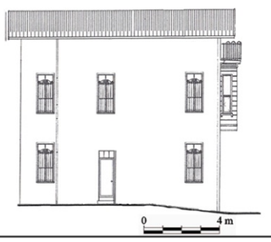
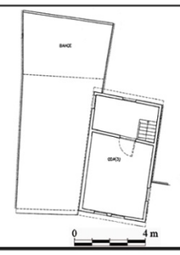
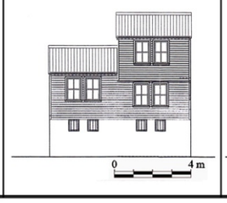
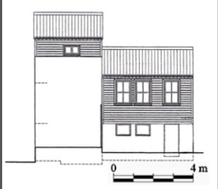
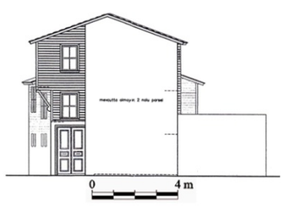
Çizelge 5.3 : Çift yüzlü iç sofalı plan tipine sahip yapılar.

	YAPININ FOTOĞRAFI	YAPININ BODRUM KAT PLANI	YAPININ ZEMİN KAT PLANI	YAPININ NORMAL KAT PLANI	YAPININ 2. KAT PLANI	YAPININ ÇATI KATI	YAPININ ÖN CEPHESİ	YAPININ ARKA CEPHESİ	YAPININ YAN CEPHESİ
19 PAFTA / 66 ADA / 1 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 22 PARSELDEKİ SMÖ									

Çizelge 5.4 : 2 cepheli sivil mimarlık örnekleri.

	YAPININ FOTOĞRAFI	YAPININ BODRUM KAT PLANI	YAPININ ZEMİN KAT PLANI	YAPININ NORMAL KAT PLANI	YAPININ 2. KAT PLANI	YAPININ ÇATI KATI	YAPININ ÖN CEPHESİ	YAPININ ARKA CEPHESİ	YAPININ YAN CEPHESİ
41 PAFTA / 51 ADA / 18 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 17 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 14 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 23 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA /65 ADA / 45 PARSELDEKİ SMÖ									

Çizelge 5.5 : 3 cepheli sivil mimarlık örnekleri.

	YAPININ FOTOĞRAFI	YAPININ BODRUM KAT PLANI	YAPININ ZEMİN KAT PLANI	YAPININ NORMAL KAT PLANI	YAPININ 2. KAT PLANI	YAPININ ÇATI KATI	YAPININ ÖN CEPHESİ	YAPININ ARKA CEPHESİ	YAPININ YAN CEPHESİ
19 PAFTA / 66 ADA / 1 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 51 ADA / 22 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 51 PARSELDEKİ SMÖ									
41 PAFTA / 52 ADA / 76 PARSELDEKİ SMÖ									
19 PAFTA / 65 ADA / 3 PARSELDEKİ SMÖ									

KAYNAKLAR

Eyüp Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Arşivi.

Eyüp Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü Arşivi.

Eyüp Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Arşivi.

Eyüp Belediyesi Koruma Uygulama ve Denetleme Birimi Arşivi.

İstanbul Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Arşivi.

Allom, T. (2006). Thomas Allom's Constantinople and the Scenery of the Seven Churches of Asia Minor, Gorgias Press LLC, USA.

Altıner A.T. ve Budak C. (1997). Konak Kitabı, Ege Yayınları, İstanbul.

Artan, T. (1993). Eyüp: Dün / Bugün, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 106-114.

Ayverdi, E.H. (1958). Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri, Şehrin İskanı ve Nüfusu, Doğuş Matbaası Ltd. Şti., Ankara.

Barkan, Ö.L. (1952). Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul

Bektaş, C. (1996). Türk Evi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

Cantay, G. (2006). Eyüpsultan'da Osmanlı Dönemi Yapıları, Eyüpsultan Sempozyumu X, Eyüp Belediyesi, İstanbul, 2-9.

Çelebi, E. (1986). Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Sadeleştiren: Tevfik Temelkuran, Necati Aktaş, Üçdal Neşriyat, İstanbul.

Eldem, S.H. (1976). Türk Bahçeleri, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Eldem, S.H. (1954). Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.

Eralp, N.T. (1998). Eyüpsultan ve Osmanlı Hükümdarlarının Kılıç Kuşanma Törenleri Taklid-I Seyf, Eyüpsultan Sempozyumu II, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 150-153.

Eyice, S. (1998). Eyüpsultan Semtinde Tarih ve Sanat Tarihi, Eyüpsultan Sempozyumu II, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 12-37.

Flandin, E. (2010). İstanbul (L'Orient) -19. Yüzyıl-, Profil Yayıncılık / Araştırma-İnceleme Dizisi, İstanbul

Freres, A. (2006). Osmanlı Sarayının Fotoğrafçıları, Yapı Kredi Yayınları / Sanat, İstanbul

Halaçoğlu, Y. (1988). 18.yy da Osmanlı İskan Siyaseti ve Aşiretlerinin Yerleştirilmesi, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Haskan, M.N. (2009). Eyüp Sultan Tarihi, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, c.1.

Haskan, M.N. (2009). Eyüp Sultan Tarihi, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, c.2.

Işık, R. (2004). Eyüp Sultan Hazretleri Kısaca Hayatı ve Menkıbelerinden Bir Demet, Eyüpsultan Sempozyumu VIII, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 266-277.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2009). 1/5000 Ölçekli Eyüp Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı Raporu, İstanbul.

Kafeslioğlu, İ., Sertoğlu, M. ve Eyice, S. (1967). İstanbul, İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul, c.5.

Kara, F.E. (1998). Eyüpsultan Yerleşme Dokusunun Tarihsel Süreç İçinde Gelişimi-Değişimi, Eyüpsultan Sempozyumu II, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 278-293.

Kara, F.E. (2003). Fetih ile Birlikte Kurulan Bir Semt Eyüp ve Fetihten Günümüze Ulaşan Mahalleler, Eyüpsultan Sempozyumu VII, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 340-359.

Kırıkçı, R. ve Büyükçolak İ. (1993). Bizim Evlerimiz, Katibim Yayınları, İstanbul.

Kızıl, F. (1978). Toplumsal Geleneklerin Konut İçi Mekân Tasarımlamasına Etkileri ve Toplumsal Geleneklerimizi Daha İyi Karşılayacak Konut İçi Fiziksel Çevre Koşullarının Belirlenmesi, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Kolektif. (1969). Hünername Minyatürleri ve Sanatçıları, Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş. Basımevi, İstanbul.

Kuban, D. (1976). Sanat Tarihimizin Sorunları, Çağdaş Yayınları, İstanbul.

Kuban, D. (1995). Türk Hayatlı Evi, Eren Yayıncılık, İstanbul.

Kuban, D. (2004). İstanbul Bir Kent Tarihi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Küçükerman, Ö. ve Güner, Ş. (1973). Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar, Apa Ofset Basım, İstanbul

Matrakçı, N. (1976). Beyân-ı Menâzil-i Sefer-i Irâkeyn-i Sultan Süleyman Hân, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Oberhummer, E. (1902). Konstantinopel Unter Suleiman Dem Grossen, München.

Nakkaş, O. (1579-1580). Tarih-i Sultan Süleyman, Dublin.

Sözen, M. ve Eruzun, C. (1992). Anadolu'da Ev ve İnsan, Emlak Bankası Yayınları, İstanbul.

Sözen, M. (2001). Türklerde Ev Kültürü, Doğan Kitapçılık, İstanbul.

Tanman, B. (1998). Kılıç Kuşanma Törenlerinin Eyüp Sultan Külliyesi ile Yakın Çevresine Yansıması, Eyüpsultan Sempozyumu II, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 76-93.

Tekeli, İ. (1991). Mustafa Celaleddin Bey'in, Bir Eyaletin İmar ve Islahı Hakkında Mukaleme Adlı Risalesi ve 19.yy. Osmanlı İmparatorlugu'nun İmar Kavramının Gelişimi Üzerine Düşünceler, Toplum Bilim, İstanbul, 51-52.

Yenen, Z., Akın, O. ve Yakar, H. (2000). Eyüp Dönüşüm Sürecinde Sosyal-Ekonomik-Mekansal Yapı, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul.

Yenen, Z. ve Yakar, H. (2001). Eyüp'te Ekonomik ve Sosyal Değişimin Fiziksel Doku Aracılığında İrdelenmesi, Eyüpsultan Sempozyumu V, Eyüp Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul, 130-139.

EKLER

EK A : Envanter fişleri

EK A

Çizelge A.1 : 19 pafta, 66 ada, 1 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.1
		FOTOĞRAF NO	4.6-4.16
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **19**	Ada: **66**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **FESHANE CADDESİ / 19**		Parsel: **1**

ANIT	Adı: **SABAHATTİN ZAMİM ÜNİVERSİTESİ**	Günümüzdeki İşlevi: **ÜNİVERSİTE**	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☐ Konut ve Ticaret Alanı ☐ Ticaret alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Diğer ☒ SOSYAL HİZMET ..... Dinsel Alan ☐ Boş Alan ☐

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☐ AYRIK ☐ KÖŞE ☒

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☒ Özel ☐ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☒ Diğer ☐ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☒	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☐	Kırma Çatı ☒	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ Ahşap ☒ Taş ☐ Tuğla ☐ Sıva ☐ Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☒	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI	Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐

GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☒	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☒	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☒	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Isıtma: Soba ☐	Isıtma: Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.2 : 41 pafta, 51 ada, 22 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.2
		FOTOĞRAF NO	4.17-4.28
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **51**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **FESHANE CADDESİ / 17**		Parsel: **22**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi:	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği				
	TURGUT YALVAÇ KONAĞI	**VAKIF BİNASI**	Konut Alanı ☐	Konut ve Ticaret Alanı ☐			
			Ticaret alanı ☐	Merkezi İş Alanı ☐			
			Endüstri Alanı ☐	Kamu-Hizmet Alanı ☐	Diğer ☒	SOSYAL HİZMET	
			Dinsel Alan ☐	Boş Alan ☐		.....	

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☐ AYRIK ☐ KÖŞE ☒

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐	Cami ☐	Kervansaray/Han ☐	Fabrika ☐	Okul ☐	Kale ☐	Hamam ☐	Şifahane ☐	Hükümet Konağı ☐	İstasyon ☐
	Konak ☒	Kilise ☐	Arasta ☐	Atölye ☐	Sübyan Mektebi ☐	Sur ☐	Çeşme ☐	Bimarhane ☐	Belediye ☐	İskele ☐
	Yalı ☐	Sinagog ☐	Bedesten ☐	Hal Binası ☐	Kitaplık ☐	Kışla ☐	Sebil ☐	Hastane ☐	Sarayı ☐	Liman ☐
	Ev ☐	Medrese ☐	Çarşı ☐	Depo ☐	Müze ☐	Karakol ☐	Sarnıç ☐	Sağlık Ocağı ☐	İtfaiye ☐	
	Müştemilat ☐	Manastır ☐	Fırın ☐	Büro/İş hanı ☐	Spor Tesisi ☐	Hapishane ☐	Ayazma ☐	Dispanser ☐	Posta hane ☐	
		Türbe ☐	Değirmen ☐	Banka ☐	Tiyatro ☐		Su Kemeri ☐			
		Tekke ☐	Dükkan ☐	Otel ☐						

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: 19. YÜZYIL YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☒ Özel ☐ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☒ Diğer ☐ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☒	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☐	Kırma Çatı ☒	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı		Diğer ☐
				Kubbe ☐	Tonoz ☐	.....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒		Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☒		
		Paralel Çıkma ☐	Üçgen Çıkma ☒	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☒ ...AHŞAP...

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ		
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☐	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☒	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ							
Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐

YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☒	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma			Telefon ☐	Diğer ☐
				Kalorifer ☐	Soba ☐	Geleneksel ☐		

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	11.04.2011
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.3 : 41 pafta, 51 ada, 18 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.3
		FOTOĞRAF NO	4.29-4.37
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **51**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **KIZILMESCİT SOKAK NO: 14**		Parsel: **18**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: Eyüp Sultan Kütüphanesi Ek Binası	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☐ Konut ve Ticaret Alanı ☐ Ticaret alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☒ Diğer ☐ ..... Dinsel Alan ☐ Boş Alan ☐ .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM	Antik Çağ ☐	Orta Çağ ☐	Osmanlı ☒	Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: **19. YÜZYIL**	YAZIT	Var ☐	Yok ☒

MAL SAHİBİ	Devlet ☒	Vakıf ☐	Özel ☐	Diğer ☐ .....
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ	Devlet ☒	Vakıf ☐	Diğer ☐	

YAPAN:	YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒				YAPIYA GİRİLMEDİ ☐				
YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☒ Çatı katı	
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☐	Kırma Çatı ☒	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐ / Taş ☐ / Almaşık ☐	Diğer ☒
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐ / Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☒	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ			
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐	

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ								
Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐

YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☒	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☒	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐

BEZEME ☐	DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Soba ☐	Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	11.04.2011
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.4 : 41 pafta, 51 ada, 17 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	**ANIT**	ENVANTER NO	**4.2.4**
		FOTOĞRAF NO	**4.38-4.45**
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **51**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **KIZILMESCİT SOKAK NO: 12**		Parsel: **17**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: Özel konut	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒ Konut ve Ticaret Alanı ☐ Ticaret alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Diğer ☐ ..... Dinsel Alan ☐ Boş Alan ☐ .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM	Antik Çağ ☐	Orta Çağ ☐	Osmanlı ☒	Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: **19. YÜZYIL**	YAZIT	Var ☐	Yok ☒

MAL SAHİBİ	Devlet ☐	Vakıf ☐	Özel ☒	Diğer ☐ .....
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ	Devlet ☐	Vakıf ☐	Diğer ☒ .....Özel.....	

YAPAN:	YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒				YAPIYA GİRİLMEDİ ☐			
YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☐
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almaşık ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☐	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☐

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☒	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				**GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ**		
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☒	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☒	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐	DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Isıtma: Soba ☐	Isıtma: Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	11.04.2011
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.5 : 41 pafta, 51 ada, 14 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.5
		FOTOĞRAF NO	4.46-4.51
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **51**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **KIZILMESCİT SOKAK NO: 6**		Parsel: **14**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: Yunus Ertürk'e ait konut	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒	Konut ve Ticaret Alanı ☐
				Ticaret alanı ☐	Merkezi İş Alanı ☐
				Endüstri Alanı ☐	Kamu-Hizmet Alanı ☐ Diğer ☐ .....
				Dinsel Alan ☐	Boş Alan ☐ .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: **19. YÜZYIL** YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☐ Özel ☒ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☐ Diğer ☒ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☐	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almaşık ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☐

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ Ahşap ☒ Taş ☐ Tuğla ☐ Sıva ☐ Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☒	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ			
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☒	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐	

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☒	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☒	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Isıtma: Soba ☐	Isıtma: Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	11.04.2011
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.6 : 41 pafta, 51 ada, 23 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.6
		FOTOĞRAF NO	4.52-4.58
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE

İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **51**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **FESHANE CADDESİ / 15**		Parsel: **23**

ANIT	Adı: **MUSTAFA BEY KONAĞI**	Günümüzdeki İşlevi: **DERNEK BİNASI (GÜLBAHAR DERNEĞİ)**	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☐ Konut ve Ticaret Alanı ☐ Ticaret alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Diğer ☒ SOSYAL HİZMET Dinsel Alan ☐ Boş Alan ☐ .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İlet işim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐	
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐			

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☒ Özel ☐ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☒ Diğer ☐ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☐ YAPIYA GİRİLMEDİ ☒

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almaşık ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☒	Geniş Saçaklı ☐	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☐	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☐

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ ...BODRUM KAT TUĞLA.....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☐	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☐	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ			
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐	

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☒	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Soba ☐	Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☒	Orta ☐	İyi ☐			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.7 : 41 pafta, 52 ada, 51 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.7
		FOTOĞRAF NO	4.59-4.67
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **52**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **KIZIL DEĞİRMEN SOKAK / NO:2**		Parsel: **51**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: **ÖZEL KONUT**	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒ / Ticaret alanı ☐ / Endüstri Alanı ☐ / Dinsel Alan ☐	Konut ve Ticaret Alanı ☐ / Merkezi İş Alanı ☐ / Kamu-Hizmet Alanı ☐ / Boş Alan ☐	Diğer ☐ SOSYAL HİZMET .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU — BİTİŞİK ☐ AYRIK ☐ KÖŞE ☒

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM — Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL — YAZIT — Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ — Devlet ☐ Vakıf ☐ Özel ☒ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ — Devlet ☐ Vakıf ☐ Diğer ☒ .....

YAPAN: — YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ — YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☐	1 Katlı ☒	2 Katlı ☐	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☒	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☐	Kırma Çatı ☒	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....
ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐ / Diğer ☐ .....
SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐		

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐ / Taş ☒ / Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐ / Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ — Ahşap ☒ Taş ☐ Tuğla ☐ Sıva ☐ Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma: Paralel Çıkma ☒	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
			Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI	Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐

GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☒	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ — DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Soba ☐	Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.8 : 41 pafta, 52 ada, 76 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.8
		FOTOĞRAF NO	4.68-4.77
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **EYÜP MERKEZ**	Pafta: **41**	Ada: **52**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **KIZIL DEĞİRMEN SOKAK / NO:6**		Parsel: **76**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: **ÖZEL KONUT**	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒ Konut ve Ticaret Alanı ☐ Ticaret alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Diğer ☐ SOSYAL HİZMET ..... Dinsel Alan ☐ Boş Alan ☐

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☐ Özel ☒ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☐ Diğer ☒ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☒ Çatı katı		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı		Diğer ☐ .....
				Kubbe ☐	Tonoz ☐	

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☒		
		Paralel Çıkma ☒	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☒	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ		
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☒	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☒	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma			Telefon ☐	Diğer ☐
				Kalorifer ☐	Soba ☐	Geleneksel ☐		

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.9 : 19 pafta, 65 ada, 45 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.9
		FOTOĞRAF NO	4.78-4.84
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **NİŞANCA**	Pafta: **19**	Ada: **65**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **ZAL PAŞA CADDESİ / NO:19**		Parsel: **45**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: **ÖZEL KONUT**	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒ Ticaret alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Dinsel Alan ☐	Konut ve Ticaret Alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Boş Alan ☐	Diğer ☐ SOSYAL HİZMET .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM	Antik Çağ ☐	Orta Çağ ☐	Osmanlı ☒	Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL	YAZIT	Var ☐	Yok ☒

MAL SAHİBİ	Devlet ☐	Vakıf ☐	Özel ☒	Diğer ☐ .....
BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ	Devlet ☐	Vakıf ☐	Diğer ☒	
YAPAN:			YAPTIRAN:	

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☒	1 Katlı ☐	2 Katlı ☒	Çok Katlı ☐	Teras ☐	Cihannüma ☒	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....
ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐ Diğer ☐ .....
SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☒	Geniş Saçaklı ☐	Diğer ☐		

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☐	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☐	Üçgen Çıkma ☐	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI	Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐

GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☐	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐
YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☐	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐	

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Isıtma: Soba ☐	Isıtma: Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☒	İyi ☐	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☒	İyi ☐			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

Çizelge A.10 : 19 pafta, 65 ada, 3 parsele ait envanter fişi.

TÜRKİYE KENTSEL KÜLTÜR VARLIKLARI ENVANTERİ	ANIT	ENVANTER NO	4.2.10
		FOTOĞRAF NO	4.85-4.92
		DİJİTAL FOTO NO	
		SAYDAM NO	
	Yapı ☒	RÖLÖVE NO	
	Kentsel Öğe ☐	HARİTA NO	
	Doğa öğesi ☐	GPS VERİLERİ	

YERLEŞKE			
İLİ: **İSTANBUL**	Mahalle: **NİŞANCA**	Pafta: **19**	Ada: **65**
İLÇESİ: **EYÜP**	Sokak ve Kapı No: **HZ. HALİD BULVARI / 62**		Parsel: **3**

ANIT	Adı:	Günümüzdeki İşlevi: ÖZEL KONUT	Anıtın Bulunduğu Bölgenin Niteliği	Konut Alanı ☒ Ticaret alanı ☐ Endüstri Alanı ☐ Dinsel Alan ☐	Konut ve Ticaret Alanı ☐ Merkezi İş Alanı ☐ Kamu-Hizmet Alanı ☐ Boş Alan ☐	Diğer ☐ SOSYAL HİZMET .....

YAPININ BÖLGE İÇİNDEKİ KONUMU BİTİŞİK ☒ AYRIK ☐ KÖŞE ☐

YAPI TÜRÜ	Konut	Dinsel Yapılar	Ticaret Yapıları	Eğitim-Kültür Dinlence Yapıları	Güvenlik Yapıları	Su Yapıları	Sağlık Yapıları	Yönetim/İletişim Yapıları	Ulaşım Yapıları
	Saray ☐ Konak ☐ Yalı ☐ Ev ☒ Müştemilat ☐	Cami ☐ Kilise ☐ Sinagog ☐ Medrese ☐ Manastır ☐ Türbe ☐ Tekke ☐	Kervansaray/Han ☐ Arasta ☐ Bedesten ☐ Çarşı ☐ Fırın ☐ Değirmen ☐ Dükkan ☐ Fabrika ☐ Atölye ☐ Hal Binası ☐ Depo ☐ Büro/İş hanı ☐ Banka ☐ Otel ☐	Okul ☐ Sübyan Mektebi ☐ Kitaplık ☐ Müze ☐ Spor Tesisi ☐ Tiyatro ☐	Kale ☐ Sur ☐ Kışla ☐ Karakol ☐ Hapishane ☐	Hamam ☐ Çeşme ☐ Sebil ☐ Sarnıç ☐ Ayazma ☐ Su Kemeri ☐	Şifahane ☐ Bimarhane ☐ Hastane ☐ Sağlık Ocağı ☐ Dispanser ☐	Hükümet Konağı ☐ Belediye Sarayı ☐ İtfaiye ☐ Posta hane ☐	İstasyon ☐ İskele ☐ Liman ☐

KENTSEL ÖĞE	İskele/Rıhtım ☐	Köprü ☐	Yol ☐	Meydan ☐	Saat Kulesi ☐	Heykel ☐	Sokak Lambası ☐	Tabela/Levha ☐	Havuz ☐	Kuyu ☐	Mezarlık ☐
DOĞA ÖĞESİ	Orman ☐	Koru ☐	Bostan ☐	Bahçe ☐	Park ☐	Ağaç ☐	Kumsal ☐	Kayalık ☐	Diğer ☐		

DÖNEM Antik Çağ ☐ Orta Çağ ☐ Osmanlı ☒ Cumhuriyet ☐

YAPIM TARİHİ / YÜZYILI: YÜZYILI: 19. YÜZYIL YAZIT Var ☐ Yok ☒

MAL SAHİBİ Devlet ☐ Vakıf ☐ Özel ☒ Diğer ☐ .....

BAKIMINDAN SORUMLU KURULUŞ Devlet ☐ Vakıf ☐ Diğer ☒ .....

YAPAN: YAPTIRAN:

YAPININ FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YAPIYA GİRİLDİ ☒ YAPIYA GİRİLMEDİ ☐

YAPININ KAT ADEDİ	Bodrum ☐	1 Katlı ☐	2 Katlı ☐	Çok Katlı ☒	Teras ☐	Cihannüma ☐	Diğer ☐		
TAŞIYICI SİSTEM	Hımış ☐	Betonarme Karkas ☐	Çelik Karkas ☐	Yığma, tuğla ☐	Yığma, Taş ☐	Yığma, tuğla-taş almamış ☐	Yığma, Kerpiç ☐	Karmaşık Sistem ☐	Diğer ☒

ÖRTÜ TÜRÜ	Beşik Çatı ☒	Kırma Çatı ☐	Düz Çatı ☐	Eğrisel Çatı: Kubbe ☐	Eğrisel Çatı: Tonoz ☐	Diğer ☐ .....

ÖRTÜ MALZEME TÜRÜ	Alaturka Kiremit ☒	Marsilya Kiremit ☐	Taş ☐	Toprak ☐	Beton ☐	Eternit ☐	Diğer ☐ .....

SAÇAK TÜRÜ	Saçaksız ☐	Dar Saçaklı ☐	Geniş Saçaklı ☒	Diğer ☐ .....

KONUT PLAN TİPİ	İç Sofalı ☒	Dış Sofalı ☐	Eyvanlı ☐	Avlulu ☐	Bahçeli ☒			Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvar Örgüsü ☐	Tuğla ☐	Taş ☒	Almaşık ☐	Diğer ☐
				Avlu/Bahçe Duvarı Bitişi ☐	Harpuşta ☐		Kiremit ☐	Diğer ☒

ANA CEPHE

KAPLAMA MALZEMESİ	Ahşap ☒	Taş ☐	Tuğla ☐	Sıva ☐	Diğer ☐ .....

CEPHE ÖZELLİKLERİ	Sundurma ☐	Çıkma	Tek Katlı Çıkma ☒	Çok Katlı Çıkma ☐	Diğer ☐	BALKON ☐	Çıkma Üstü Balkon ☐		
		Paralel Çıkma ☐	Üçgen Çıkma ☒	Çokgen Çıkma ☐		Balkon Korkuluğu	Taş ☐	Metal ☐	Diğer ☐ .....

GİRİŞ KAPISI				GİRİŞ KAPISI MALZEMESİ		
Kemerli ☐	Çift Kanatlı ☒	Tek Kanatlı ☐	Diğer ☐	Ahşap ☒	Metal ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE	Kepenkli ☐	Giyotin ☒	Çift Kanatlı ☐	Tek Kanatlı ☐	Tepe ☐	Diğer ☐ .....

PENCERE ÖĞESİ

Kepenk	Metal ☐	Ahşap ☐	Parmaklık	Metal ☒	Ahşap ☐	Kafes ☐	Renkli Cam ☐	Diğer ☐

YAPI ÖĞELERİ	Yangın Duvarı ☐	Baca ☐	Eli Böğründe ☒	Konsol ☐	Çörten ☐	Kuş evi ☐	Diğer ☐

BEZEME ☐ DEVŞİRME MALZEMESİ ☐

TEKNİK DONATI	Elektrik ☒	Su ☒	Kanalizasyon ☒	Isıtma: Kalorifer ☐	Isıtma: Soba ☐	Isıtma: Geleneksel ☐	Telefon ☐	Diğer ☐

SAĞLAMLIK DURUMU	Harap ☐	Kötü ☐	Orta ☐	İyi ☒	Onarım Görmüş ☒	Tescilli ☒	Diğer ☐
ÖZGÜNLÜK DURUMU		Kötü ☐	Orta ☒	İyi ☐			

ARAZİDE HAZIRLAYANLAR	**Nadide KÖRÇEŞME**	TARİH	**11.04.2011**
ARAZİDE KONTROL EDENLER		TARİH	

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Nadide KÖRÇEŞME

Doğum Yeri ve Tarihi: İstanbul, 07.11.1984

Lisans: Beykent Üniversitesi Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi Mimarlık Bölümü